

Четвъртата книга на Мойсей, наречена ЧИСЛА ВЪВЕДЕНИЕ

1. Заглавие. Числата образуват четвъртата книга от Петокнижието, както петте книги на Мойсей се наричат. Заглавието „Числа“ произлиза от заглавието Arithmoi в LXX, чрез латинското Numeri, на което „Числа“ е превод. Евреите наричали книгата Бемидбар, „в пустинята“.

2. Авторство. Класическото вярване на мнозинството вярващи от всички епохи е, че книгите на Петокнижието са дело на Мойсей. В Изход имаме разказ за ранния живот на Мойсей, последван от неговото призвание, с божествената задача, която му е дадена, и приемането му от народа за техен водач. В Числа той е изобразен като зрял водач. Стресът и напрежението от трудностите, през които е преминал с народа си, го са направили инструмент, особено подходящ за записване на историята на тези събития. Никой друг автор, който би могъл да напише Петокнижието, никога не е бил разкрит. Името на Мойсей като негов автор трябва да остане запазено.

3. Историческа обстановка. Стойността на книгата Числа не на последно място е в това, че тя записва в много подробности е описан номадският период от историята на Израел, история, която раздвижва вратата на всеки истински вярващ днес. Чрез този безпристрастен разказ се запознаваме с живота и съдбата на еврейския народ под ръководството на Мойсей. Този надарен автор е подбрал материала си и го е подредил под вдъхновението на Светия Дух. Мойсей е бил достоен разказвач на историята и характера на еврейския народ, както и способен водач, който под ръководството на Бога ги е довел в сплотено религиозно единство, което времето и бедствията не са могли да разрушат. Така в книгата Числа имаме вдъхновен разказ, чиято историческа достоверност не може да бъде лекомислено отхвърлена.

Текстът на книгата е стандартизиран. Той е написан с буквите, които всъщност са старият еврейски текст, и представя текста такъв, какъвто е съществувал около 330 г. пр.н.е. Изглежда, че е пострадал сравнително малко от прости грешки при транскрипцията. Вариациите в някои ръкописи са малко и нямат особено значение. Датировките, които учените могат да определят на източници, които Мойсей може да е използвал под вдъхновението на Светия Дух, в най-добрия случай биха могли да бъдат само предварителни и приблизителни.

4. Тема. Предходните книги на Петокнижието продължават разказа на историята на израилтяните от сътворението и продължават през пленничеството в Египет и Изхода до пребиваването на Синай, където книгата Изход оставя израилтяните. Книгата Числа започва на Синай с преброяването на възрастните мъже, добавя допълнителни разпоредби освен изброените в Левит, проследява похода от Синай, скитанията в пустинята до пристигането в степите на Моав и завършва с група разпоредби.

Това е жива книга, която е служила на духовния живот на хората през цялата история. Главната му цел е да възвеличи Йехова като върховен Бог, в цялата Му святост, величие и грижа за Неговия избран народ. С чудесния напредък на избрания народ се наблюдава бунтът на Корей, Датан и Авирон с техните егоистични мотиви и цели. На заден план са хората, които роптаят, проявявайки липса на търпение. На видно място са изтъкнати Мойсей, Мириам и Аарон, Валаам, синовете на Аарон, религиозни водачи с техните силни и слаби страни. Разказът завършва с върховенството на Мойсей като избран от Бога водач на Неговия народ.

Обиталището на Йехова сред Неговия народ, внимателното Му планиране за тях в детайли, трогателните събития, свързани с изключителни личности, свещеници и левити

като божествено назначен кордон, образуван „за да няма гняв върху събранието“, всички те допринасят за великолепно изобразяване в ярък разказ на най-дълбоката религиозна ценност за църквата днес, разказ, който се основава на историческия факт за пребиваването на Бога сред Неговия народ.

5. Очертание.

I. Подготовка за похода, 1:1 до 4:49 А.

Организация на лагера, 1:1 до 2:34.

1. Преброяването на Израел, 1:1–46.

2. Заповеди относно левитите, 1:47–54.

3. Ред на лагеруване на племената, 2:1–34.

Б. Левитска организация, 3:1 до 4:49.

1. Свещеническото семейство, 3:1–4.

2. Посещението на левитите за първородните, 3:5–51.

3. Задължения на левитите по време на похода, 4:1–49.

II. Изложение на левитското законодателство, 5:1 до 6:27.

А. Разни религиозни разпоредби, 5:1 до 6:21.

1. Изключването на нечистите, 5:1–4.

2. Закони за възмездие и приносите, 5:5–10.

3. Изпитанието на ревността, 5:11–31.

4. Назорейският обет, 6:1–21.

Б. Свещеническата благословия, 6:22–27.

III. Поставянето на скинията. Инцидентът в Кадис, 7:1 до 14:45.

А. Откриване на службата в светилището, 7:1 до 9:14.

1. Приносите на князете при освещаването, 7:1–88.

2. Гласът в светилището, 7:89.

3. Светилниците в скинията, 8:1–4.

4. Освещаване на левитите, 8:5–26.

5. Втората Пасха, 9:1–14.

Б. Отпътуването от Синай, 9:15 до 10:36.

1. Облакът над скинията, 9:15–23.

2. Сребърните тръби, 10:1–10.

3. Редът за поход, 10:11–28.

4. Поканата към Ховав, 10:29–32.

5. Първото пътуване, 10:33–36.

В. Ропотане и бунт, 11:1 до 14:45.

1. Гряхът в Тавера, 11:1–3.

2. Грехът в Киброт-хатаава, 11:4–35.

3. Грехът на Мириам и Аарон, 12:1–16.

4. Мисията на съгледвачите, 13:1–33.

5. Бунтът на народа, 14:1–45.

IV. Раздели на левитското законодателство, 15:1–41.

А. Приноси, 15:1–31.

1. Закон за всеизгарянията и доброволните приноси, първите плодове, 15:1–21.

2. Законът за жертвите за прегрешение и самонадеяните грехове, 15:22–31.

Б. Разни разпоредби, 15:32–41.

1. Нарушителят на съботата, 15:32–36.

- 2. Закон за ресните, 15:37–41.
- V. Бунтът срещу Аароновото свещенство, 16:1 до 17:13.
 - A. Бунтът на Корей и неговото потушаване, 16:1–50.
 - Б. Жезълът на Аарон, който напъпна, 17:1–13.
- VI. Допълнения към Закона, 18:1 до 19:22.
 - A. задълженията и наградите на свещениците и левитите, 18:1–32.
 - Б. Законът за червената юница и оскверняването от смъртта, 19:1–22.
- VII. Събития от Последното пътуване, 20:1 до 22:1.
 - A. От Кадес до Трансйордания, 20:1 до 21:9.
 - 1. Водата на раздора, 20:1–13.
 - 2. Дързостта на Едом, 20:14–21.
 - 3. Смъртта на Аарон, 20:22–29.
 - 4. Цар Арад, 21:1–3.
 - 5. Медната змия, 21:4–9.
 - Б. Приближаване към Ханаан, 21:10 до 22:1.
 - 1. Последни походи и първи победи, 21:10–32.
 - 2. Завладяването на Ог, 21:33 до 22:1.
- VIII. Събития в степите на Моав, 22:2 до 27:23.
 - A. Историята на Валаам, 22:2 до 24:25.
 - 1. Пришествието на Валаам, 22:2–38.
 - 2. Пророчествата на Валаам, 22:39 до 24:25.
 - Б. Заключение събития от живота на Моисей, 25:1 до 27:23.
 - 1. Грехът и изкуплението в Ситим, 25:1–18.
 - 2. Второ преброяване на Израел, 26:1–65.
 - 3. Молба на дъщерите на Салпаад, 27:1–11.
 - 4. Исус Навин наследява Моисей, 27:12–23.
- IX. Допълнения към Закона, 28:1 до 30:16.
 - A. Годишната рутина на жертвоприношенията, 28:1 до 29:40.
 - Б. Закон за обетите, дадени от жените, 30:1–16.
- X. Победи на изток от Йордания, 31:1 до 32:42.
 - A. Поражението на Мадиям, 31:1–54.
 - Б. Заселване на двете и половина племена, 32:1–42.
- XI. Пътят от Рамзес до Йордания, 33:1–49.
- XII. Заключение инструкции, 33:50 до 36:13.
 - A. Уредби, свързани със земята Ханаан, 33:50 до 34:29.
 - 1. Законът за владение на Светата земя, 33:50–56.
 - 2. Граници на Светата земя, 34:1–15.
 - 3. Разпределение на наследствата, 34:16–29.
 - Б. Уредби, свързани с градовете, 35:1–34.
 - 1. Градове за левитите, 35:1–8.
 - 2. Градове-убежища, 35:9–34.
 - В. Бракът на наследниците, 36:1–13.

ГЛАВА 1

1 Бог заповядва на Моисей да преброи народа. 5 Князите на племената. 17 Броят на всяко племе. 47 Левитите са освободени за служба на Господа.

1. Господ говори. Моисей подчертава факта, че Господ му е говорил в скинията, в Синайската пустиня, защото последвалите откровения след нейното издигане са се случили там. Предишни откровения са били на самата планина Синай. Този, който се е срещнал с Моисей, е бил Йехова. Евреите вече са били в пустинята почти година (виж Изх. 19:1; Числа 10:11, 12).

Скинията. Буквално „шатрата на събранието“ (виж Числа 3:7; 4:3; Изход 27:21; Лев. 1:1, 3). Мястото, където Бог се среща с Моисей и Неговия народ.

Първият ден. Това беше един месец след издигането на скинията (Изх. 40:2, 17; Числа 9:1, 2).

2. Сметнете сумата. Преброяването и класификацията на мъжете беше мъдра стъпка към да осигури подредени приготовления за лагера и за похода. Че това е била целта му, се подсказва от факта, че преброяването очевидно е било завършено до 20-ти ден на същия месец, същия ден, в който Израел тръгнал от Синайската пустиня, за да пътува към пустинята Фаран (гл. 10:11). Имало е и предишно преброяване с цел събиране на данък от половин сикел, необходим за издигането на скинията (виж Изх. 30:12; 38:26). Това второ преброяване е било по-малко преброяване, отколкото организационна процедура – събиране на мъже във военна възраст по племена и по-малки части, с назначен водач (Чис. 1:4, 5) за всяко племе.

Дом на бащите им. Тук групата е семейството. Терминът обаче може да се използва за цяло племе, произлизащо от един прародител (гл. 17:2), или отново, разделение на племе (Чис. 3:24; Изх. 6:14).

Техните анусите. Буквално „черепите им“. Това е термин, използван за обозначаване на отделни личности.

3. Двадесет години. При достигане на тази възраст всеки мъж в Израел ставал отговорен за плащане на половин сикел на Храма (Изх. 30:14) и бил смятан за годен за военните отговорности.

Аарон. Аарон трябваше да помага при преброяването, въпреки че левитите като цяло бяха изключени от него. Моисей и Аарон представляваха най-висшата власт в народа.

Чрез техните армии. В предишното преброяване не е било установено такова правило (Изх. 30). Това очевидно е било военна регистрация.

4. По един човек от всяко племе. Мъже с авторитет, уважение и достойнство бяха натоварени с това да помагат в тази работа.

5. Имената. Стихове 5–15 съдържат списък с 12 главни мъже, чиито имена се появяват в глави 2, 7 и 10. Повечето от имената имат значения, като Елисур, „Бог е скала“. Няколко от имената се появяват в Новия завет, някои в малко по-различни форми. Осем от тези мъже са имали имена, които са съставени от „Ел“, титла на Бог, но само едно от имената на бащите им (Деуил в стих 14) съдържа „Ел“. Това внезапно увеличение на имената с „Ел“ предполага засилен интерес към Бога на техните предци, тъй като водачите на израилтяните са очаквали с нетърпение избавлението.

обещано от Бог („Елохим“) на Йосиф (Бит. 50:24, 25).

8. Натанаил. Означава „дарът Божий“. Това е име, което се среща често в Летописи, Ездра и Неемия.

10. Елишама. Означава „Бог чу“.

Гамалиил. Значение „Бог е награда“, използвано в (Деяния 5:34).

16. Князе. Тази титла е дадена и на шпионите в гл. 13:2, но там е преведена като „владетел“. Тези 12 души са били „призовани“, тоест избрани, да помагат на Моисей в изпълнението на преброяване.

Известен. Буквално „назован“ или „призован“. Отнася се за мъже, споменавани с уважение от Бог или събрата хора.

Хилядоглавци. Йотор беше предложил на Моисей да вземе мъже с власт, които да му помагат в управлението му (Изх. 18:17, 21); сега му беше заповядано да вземе мъже с позиция, главните командири.

Хиляди. Тази дума вероятно се отнася до голяма група, като например клан, племенно подразделение. Използва се и за военно подразделение. Вижте стр. 556.

Регистрацията на Божия народ под ръководството на Моисей е урок за църквата днес под ръководството на Христос. Преброяването на Неговите деца по име подсказва факта, че Бог познава всяко от Своите деца лично (2 Тим. 2:19). Божественият Пастир е запознат с всеки член на Своето стадо (Йоан 10:3) и книгата на живота има вечно значение за всяко Божие дете (Откр. 3:5).

18. Цялото събрание. Даден е броят на всяко племе (ст. 20Е43). За реда им на поход и разположението им в лагера вижте гл. 2.

46. Преброени. Броят на мъжете във военна възраст е определен на 603 550. Този общ брой е точно същият като дадения в Изх. 38:26, но в Числа 11:21 и Изх. 12:37 се появява кръглото число 600 000.

47. Левитите. Левитите били освободени от военна служба; следователно те не били преброени с племенните сили. Левит бил племе, посветено специално на службата на Бога (ст. 50) на мястото на първородния (гл. 3:12). Имало е 12 племена освен Левит, защото Яков бил осиновил Ефрем и Манасия, двамата синове на Йосиф (Бит. 48:5, 6); следователно, вместо едно племе на Йосиф, имало две отделни племена на Ефрем и Манасия. Отделна заповед от Йехова била дадена по отношение на левитите (Чис. 1:48–50). Техните задължения трябвало да бъдат от различно естество и са посочени по-подробно в гл. 3 и 4.

50. Скинията на свидетелството. „Свидетелство“ се отнася до Десетте заповеди. Среща се 61 пъти в Стария завет. Когато се използва във връзка с ковчега, завесата, жезъла на Аарон, отделен човек или събранието като цяло, акцентът и важността са върху Десетте заповеди (вижте Изх. 25:16). Високата почит на ковчега не се дължи на нещо присъщо на самата тази мебел, а на факта, че той е бил мястото за почивка на двете каменни плочи, върху които са написани Десетте заповеди. Думата „свидетелство“ понякога се превежда като „свидетел“ (Чис. 17:7, 8; 2 Лет. 24:6). Думите „свидетелство“ и „свидетелство“ (Изх. 25:16; 38:21; 40:3) подсказват факта, че Десетте заповеди говорят за моралната и етична природа на характера на Йехова и че Той очаква същите характеристики да се проявяват в Неговия народ.

Служител. Така преведената дума се използва в Числа само за святото служение на левитите. Значението на думата винаги е почетно и се отнася също до святите служения на ангелите (Евр. 1:14). В различните си форми тя се използва за определени видове светски служби от особена важност или отговорност, за Исус Навин, личният слуга на Моисей (Изх. 24:13; 33:11), и за личното служение на Елисей за Илия (3 Царе 19:21).

51. Чужденецът. Тоест, нелевит, някой, който няма право да се приближава до светилището, юдеин – не непременно чужденец, но такъв, който не е включен в непосредствения контекст (вж. Втор. 25:5; Осия 5:7; Изх. 29:33).

52. Стандарт. От глагола „гледам“, „съзирам“, „вдигам знаме“. Следователно съществителното внушава нещо забележително, отличително или възвишено. Може да се приложи към

всеки знак или белег, като например пророчески знак (Изм. 3:12), чудо (Исус Навин 24:17), паметник (Исус Навин 4:6) или към небесните тела като знаци (Бит. 1:14; Йер. 10:2). Някои предполагат, че думата „група“ би имала по-добър смисъл тук от „стандарт“ (виж Числа 2:3, 10, 18, 25).

Евреите имат предание, че знамето на Рувим е изобразявано на човек, този на Юда - лъв, знамето на Ефрем - вол, а това на Дан - образ на орел.

53. Без гняв. Тоест, за нарушаването на светостта на скинията, която е била обиталище на Бога сред Неговия народ. В Новия завет отделният християнин е Божието свято светилище (1 Кор. 6:19), както и църквата като цяло (1 Кор. 3:16, 17). И в двата текста думата, преведена като „храм“, е тази, която се отнася за светите и пресветите места, с изключение на всички други сгради, съседни на него в района на Храма.

Думата, преведена като „гняв“, идва от корен, свързан със сирийския и арабския, който означава „да отчупиш“, „да отчупиш“. Съществителното име, мъжки род, е „треска“, отчупено парче. Така че Божият гняв тук включва идеята за отделяне от църквата на този, който е съгрешил относно светите Божии неща. Левитите били разположени около скинията, за да предотвратят влизането на неупълномощени лица в светите места на Божието обиталище.

Извън свещеническия кордон, миряните на Израел разпъваха шатрите си според божествено даден план. Бог беше сред тях. Неговата непристъпност беше подчертана. Само определени лица с особен пост можеха да се приближат до Него. Това беше стриктно спазвано. Християнският идеал е разкрит от Павел в Евреи 4:16, където той увещава християнина да дойде „с дръзновение към престола на благодатта“, в самото присъствие на Йехова.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

50 ЗТ 345

51 SR 156; ЗТ 345

52 СР 157

53 ЗТ 345

ГЛАВА 2

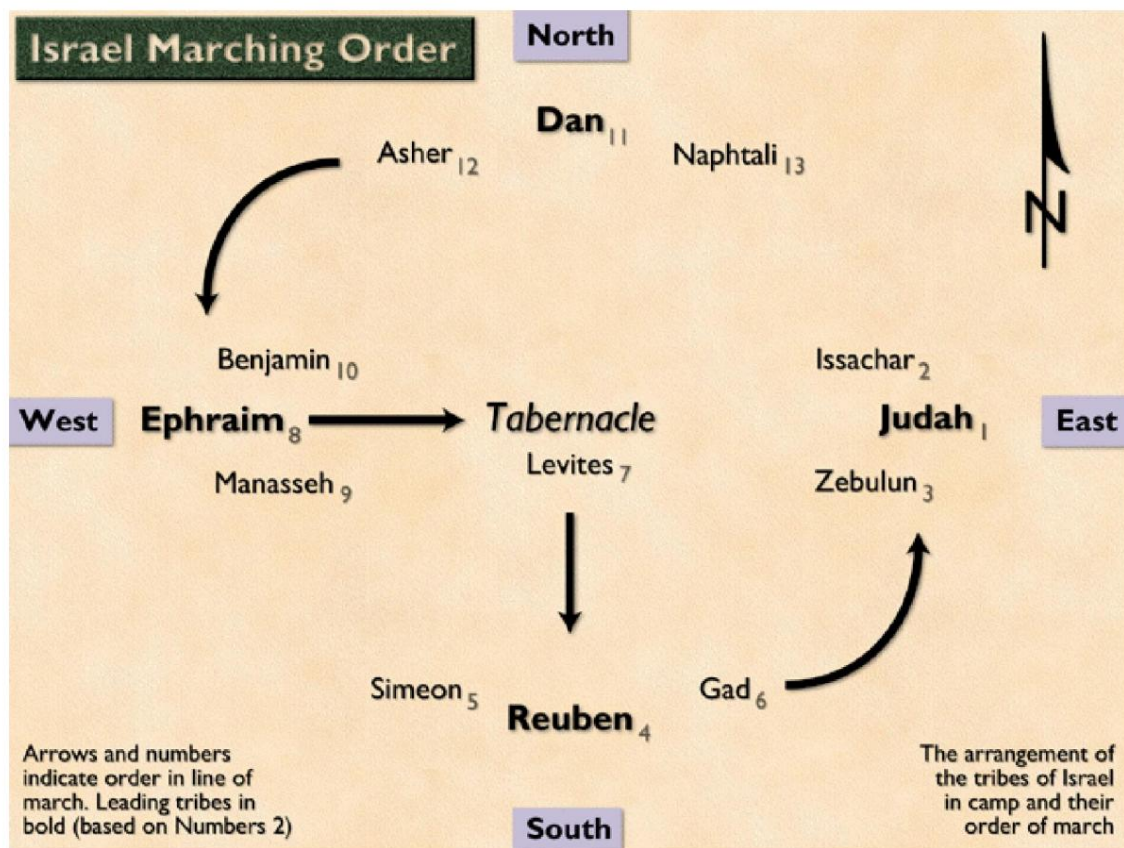
Редът на племената в шатрите им.

1. И до Аарон. Тези инструкции бяха адресирани както до Моисей, така и до Аарон.

Само Моисей е споменат в стих 34. Но тъй като Аарон и синовете му трябвало да опаковат вещите, които каатците трябвало да носят, било естествено и той да бъде информиран (гл. 4:5, 15). Глава 2 съдържа разказа за разположението на племената в пустинята. Разказът за четирите дивизии на Леви е даден в гл. 3:23, 29, 35, 38. Следната диаграма илюстрира разположението на племената на Израел във връзка със светилището:

1

¹ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Числа 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

2. По Негови собствени стандарти. Вижте гл. 1:52.

Знаме. Знамето ще се отнася за по-голяма група (ст. 3, 10, 18, 25), въпреки че всяка семейна група ще показва своето „знаме“.

Далеч. Заповедта за запазване на светостта на светилището беше стриктно спазвана и изпълнявана.

3. Изток ... изгрев на слънцето. Подобно удвояване на израза е често срещано в иврит. Изход 26:18, например, гласи буквално „за южната страна, към юг“.

Юда. Като най-изтъкнато племе, на Юда е отреден изтокът, почетната позиция.

Някои предполагат, че името Юда произлиза от глагола „хваля“, от думите на Лия при раждането му: „Сега ще хваля“ (Битие 29:35). За него Яков предсказа: „Ти си този, когото братята ти ще хвалят“ (Битие 49:8).

10. Рувим. Това племе разположило лагер „от южната страна“, буквално „на юг“. Четирите страни на света били наречени от гледна точка на човек, обърнат на изток. Рувим бил най-големият от 12-те синове на Яков (Битие 35:23), но се отказал от честта и прерогативите на първородния поради нестабилност на характера си.

17. В средата на лагера. Ако редът на споменаване в тази глава показва реда на По време на марша левитите със светилището следваха лагерите на Юда и Рувим. Разказът за действителния им марш обаче (гл. 10:14–21) поставя скинията, тоест шатрата и дворните завеси, между първите две отделения, Юда и Рувим. Тя е изпратена напред, за да може да бъде поставена и готова да приеме „светилището“, тоест светите неща – ковчега, олтарите и т.н. – които следваха Рувим в центъра на маршируващото множество. Не е възможно да се определи дали левитите и светилището са го предшествали.

Рубен и неговата група или ги следваха. При марширане, както и при лагеруване, различните дивизии под съответните си знамена се движеха стриктно във формация.

На негово място. Буквално „всеки на ръката си“. Изразът „на брега на Йордан“ (гл. 13:29, Евр.) е преведен в KJV като „край брега на Йордан“.

Вижте също Втор. 23:12 и Йер. 6:3, където думата за „ръка“ и в двата случая е преведена като „място“.

18. Лагерът на Ефрем. Вторият син на Йосиф (Бит. 41:52; 46:20), Ефрем беше причислен към децата на Яков, благословен от него и дадено му предимство пред Манасия (Бит. 48:1, 5, 13, 14, 17, 20). Името е свързано с глагола „да дава плод“, „да бъде плодовит“, със съществителното, което означава „плодородна земя“, такава, отнасяща се до зърно или пасище.

25. Лагерът на Дан. Дан е син на Яков и Вала (Бит. 30:6; 35:25). Значението на името е „съдия“. Глаголният му корен означава „да съдя“, „да действам като съдия“. Еквивалентният арабски корен означава „да бъде послушен“, „да бъде покорен“, също „да управлявам“, „да възмездявам“. Възвишеното положение на Дан при обстоятелствата на този стих е в голям контраст с дълбините, в които той е паднал след това; защото той се е установил сред езичниците, отпаднал е от свещения разказ и не намира място сред 12-те племена на Новия Йерусалим (виж Съдии 18; Откр. 7:5–8).

34. И така, те тръгнаха. Множеството, което излезе от Египет, вече беше станало като дисциплинирана армия в поход, групирана според племе, клан и семейство.

Глави 1 и 2 ни дават информация за размера и дисциплината на израилтянската войска. Центърът на вниманието беше скинията, Божието обиталище. Йехова беше сред тях (Второзаконие 4:7; 23:14; Пс. 78:52, 53; вж. Рим. 8:31), залог за надежда, сигурност и напредък. Той беше техен Защитник (Осия 11:10, могъщ да избавя (Исая 49:25, 26). Той беше за тях светлина през нощта и добре дошла сянка през деня (Исая 4:5). Всички тези понятия бяха съсредоточени в скинията, Божието обиталище.

Страхът и благоговението, които скинията вдъхваше, се дължаха на факта, че Йехова пребиваваше в нея. Отделянето на божественото обиталище от обикновения живот спомогна за внушаването на уважение към властта и чувство за дисциплина сред хората. Днес църквата е като армия в поход и Йехова е с нея (виж 2 Кор. 6:16; 1 Петрово 2:9).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2,17 ПП 375

ГЛАВА 3

1 Синовете на Аарон. 5 Левитите са дадени на свещениците за службата в скинията, 11 вместо първородните. 14 Левитите са преброени по семействата си. 21 Родовете, броят и отговорността на Герсонците, 27 на Каатците, 33 на Мерарите. 38 Мястото и отговорността на Моисей и Аарон. 40 Първородните се освобождават от левитите. 44 Излишъкът се изкупува.

1. Това са и поколенията. Това е често срещана формула, която се среща често в Битие (Бит. 5:1; 6:9; 10:1; 11:10, 27; 25:12, 19; 36:1, 9; 37:2). Това е заглавие, използвано за въвеждане на нов раздел от повествованието. „Поколения“ буквално означава „произход“ и произлиза от глагола, често превеждан като „раждам“, „раждам“, „раждам“. Означава разказа или историята на посочения човек или лица.

Аарон и Моисей. Тези мъже са посочени като избрани глави на племето Леви, което е било избрано за свята служба. Човек би очаквал името на Моисей да е на първо място. Но не се споменават потомци на Моисей; и тъй като пасажът разглежда само

потомци на Аарон, неговото име има предимство. Някои предполагат, че тъй като не се споменават потомци на Моисей, а само тези на Аарон, Моисей, като този, който им е дал специални инструкции относно свещените им задължения, е бил считан за техен духовен баща. Длъжността на Моисей, макар и по-висша от тази на Аарон, е била лична, а не племенна, докато Аарон е бил прародител на дълга и забележителна линия от свещеници.

В деня. Важен ден в историята на левитите, той отбелязва момента, в който е поставено началото на тяхната организация и изпълнение на свещените задължения на църквата.

На планината Синай. Възможно е да има поглед назад към Изх. 24:1, където са споменати Надав и Авиуд, макар и не като синове на Аарон (виж Изх. 24:16; 31:18; Лев. 7:38; 25:1; 26:46; 27:34; Числа 28:6).

2. Синове на Аарон. Само четирима на брой до времето на издигането на скинията, когато Надав и Авиуд починаха.

3. Помазан. Многобройни пасажи от Писанието разглеждат само помазанието на първосвещеника (виж Изх. 29:7, 29; Лев. 8:12). Други споменават и синовете му (Изх. 28:41; 30:30; 40:15). Що се отнася до разликата между помазанието на първосвещеника и това на обикновените свещеници, вижте Изх. 29:8. Буквално „да намажа“. Свързано е с арабската дума „да избърша“, „да погала с ръка“. Използвана с думата „елей“, означава „да посветя за свята служба“ и е единствената дума в Стария завет, използвана по този начин. Това е коренът, от който произлиза терминът Месия. Гръцката дума, с която се превежда „помазва“, се използва пет пъти в Новия завет, четири от които се отнасят до помазанието на Христос от Отца. Следователно, това подчертава, че Христос (дума от същия гръцки корен, вижте Матей 1:1) е бил „помазан“ от божествена власт и че Той е бил получател на изливането на Светия Дух по най-богатия възможен начин (вижте Деяния 10:38).

Осветен да служи. Буквално „той напълни ръцете им“. Това е древен израз (Съдии 17:5, 12), чието точно значение е неясно. Някои казват, че е означавало да се напълни ръката с пари (виж Съдии 18:4). Други твърдят, че „пълненето“ се отнася до длъжността и властта, с които е бил облечен получателът. Точното значение изглежда е било изгубено от поглед, тъй като по-късно е било приложено към олтара (Чис.

7:88; Езекиил 43:26). Потомците на Аарон ставали свещеници автоматично, но първите му синове били назначени, тъй като били родени преди баща им да бъде призован на тази свещена служба.

4. Пред Господа. Този израз, срещащ се два пъти в този стих, сякаш подчертава не толкова неестествената им смърт, колкото и Божията скръб от инцидента.

Чужд огън. Буквално „незаконен огън“ или „неразрешен огън“, тъй като думата „чужд“ в Числа 1:51 означава някой без пълномощия. За причината, поради която е бил незаконен, вижте Лев. 9:24; 10:1.

Те нямаха деца. Този факт не е посочен в Лев. 10, но е споменат в 1 Лет. 24:2. Ако тези двама мъже имаха деца, те, а не Елеазар и Итамар, щяха да наследят Аарон като първосвещеник. Всички свещенически родове водят своя произход от Елеазар и Итамар.

Пред Аарон. Буквално „пред лицето на Аарон“, което означава „през живота на Аарон“ (виж Бит. 11:28). Потомците на тези двама мъже били разделени на групи по времето на Давид, както следва: 16 за потомството на Елеазар и 8 за потомството на Итамар (1 Лет. 24:3, 4).

6. Приближете Това е често срещан израз, който не се използва в техническия смисъл (гл. 16:5) на външен акт на представяне, а просто на възлагане на мъжете на определените им задължения. Това е израз, използван за подчинени, които се приближават, за да получат заповеди.

Да му служат. Левитите бяха подчинени на Аарон, за да му помагат в неговите отговорности и да пазят скинията. Тук Аарон представлява цялата свещеническа каста, която в стих 9 е посочена като „Аарон и ... синовете му“. За задълженията, възложени по-късно на левитите, вижте Лет. 23:28–30; 25:1–7; 26:12, 20, 29–31.

7. Пазете неговата заповед. Това означава, че те ще изпълняват всички задължения на службата на Аарон и другите свещеници.

На цялото събрание. Тези думи се отнасят до жертвения ритуал, провеждан в от името на миряните на Израел.

8. Инструменти. Тоест, мебелите и съдовете на скинията.

9. Аарон. Аарон и синовете му станаха наставници на левитите. Те бяха онези, пред които левитите бяха отговорни при изпълнението на задълженията си.

Изцяло даден. От nethunim nethunim, буквално „даден даден“, типично еврейско израз; свързаната дума nethinim, „посветени“, по-късно е била използвана за чужденци, които са станали служители на Храма по времето на Ездра (Ездра 7:24; и др.). Някои смятат, че те са били потомци на гаваонците (Исус Навин 9:27).

Много полезни уроци могат да бъдат намерени по отношение на детайлите на организацията на свещениците и левитите. Левитите бяха „изцяло предадени“ на Аарон като първосвещеник, тоест, те бяха под негов пълен контрол. Напълно преданият християнин, изцяло в ръцете на Христос, контролиран и задвижван от Светия Дух, е от „царското свещенство“ (1 Петрово 2:9).

Левитите трябваше да отделят цялото си време и сили, за да сътрудничат с Аарон в служението на светилището. Вярващият днес трябва да сътрудничи с Христос за духовното здраве и растеж на църквата. Беше платена цена, за да се изкупят първородните (вижте стихове 12, 13). Христос плати цената на кръвта Си, за да изкупи грешниците. Тези, които влизат в църквата и живеят чрез вяра, са записани в небесните книги.

От израилтяните. Цялото племе на Леви принадлежеше на Бога и му беше дадено към Неговата свята служба. По подобен начин различните видове работници в християнската църква са наречени „дадени“ (Еф. 4:11).

10. Чужденецът. Думата тук няма същото значение, както в гл. 1:51, където означава нелевит. Тук тя включва левитите; всъщност се отнася конкретно за тях. На левитите не е било позволено да се намесват в специалната сфера на Аарон и синовете му. Нарушаването на тази божествена заповед е един от греховете на Йеровоам, който е позволил на нелевити да изпълняват свещенически функции (вижте 1 Царе 12:25–33).

Приближава се. Тези думи не означават физическо приближаване, в обичайния смисъл, но да дойде, за да изпълни някое от свещените задължения на свещеничеството.

12. Вместо всички първородни. В древността бащата в семейството е изпълнявал свещеническите функции (Исх. 13:8; Съдии 17:10) и е предавал тази служба на първородния син. Този обичай сега е заменен от назначаването на левитите, които се бяха обединили около Моисей по време на поклонението на златния телец (Исх. 32:26).

13. В деня. Това е препратка към Исх. 13:1–3.

Свети ми се. Всички първородни са на Йехова, защото Той не ги е избил с египтяните. Всяка човешка душа принадлежи предимно на Бога, но тук Господ твърди, че

онези, изведени от Египет като Негови първи плодове. Посвещението на първородните на Господа е заповядано в Изх. 22:29; 34:20; 13:11–15; Числа 18:15.

Мои ще бъдат. Буквално „за мое притежание ще бъдат“. Бог ги обявява за отделени за Него, обявява ги за такива чрез Неговото име (виж Изх. 6:8; 12:12).

15. Всяко мъжко дете от едномесечна възраст. Вижте гл. 18:16. Първородните не трябвало да бъдат откупвани, докато не навършат един месец; следователно левитите, които заемали тяхното място, били преброявани само от тази възраст.

17. Синове на Леви. До тримата мъже, споменати в този стих, произлизат тримата главни разделения на левитите в Йерусалим след изгнанието (Бит. 46:11; Изх. 6:16; вж. Числа 26:57).

18. Ливни и Семей. Повтаря се в Изх. 6:17; 1 Лет. 6:17. Вижте също 1 Лет. 23:7; 26:21, където Ливни е даден като Лаадан.

Кохат. Споменато също в Ех. 6:18, 19.

Амрам. Член на семейството на Каат и баща на Моисей и Аарон (Изх. 6:18, 20).

20. Маали. Сравнете името на първия съпруг на Рут (Рут 1:2) и женската форма на същото име в Числа 26:33.

21. Герсон. Семейство Герсон разположило лагер на запад от скинията, между нея и знамето на Ефрем (вж. гл. 1:53; 2:18; 3:23).

Симити. Това семейство е споменато в Захария 12:13 като от дома на Леви.

23. Зад скинията, на запад. Терминът „на запад“ буквално означава „към морето“, отнасящ се до Средиземно море. Евреинът мислено се е обърнал на изток, когато е мислил за посоките на компаса (вижте Изх. 3:1). Разбира се, Средиземно море би се считало за „на запад“ само от гледна точка на човек, намиращ се в земята на Палестина. Някои твърдят, че използването в Петокнижието на по-късна терминология, като например „към морето“ в значение „на запад“, е очевидно доказателство за по-късно, не-Моисеево авторство.

Това, че по-късна терминология се появява от време на време в Петокнижието и другаде в Стария завет, е факт, който не подлежи на съмнение; но заключението, че това непременно показва по-късно авторство от общоприетото, е напълно неоснователно.

Препубликуването на разказ от 17-ти век за основаването на Ню Амстердам например би било доста безсмислено за много съвременни читатели, освен ако Ню Амстердам не бъде обяснен като първоначалното име на Ню Йорк. Заместването на „Ню Йорк“ с „Ню Амстердам“ обаче по никакъв начин не би повлияло нито на точността, надеждността, нито на авторството на разказа. Така е било и с терминологията в книгите на Моисей, ако вдъхновеният летопис е искал да остане разбираем за по-късните читатели. Еврейският народ обаче е гледал на Свещеното писание с твърде голямо уважение, за да позволи каквато и да е промяна, която би променила идеята.

24. Лаел. Необичайно име по своето образуване, образувано от предлога „към“ и думата „Бог“ – „принадлежащ на Бога“. Има само още един пример за това в Стария завет, Лемуил (Притчи 31:1).

25. Скинията. Самата рамка на скинията е била под надзора на мераритите (ст. 36); така че „скинията“ тук очевидно означава вътрешния слой от десет завеси (вж. Изх. 26:1–14).

Шатърът. Вторият слой от 11 завеси, направени от козина.

Покритието. Последните слоеве от овнешки кожи, боядисани в червено, и „язовски кожи“ (виж Изх. 26:14 и върху Изх. 25:5).

26. Връвчици. Тоест, тези от скинията и част от тези от двора. Мераритите също така отговаряха за част от последния (ст. 36, 37).

29. Каат ще се разположи на стан. Позицията на Каат беше между скинията и знамето на Рувим (виж гл. 2:10).

30. Елисафан. Значение „Бог е бдял над“ (вж. 1 Лет. 15:8; 2 Лет. 29:13).

31. Ковчегът, трапезата и светилникът. Вижте Изх. 25:10–39.

Олтарите. Двата олтара, единият за всеизгаряния (Изх. 27:1) и единият за тамян (Изх. 30:1–10), бяха еднакво поверени на тяхната грижа.

Завесата. Завесите на скинията и двора били поверени на гирсонците (ст. 25). „Завесата“ се отнася до завесата, която отделяла светилището от пресвятото място (Изх. 26:31, 33, 35; 27:21; 30:6; 36:35; 38:27; 40:3, 22, 26; Лев. 4:17; 16:2, 12, 15; 21:23). Изразът в Числа 4:5 „покриващата завеса“ означава буквално „завесата на завесата“ (също Изх. 40:3, 21).

32. Елеазар. Елеазар бил каатец (виж Изх. 6:18, 20, 23). Той бил началник над Елисафан и всички каатци и като най-големият оцелял син на Аарон, следователно бил главен княз или надзорник на левитите.

35. Авихаил. Бащата на Естир имал същото име (Естир 2:15).

36. Дъските. Вижте Изх. 26:15, 19. За прътите, стълбовете и подложките вижте Изх. 26:19–26.

38. Моисей. Моисей заемаше почетно място в лагера, централното място, което даваше му осигури лесен достъп до всички части.

Аарон. Наследственият свещеник, представляващ заедно с Моисей гражданската и свещеническа власт.

Пазейки заръчаното. Свещениците бяха разположени на лагер на изток от скинията, мястото на почитта.

40. Пребройте всички първородни. За да ги заместите с левитите (ст. 41, 45; вж. ст. 12, 13). Тъй като левитите са били с 273 по-малко, първородните е трябвало да откупят 273 от техния брой по 5 шекела всеки (ст. 39, 43, 46–50). Това е била обичайната цена за откупване на първородните (вж. гл. 18:15, 16).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

6 ПП 350

13 DA 51; PP 274

ГЛАВА 4

1 Възрастта и времето на службата на левитите. 4 Превозът на каатците, когато свещениците са свалили скинията. 16 Заповедта на Елеазар. 17 Службата на свещениците. 21 Превозът на гирсонците. 29 Превозът на мераритците. 34 Броят на каатците, 38 от гирсонците, 42 и от мераритците.

2. Синове на Каат. Каат бил вторият син на Левий. Неговите потомци са изброени втори в гл. 3:19, 27, след герсонците. Както левитите били отделени от Израел за свята служба, така и каатците сега са отделени от останалите левити за по-святи задължения.

3. Тридесетгодишни. Тези мъже биха били в разцвета на физическия си живот и добре подготвени за работата по носене на скинията и нейното оборудване. В гл. 8:23–26 е посочена възраст между 25 и 50 години. По-късни писатели записват по-нататъшна корекция, приписвана на Давид, като службата започва на 20-годишна възраст (1 Лет. 23:24, 27; 2 Лет. 31:17; Ездра 3:8). Апокрифен писател също споменава това (1 Ездра 5:58). Първото предписание,

Даването на начална възраст от 30 години може да е било временна мярка. Тридесет години отбелязват възрастта, на която един юдеин се счита за зрял и готов да поеме всички отговорности, свързани с неговите права и привилегии (вж. Лука 3:23). След 50-годишна възраст левитът не е бил задължен да извършва служба, а само да помага в скинията според способностите си (Числа 8:25, 26).

Войска. От еврейска дума, използвана за подредена армия и използвана отново и отново в Писанията. Може да се преведе и като „война“, отнасяща се до бойната служба, в която новобранците и техните офицери е трябвало да участват. В този стих се отнася до свещените задължения на Божия войник. Това е, което днешният християнин разбира като служба на войник на кръста.

4. Най-святите неща. Тоест, ковчегът, трапезата с хлябовете на предложението, светилникът, олтарите, завесите и различните принадлежности на светилището. Еврейският израз е този, даден за най-святото място в Изх. 26:33.

5. Покриваща завеса. Вижте Изх. 35:12; 39:34; Лука 23:45. Тук става дума за завесата, която е разделяла светилището от пресвятото място (Изх. 26:31–33). Първата завеса, за вратата на скинията, е била поверена на грижата на гирсонците (Числа 4:25).

6. От синьо. Ковчегът беше единствената свещена утвар, покрита със синьо (или виолетов) плат, когато се носи от място на място, за да се маркира ясно.

Пръти. Прътите, с които е бил носен ковчегът, очевидно никога не са били изваждани от пръстени (Изх. 25:14, 15). Вероятно Аарон и синовете му са влезли в най-святото място, за да го покрият.

7. Трапезата на присъдените хлябове. Буквално „трапезата на лицата“, което означава „трапезата на „Пришествието“, отнасящо се до хляба, който бил поставен пред Господа.

Лъжици и купи. Вижте Изх. 25:29.

Непрестанен хляб. Този израз не се среща отново в Библията. Обяснението се намира в Изх. 25:30, в хармония с буквалните думи тук: „хлябът на непрекъснатостта“.

Сравнете с термините от Новия завет, които означават „хлябът на раздаването“ (Мат. 12:4; Марк 2:26; Лука 6:4) и „раздаването на хлябовете“ (Евр. 9:2).

8. Аленочервен плат. Това е допълнително покритие, освен използваното за други предмети.

9. Светилник. Това пълно име се среща отново в Изх. 35:14. За светилника вижте в Изх. 25:31.

Щипците му. Вижте Изх. 25:38.

Съдии за шмъркане. Същата дума е преведена като „кадилници“ (ст. 14 и гл. 16:6) и „жарници“ (Изх. 27:3; 4 Царе 25:15; Йер. 52:19). Може да се отнася до плитки метални тигани или чинийки.

10. Прът. Вероятно се отнася за пръти или върлини, които са били пронизвани през халките за носене (Изх. 30:4, 5). Същата дума е преведена като „тояга“ в Числа 13:23 и „ярем“ в Наум 1:13.

11. Златен олтар. Прозрачният олтар за тамян, покрит със злато (Изх. 30:3).

12. Инструменти за служение. Инструментите, ножовете, съдовете, тиганите и др., които са били използвани в скинията. Някои коментатори отнасят този израз до „дрехите за служение“, споменати в Изх. 31:10.

13. Олтарът. Тоест, бронзовият олтар за всеизгаряния (Изх. 27:1–3).

Лилав плат. Лилавият или наситеночервен плат може да е бил използван като отличителен белег, защото това е бил олтарът за всеизгаряния, който е стоял в двора, а не в святото място.

Този стих говори за отнемане на „пепелта“. Много коментатори не казват нищо за това, защото значението на думата, преведена по този начин, е неясно. Кореният глагол се използва само 11 пъти в Стария завет и обикновено се превежда като „прави... тлъст“ (Пр. 15:30) или „ще се угои“ (Пр. 11:25; 13:4; 28:25; Ис. 34:7). Съществителното име, срещано седем пъти, е без изключение преведено като „тлъстина“. Същият корен, използван осем пъти и посочен като отделно съществително, е преведен като „пепел“. Прилагателното име, три пъти в Стария завет, е преведено като „тлъстина“. Всичко това предполага, че може да се отнася до изгорялата мазнина или грес, натрупана от всеизгарянията.

14. Съдии. Те бяха за кръвта, с която трябваше да се поръси олтарът. Амос 6:6 използва същата дума за съдове за вино. В този случай това може да предполага или червения цвят на виното, или пиянството на пиещите.

15. След това. На никой левит не беше позволено да докосва светите неща, докато не бъдат покрити и опаковани от Аарон и неговите свещеници; след това каатците просто вдигаха сноповете и ги пренасяха (ст. 12–14).

Да го носят. Левитите бяха редовните носачи (2 Царе 15:24). При два необичайни случая бяха направени други уговорки (1 Царе 6:8; 2 Царе 6:3).

Докоснете всяко свято нещо. Думата, преведена като „свято нещо“, вероятно е събирателен термин, отнасящ се до всички свещени предмети.

16. Елеазар. Очевидно Елеазар е бил лично отговорен за транспортирането на свещените предмети и за общата им грижа.
Масло. Вижте върху Изх. 27:20.

Благоухан тамян. Вижте Изх. 30:34.

Ежедневен месен принос. Този зърнен или брашнен принос може да е идентичен с „месния принос“, принасян два пъти дневно заедно с всеизгарянето (Изх. 29:38–41; Неем. 10:33), или, по-вероятно, с хлебния принос за помазаните свещеници (Лев. 6:20–23).

17. И на Аарон. Аарон беше наставен от Йехова, тъй като това беше задължението от свещениците, за да надзирават каатците.

18. Не изстребвайте. Не допускайте да бъдат убити каатците, като пренебрегвате дълга си надзор. Ако свещениците бяха небрежни, каатците вероятно щяха да последват примера им и след това да бъдат осъдени. Аарон и каатците бяха от едно и също племе. И все пак свещените неща не можеха да бъдат докосвани, а някои от тях дори не можеха да бъдат поглеждани от каатците. Следователно, от морална отговорност, помазаните свещеници бяха длъжни да бъдат пример, защото бяха държани отговорни за своите по-скромни братя.

По подобен начин, работниците в християнската църква трябва винаги да бъдат примери за христоводобие, за победоносен живот, за пълна отдаденост на истината и всичко, което тя включва.

19. За да живеят. Наградата за верните, както е обещано днес, е безсмъртие, който има своя източник в Исус Христос (Мат. 19:17, 29; Йоан 1:4; 6:47; Откр. 21:27).

Назначете ги. В Божието дело трябва да има подчинение на Неговата воля. Ние не трябва да отказват да приемат определени задачи само поради склонност към друго.

21. Моисей. Аарон съдействаше при изпълнението на изискванията (ст. 1, 19, 34).

22. Синовете на Герсон. Те бяха само двама (гл. 3:21). Работата по носенето на всички завеси и покривала беше задача на гирсонците (ст. 24–28), които използваха волски каруци за тази цел (гл. 7:7).

25. Завеси. Тоест, към десетте завеси, които са били вътрешното покривало на скинията (Изх. 26:1, 2).

Скиния. Дъските на скинията бяха под надзора на мераритите (ст. 31), но тук се говори за единадесетте завеси от козина, които ги покриваха (виж Изх. 26:7, 8).

Язовски кожи. Най-външното покритие от всички (Изх. 26:14; виж върху Изх. 25:5).

Висяща за вратата. Вижте Изх. 26:36.

26. Завесите на съда. Вижте Изх. 27:9.

За вратата. Вижте Изх. 27:16.

Инструменти. Вижте върху Изх. 27:19.

27. Назначаване на Аарон. Буквално „чрез устата на Аарон“, тоест по негова заповед. Свещениците трябвало да дадат необходимите заповеди на гирсонците (гл. 3:6, 7).

28. Итамар. Итамар беше главен надзорник както на гирсонците, така и на мераритците.

(ст. 33). Негова беше личната отговорност.

29. Синове на Мерарий. Имало е само две такива семейства (гл. 3:33).

30. В службата. Същата дума е преведена като „домакин“ в стих 3.

31. Задължение. Задължението на мераритците било пренасянето на самата конструкция на скинията. Те също използвали колички (гл. 7:8). Техните товари били много по-тежки от тези, които носили каатците, защото те били всички здрави части на конструкциите, заедно с техните принадлежности.

Дъски. Вижте върху Изх. 26:15.

Барове. Вижте Изх. 26:26.

Стълбове. Вижте Изх. 26:32.

Подложки. Това е за дъските на скинията, а също и за стълбовете. Вижте Изх. 26:19.

32. Стълбове на двора. За стълбовете и подложките виж Изх. 27:10–12.

Карфици. Вижте Изх. 27:19; 38:20.

Връвчици. Вижте Изх. 35:18.

По име. Тоест, индивидуално разпределение на определено нещо на конкретен човек.

34. Началникът на събранието. Буквално „първенците на събранието“ (вж. бр. 16:2; 31:13; Пр. 16:22; Исус Навиив 9:15).

Преброени. Не всички мъже са потомци на Каат (виж гл. 3:28), а само тези от 30 до 50 (гл. 4:35).

40. Тези, които бяха преброени. Числото, дадено в този стих, е малко повече от една трета от мъжете им или всички, които бяха годни за служба (виж гл. 3:22).

47. Служба на служението. Някои смятат, че това е пеенето на левитския хор, съпроводен от музикални инструменти, по време на жертвоприношенията. Трябва да се отбележи, че възрастта е 30 години и нагоре. Това е възрастта, на която Исус е започнал служението Си (Лука 3:23).

Точните заповеди, които подробно описват задълженията на определени племена, кланове и отделни лица, с посочени възрастови групи, носят урок за църквата днес. Апостол Павел в 1 Коринтяни 12 говори за „духовни дарби“ (ст. 1), „разнообразие на дарбите“ (ст. 4) и „различия в управлението“ (ст. 5). Съществуват и „разнообразие на действията“ (ст. 6); но чрез всички и във всички е „един и същ Бог“, „един и същ Господ“, „един и същ Дух“. Също така „тялото е едно“, макар и с „много части“ (ст. 12); и всички трябва да действат хармонично, за да не се стигне до разкъсване (ст. 25). Организираното единство на пустинната църква има свой еквивалент в църквата с нейните членове, кръстени в жизнена връзка със Светия Дух (ст. 13).

Именно влизането на Светия Дух обединява всички в едно тяло, дори тялото на Исус Христос.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

15 ПП 705

ГЛАВА 5

1 Нечистите се отвеждат от стана. 5 За прегрешенията се възмездява. 11 Изпитанието на ревността.

2. Изгонване. Всички церемониално нечисти лица трябва да бъдат отстранени от околностите на лагера. Възможно е да е имало и други причини, освен принципа на карантината, които са подтикнали тази заповед. Но карантината изглежда очевидната причина.

Лагер. Това би се отнасяло до лагерната зона в най-пълния смисъл, простираща се до нейните граници. от всички страни (гл. 2, 3). Същата дума е преведена и като „шатри“ във 2 Лет. 31:2.

Всеки прокажен. Вижте Лев. 13:2 и Допълнителна бележка върху Лев. 13. Юдеите гледали на това болестта като белег на Божието неодобрение. В някои случаи тя наистина е била такъв белег, както е видно в случаите с Мириам (Числа 12:12), Гиезий (4 Царе 5:27) и Озия (4 Царе 15:5).

Това има проблем. Вижте Лев. 15. Тази класа не е била изключена от външния лагер.

Осквернени от мъртвите. Този клас хора е бил изключен само от вътрешния лагер (виж Лев. 11:24; 21:1, 11).

Думата, преведена тук като „мъртъв“, е нефеш, предадена в английската Библия като „душа“ в много случаи (виж върху Бит. 35:18). Има различни значения и тук се отнася до труп, считан за церемониално нечист (виж Числа 6:6, 11; 9:6, 7, 10; Лев. 21:11).

Трите посочени тук класа имат някои общи черти: (1) продължителността на нечистотата – седем дни след отстраняване на причината – и (2) схващането, че те са средство за оскверняване на другите, които са влезли в контакт с тях.

3. Всред която живея. Същият израз се използва за Светата земя (гл. 35:34), като напътствие да не го замърсяваме с дела на насилие и несправедливост.

6. Мъж или жена. Еврейските думи тук се отнасят до конкретни личности.

Мъже. От общ термин, означаващ „човечество“.

Срещу Господа. Грехът срещу ближния се разглежда като грях срещу Божията личност и следователно изисква жертвоприношение, както и обезщетение на пострадалия (виж Числа 5:7; вж. Лев. 6:2–4). Въпреки че е възможно да се съгреша срещу Бога, без да се нарани ближният, не е възможно да се съгреша срещу човека, без да се извърши грях срещу Бога.

7. Възмездете прегрешението му. Буквално „върнете вината му“. Тук абстрактната „вина“ е използвано за конкретното нещо, което е откраднал, или каквото и да е реализирал от неговото изхвърляне.

С главницата. Буквално „с главата си“, тоест, изцяло.

Пета част. Обърнете внимание на подобно обезщетение в Лев. 6:5; 22:14 (виж Лев. 27:11, 27, 31).

8. Роднина. Това е думата go'el, от глагола „изкупвам, действам като роднина“. Тя се прилага към Христос като Изкупител (виж Йов 19:25; Пс. 19:14; 78:35; 103:4; Ис. 41:14; 43:14; 47:4; 54:5; 59:20; 60:16). Тъй като израилтянинът обикновено би имал роднина, е възможно човекът без роднина да е прозелит.

На Господа, дори на свещеника. Буквално „за Йехова, за свещеника“. Свещеникът е личен представител на Йехова и имуществото става негово (виж Лев. 23:20).

Овенът на изкуплението. Изискваният принос (Левит 5:15; 6:6; 7:7), отнасящ се до свещеникът вместо Йехова.

9. Принос. Думата „принос“ има значението на „това, което се отделя“, т.е. от по-голямо количество и е посветена на свещена цел. Еврейското учение е, че това се отнася до първите плодове (Исх. 23:19), така че и те станали собственост на свещениците (Чис. 15:19-21; 31:29, 41, 52; Втор. 12:6, 11). Идеята за дарение, независимо дали в общ смисъл или за конкретна цел, е подходяща тук. „Приносът“ става полагаем на свещеника (Лев. 7:14, 32, 34).

10. Ще бъде негово. Този стих споменава и двата източника на свещенически приходи: данъци към Йехова и дарения за свещениците. Отделният свещеник не можел да претендира за конкретни дарения от конкретни лица. Даряването било отговорност на собственика, подчинено на това общо предупреждение и на принципа, че каквото Йехова претендира за Негово, трябва да бъде първо.

13. Няма свидетел. Двама свидетели бяха необходими, за да се осигури осъдителна присъда (Числа 35:30; Втор. 17:6; Втор. 19:15). Наказанието за доказана вина беше смърт (Лев. 20:10; Втор. 19:15). 22:22-27). Съществуват всякакви съмнения от страна на съпруга, но няма реални доказателства.

14. Дух. От *ruach*, преведено като „дух“ в Стария завет. Среща се 377 пъти в еврейския език и е преведено като „дух“ 232 пъти. Доминиращата идея на тази дума е „сила“. Когато Савската царица видяла великолепието на Соломон, „нямаше вече дух в нея“ (1 Царе 10:5). Когато Исая говори за египетските коне като за плът, „а не за дух“, той има предвид, че те са „а не за дух“, той има предвид, че са били слаби в сравнение с Бога. Човек, който контролира духа си, е едновременно силен и достоен (Пр. 16:32; 25:28). Тук (Чис. 5:14) терминът означава силен импулс или емоция.

15. Десета част от ефа. Приблизително 2 сухи кварта (2,21 л).

Ечемичено брашно. По-евтин вид брашно, груба храна, използвана само от много бедните (Съдии 7:13; Йоан 6:9, 13) и като храна за животни (1 Царе 4:28). „Финото брашно“, заповядано за други приноси (Езекиил 46:14), не е било разрешено в такъв случай, където проблемът е бил морална поквара и безчестие. Грубите елементи на това приношение са били показателни за грубостта и грубостта на греховното деяние.

Не наливайте олио. Това беше изключително нещастен случай, така че олиото, символ на радост и щастие, беше изключено. Олиото и ливанът, макар и включени в хлебния принос от първите плодове, не бяха позволени с жертвата за грях на бедния човек (Левит 2:15; 5:11).

От ревност. Еврейската дума тук е в множествено число, „ревност“, доколкото престъплението, ако жената е била виновна, е било както срещу Бога, така и срещу съпруга ѝ. Също така, повече от един човек е бил виновен.

В памет. Фраза, която напомня на хората, че Бог не толерира беззаконието, нито го забравя, докато не бъде изповядано (1 Царе 17:18; Езекиил 29:16; Осия 8:13; Йеремиа). 44:21; Пс. 25:7).

16. Пред Господа. Тоест, пред скинията.

17. Светена вода. Това би била вода в умивалника, предназначен за измиване на свещениците. Исх. 30:18, 19. Някои обаче твърдят, че се отнася до течаща вода (виж Числа 19:17; Лев. 14:5). Този израз не се използва никъде другаде в Библията. Няма

няма никаква прилика между това и така наречената светена вода, предоставяна от някои църкви днес.

Глинен съд. Най-евтиният вид съд, съобразен с едрината на брашното и отвратителността на греха. Съдът вероятно би бил счупен след церемонията, както в случая с жертвата за грях (Левит 6:28; вж. 14:5, 50). Някои коментатори предполагат, че това е означавало разбития живот на жената, ако тя бъде призната за виновна.

Прах. Причината за тази разпоредба не е ясна. Може би, бидейки в известен смисъл свещена, тя би навредила само на виновен човек.

18. Открийте главата на жената. Това беше жест на срам (вижте Лев. 10:6; 13:45; 21:10).

В нейните ръце. Тези различни действия биха имали тенденцията да разрушат силата на жената и да я накарат да си признае, ако е виновна.

Горчива вода. Буквалният израз на еврейски е „горчиви води“. Не че водата сама по себе си е била горчива на вкус, а че за виновния човек ще има горчиви последици (вижте Йеремиа 2:19; 4:18; Езекиил 23:48).

19. Вместо „мъж ти“. На еврейски език се чете „под мъжа си“, което означава „подчинена на мъжа си“. В Езек. 23:5 е преведено буквално като „когато беше моя“, „когато беше под мен“, и Рим. 7:2, където думата, преведена като „жена“, е сложно изречение, означаващо „под един мъж“, тоест под негово ръководство като глава на дома.

Бъди свободен. Тоест, свободен от проклятието, ако не си виновен.

21. Направи си проклятие. Когато проклинаха или полагаха клетва, хората си спомняха името ѝ. В своите проклетия отправяха към нарушителите, казвайки: „Нека Йехова те направи като онази жена.“

Бедрото ти. Вероятно това означава, че жената няма да роди отново здраво дете (виж стих 28). По този начин тя ще се превърне в горчиво разочарование за съпруга си, неспособна да построи дома му.

23. Изтрийте ги. Написаните думи ще бъдат отмити във водата и по този начин ще бъдат пренесени върху нея.

24. Да пие. Жената пи водата след хлебния принос (ст. 26), но тук действието е предвидено.

26. Възпоменанието. Като напомняне на Йехова да предотврати водите на горчивината от причиняване на вреда на жената, ако тя е невинна. Терминът е технически (Левит 2:2, 9, 16; 5:12; 6:15; 24:7).

27. Ще бъде проклятие. Тя ще бъде пример и предупреждение за другите.

28. Свободен. Тоест, обявен за невинен (виж Йер. 2:35) и следователно не понасящ никаква вреда.

Ще зачене. Обезщетение, предполагащо божествена благосклонност и затова високо ценено от израилтяните.

31. Понесете нейното беззаконие. Основният принцип на цялото изпитание беше, че резултатът е в Божиите ръце.

ГЛАВА 6

1 Законът на назорците. 22 Формата на благославяне на народа.

2. Мъж или жена. Имаме малко сведения за жени назорци. От тях би се очаквало да отговарят на условия, подобни на тези, предписани на мъжете. Ако една жена е била подчинена на баща или съпруг, всеки от тях е имал правомощието да анулира обета ѝ (гл. 30:3–5). Фактът, че майката на Самсон не е трябвало да пие вино, предполага, че тя може да е дала временен обет за назорци (Съдии 13:4, 5). Във връзка с тази първа употреба на думата

„Назорей“ трябва да се отбележи, че даденият тук правопис се използва по две причини: Това е по-добра транслитерация на еврейския език; предпазва от популярно погрешно разбиране на термина като означаващ жител на Назарет. В цитати от Писанието обаче се използва даденият там правопис.

Да се обречеш. Сравни с Числа 15:3, 8; Лев. 22:21; 27:2.

Назарейнин. Еврейският корен означава „отделям“, „освещавам“, „посветявам“ в религиозен или церемониален смисъл. Съществителното име назир означава „освещаване“, „корона“ (като знак за освещаване) и се отнася също до посветения човек. По-пълният израз „Назарейнин на Бога“ Съдии 13:5, 7 означава някой, напълно посветен на Бога.

3. Вино. От дума за гроздово вино, често срещана напитка (Бит. 14:18; 27:25; Съдии 19:19; 2 Сам. 16:2; Амос 5:11; 9:14; и т.н.).

Силна напитка. Опияняващи напитки като цяло; използвани за напитки, направени от други материали, различни от грозде. Еврейският корен означава „опиявам се“ и се използва метафорично за унищожение (Исая 49:26). Виното и силните напитки са били забранени на свещениците на служба (Лев. 10:9) и на назореите (виж Съдии 13:4, 7, 14). Смятало се е, че са особено вредни за князе и други на отговорни позиции (Притчи 31:4), а всички останали са били предупреждени относно употребата им (Притчи 20:1; 23:29–33; Авак. 2:15).

Оцет. Кисел продукт от производството на по-нискокачествени вина с киселинно съдържание. Разреждал се е с вода от обикновените хора и се е използвал като евтина напитка.

Гроздов ликьор. „Гроздов сок“ (RSV). Може да се отнася до всяка напитка, приготвена от прясно грозде.

Ядки. Думите „ядки“ и „люспа“ не се срещат другаде в Стария завет и Значението им е неясно. RSV ги предава като „семена“ и „люспи“.

5. Без бръснач. Най-известният пример за неостригана коса е този на Самсон (Съдии 13:5; вж. Числа 8:7). Това предписание се среща във всички препратки към назореите, защото дългите кичури са били външен белег на посвещение на Бога (вж. Лев. 21:5; Съдии 13:5; 16:17; 1 Царе 1:11).

Дните да се изпълнят. Вижте Деяния 21:24, 26.

Кичури коса. Кичурите коса ясно биха белязали осветения назорей (вижте Съдии 16:17).

6. Без мъртво тяло. На назорея е било забранено да докосва мъртво тяло, да бъде в къща с мъртвец или да придружава трупа до гроба (гл. 19:11–16). По подобен начин на първосвещеника е било забранено да влиза в контакт с мъртво тяло (Лев. 21:11). Буквалният израз тук е „душата на мъртвия“ (вижте Числа 5:2 и Бит. 35:18). Както и при други заповеди, Самсон не е спазил и тази (Съдии 14:19; 15:8).

7. За баща му. Същата заповед беше приложена към първосвещеника (Левит 21:11), макар и не на свещениците, които му помагали (Левит 21:1, 2).

Освещаването. Това се отнася до неостриганите му кичури като царска корона. Същата дума е преведена като „корона“ в Изх. 29:6; 39:30; Лев. 8:9; 21:12; 2 Царе 1:10; 4 Царе 11:12; 2 Лет. 23:11; Пс. 89:39; 132:18; Притчи 27:24; Зах. 9:16.

9. Осквернен. Оскверняването е било причинено от мъртвото тяло и следователно не е било умишлено от страна на назорея. Дори неволният или „скрит“ грях е бил смятан за сериозен (Пс. 19:12; 90:8).

Бръснене. Тъй като косата се беше замърсила, беше необходимо да се отървем от нея. Как това не се споменава какво е трябвало да се направи. Древна практика сред другите народи е била да се погребват осквернени предмети.

Неговото очистване. Това включваше поръсване с вода, която съдържаше пепелта на червената юница (Числа 19).

10. Две костенурки. Тоест, гургулици; или пък два млади гълъба. Онези, осквернени от нечистота, принасяли същите евтини приноси като заместител на по-скъпи (Лев. 5:7; 12:8; 15:14, 29). Не-назорей, осквернен от контакт с мъртво тяло, не бил длъжен да прави принос (Чис. 19:19).

11. Принос за грях. Целта на тази жертва беше премахването на омърсяването. Тя се е принасял при освещаването на свещеници (Изра. 29:1, 14; Лев. 8:2, 14), на левитите (Чис. 8:8, 12), също за церемониално оскверняване, както тук (Лев. 12:6, 8; 14:19; 15:15), и за освещаването на предмети (Изра. 29:36; Лев. 8:14).

Всеизгаряне. С това приношение отново се заявява посвещение.

Съгреши. Тоест, той се е нахвърлил върху законна нечистота и по този начин е съгрешил срещу Бога в че не е взел адекватни предпазни мерки срещу контакт с труп.

Сравнете с акцента на Христос върху важността на чистотата на сърцето (Марк 7:18–23).

Освети главата му. Той отново възстановява статута си на назарей, като потвърждава обетите си, след бръснейки главата си и освещавайки отново косата си.

12. Освети. След като възстанови чистотата си, той трябваше да започне отново целия период на своя назорейски обет.

Агне. На еврейски език пише: „Той ще принесе мъжко агне, едногодишно, за вина „принос.“ Думата, преведена като „принос за престъпление“, винаги предполага вина. Да се направи този принос е означавало да се признае вина (вж. Лев. 5:15).

Ще бъде изгубен. Дните, в които вече беше спазил назорейския си обет, бяха отменени от осквернението.

13. Дни на неговото отделяне. Те може да са били от различни периоди. Примерите за назореи, които имаме в Библията, обаче са във всеки случай за цял живот: Самсон (Съдии 13:5), Самуил (1 Царе 1:11), Йоан Кръстител (Лука 1:15).

14. Принесе жертвата си. След изтичане на периода на обета си, той щеше да се върне към обичайния си начин на живот, откъдето идва и необходимостта от жертва за грях. Жертвата за грях обикновено се принасяше преди всеизгарянето. Жертвата за грях беше за всякакви пропуски, за които може да е бил виновен по време на дните на обета си.

Мирни приноси. Еврейската дума тук е с неясен произход и може да е свързана с думата „мир“ или с друго значение „да се възстанови“. Това е принос за щастливи поводи, принос на благодарност, като поклонникът яде част от жертвата.

15. Месен принос. Тоест, зърненият принос от фино брашно и възлиянията, като например бяха използвани с всеизгарянето и примирителните жертви от стих 14; жертвата за грях не изискваше нито хлебна, нито въздушна жертва.

16. Ще принесе. Свещеникът ще принесе приносите на олтара.

18. На вратата. Бръсненето се извършваше до закланата мирна жертва (вж. Лев. 3:2), а косата се хвърляше в огъня на жертвата върху олтара, който стоеше пред вратата на скинията (Изра. 40:6). Косата беше посветена на Йехова; затова тя беше унищожена, за да се елиминира всякаква опасност от оскверняване.

19. Накисната плешка. Вареното плешка беше държано в готовност.

Върху ръцете. На еврейски език надписът гласи „върху обърнатите нагоре длани“ на назорея (виж Изх. 29:24; Лев. 8:27).

20. Помахай ги. Свещеникът помахаше и получи за себе си по-голяма част от приноса на назорея, отколкото от всеки друг принос, защото „мокрото плешка“ е в допълнение към дясното плешка (или дясното бедро), което вече му беше отредено (виж Лев. 7:30–33).

Свето за свещеника. Това намеква за вареното плешка, допълнителната част, спомената в стих 19. Назарейт вероятно е ял от жертвената храна, след като е бил освободен от свещеника.

Може да пие вино. Вероятно е снизходително, отнасящо се до бъдещето; мъжът вече беше свободен, да живеят както са живели другите хора. Думата за „вино“ е същата като в стих 3.

21. Освен това. Нямахме закон, който да забранява на назорея да принася допълнителни всеизгаряния приноси и мирни жертви, ако средствата му позволяваха; но само една жертва за грях беше допустима.

23. Казвайки им. Това предполага, че благословията е била произнесена в присъствието на цялото събрание (виж Лев. 9:22; Втор. 21:5).

24. Благослови те и те пази. Двойна благословия за дълъг живот и щастие, и защита от загуба и грях.

25. Блясък на лицето. Думата означава „да осветя, да обгърна със слава“ (виж 1 Царе. 14:29; Ездра 9:8; пров. 4:18; Иса. 60:19).

Бъдете любезни. Това предполага всякакъв вид любезност и нежно внимание. Не Божественото качество е по-ценно за грешния човек от Божията благодат.

26. Издигне лицето Му. Сравнете Пс. 4:6. Ако лицето на Йехова е скрито, тогава отчаяние обзема човека (Втор. 31:17, 18; Йов 13:24). Ако лицето Му е обърнато срещу човека, тогава го сполетяват смърт и разрушение (Лев. 17:10; Пс. 30:7; 34:16; 44:24, 25; 104:29).

Мир. Сравнете Исаия 26:3. Еврейската дума означава „единство“, „пълнота“ и „съвършенство“.

27. Напишете моето име. Името на Бог е било разкрито от Него лично (Изх. 3:13–15; 6:3) и е с неизразима святост (Изх. 20:7; 33:19; 34:6, 7).

Еврейската дума „име“ има много значения, които са изключително полезни: вижте „за име“ или „памятник“ (Исаия 55:13). Други текстове показват връзката между Божието име и Неговото място за поклонение (Изход 20:24; Йеремиа 7:10); също и Неговият разкрит характер (Амос 9:6).

Основният урок от израза „да сложа името Си върху израилтяните“ е в това, че те са лично притежание на Бог, особено Негово (вижте Изх. 19:5) и тясно свързани с Него (вижте Втор. 28:10; Ер. 14:9).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2 AA 406

22-276T 350

23-27MN 285

27 MX 404

ГЛАВА 7

1 Приносът на принцесата при освещаването на скинията. 10 Различните им приноси при освещаването на олтара. 89 Бог говори на Моисей от престола на милостинята.

1. В деня. Според Изх. 40:17, 18, това би бил първият ден от първия месец на втората година от скитането. Това е денят на завършването на скинията

и помазването на олтара (виж стихове 1, 10, 84, 88). Разказът сега се връща към първия ден на втората година, месеца, предхождащ преброяването на войските.

Напълно издигната. Моисей лично ръководеше издигането на скинията (Исх. 40:18).

Помазал го. Вижте Исх. 40:9; Лев. 8:10, 11.

2. Князите на Израел. Това е еквивалентно на „началникът на събранието“ (гл. 1:5, 16; 4:34).

3. Покрити каруци. Необходими за тежките части на скинията и покрити, за да осигурят адекватна защита от атмосферните условия.

5. Вземете го от тях. Каруците и воловете бяха доброволен принос (ст. 3), който трябва са били приети с благодарност от левитите за работата по транспортирането. Очевидно Моисей не е приел предложението, докато не е бил специално упълномощен от Господ да го направи

така че.

7. Според службата им. Герсонците са превозвали по-малко от Мераритите (ст. 8, виж гл. 4:24-26, 31-33).

9. Синове на Каат. Каатците не получиха каруци, защото нямаха отговорност за плата за самата скиния. Тяна грижа беше ковчегът, трапезата с хлябовете на предложението и т.н. Тези неща бяха носени на тояги на раменете им (гл. 4:15).

10. Принесен за освещаване. Тоест, представен за свята служба, преди да бъде донесен на олтарът. Принасянето на предмети (ст. 13-17 и др.) за службата на олтара е било в специален смисъл ново освещаване на самия олтар. За освещаването на олтара вижте Исх. 29:37; Лев. 8:10, 15.

12. Племето на Юда. Наасон, представляващ племето си, дал дарение на първия ден. Той беше назначен да помага на Моисей при преброяването и да бъде водач на Юда (гл. 1:7; 2:3).

13. Зарядно. Преведено като „чинии“ (RSV, „чинии“) в Исх. 25:29; 37:16.

Купа. Преведено като „лехи“ в Исх. 27:3 и на други места.

14. Една лъжица. Еврейската дума е тази, която обикновено се използва за дланта на ръката. Тук се има предвид съд, наподобяващ чиния.

18. Принцът на Исахар. Приносът на Натанаил и този на другите князе на същия ранг като Наасон са описани по подобен начин.

48. Седми ден. Това може да е бил седмият ден, събота, или да не е. Думите се отнасят предимно до седмия ден от освещаването на олтара. Поне един от дните на приношенията при освещаване трябва да е бил съботата, ако са били взети последователно – което изглежда е било така.

84. Беше помазано. Приносите за посвещение на князете бяха представени в продължение на 12 дни.

89. Той чу гласа. Йехова говори с Моисей гласно, както беше говорил с Адам и Ева в градината (Бит. 3:9) и с Аврам на вратата на шатрата му (Бит.

17:1). Само на Моисей беше позволено да бъде в скинията по това време, за да чуе Божието послание. Очевидно дори Аарон е бил изключен (виж Исх. 25:22; 40:33, 34; Лев. 16:2).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

9 ПП 705

ГЛАВА 8

1 Как трябва да се палят лампите. 5 Освещаването на левитите. 23 Епохата и времето на тяхната услуга.

2. Запалете лампите. Буквално „поставете лампите“.

Свещникът. Седемте лампи на светилника, заедно, осветяваха светилището.

3. Аарон направи така. (Виж Изх. 27:21; 30:8; Лев. 24:3, 2; 2 Лет. 13:11).

4. Кована изработка. Вероятно идентична с вида кована изработка, героуссэ, която е била разпространена в целия Изток от много древни времена (виж Изх. 25:18, 31, 36; 37:7, 17–22). Тези думи са произлезли от еврейски термин, преведен като „от цяло парче“ в Числа 10:2.

6. Очистете ги. Този ритуал трябваше да се извърши за левитите, преди да започнат тържествените си задължения.

7. Вода за пречистване. Буквално „вода на прегрешението“, тоест вода, която отмива прегрешението. Този израз не се среща другаде в Библията. Не ни се казва какво е било добавено към водата. Сравнете „горчиви води“ и „вода на нечистота“ (вижте гл. 19:9, 18, 19) и водата за очистване на прокажения (Левит 14:4–7).

Бръснене. Буквално „накарай бръснар да мине отгоре“. Сравнете този случай със случая на Назорей (гл. 6:9), прокаженият (Лев. 14:8) и пленницата (Втор. 21:12).

10. Вдигнаха ръце. Това беше представителен акт. Някои коментатори смятат, че е било вероятно извършено от князете, прехвърляйки на левитите задълженията на събранието във връзка със службите в скинията. Левитите били дадени на Бога вместо на първородния; и тъй като цялото семейство било осветено чрез първородния, така и цялото събрание имало полза.

11. Принесете левитите в жертва. Тази заповед се повтаря три пъти (ст. 11, 13, 15). Левитите бяха жива жертва, за служба (вижте Рим. 12:1).

16. Изцяло ми предаден. Вижте гл. 3:9.

Вместо първородния. Който принадлежеше на Бога (ст. 17, 18; вж. гл. 3:12, 13).

19. Да се извърши умилоствение. Буквално „да се направи покривало“, същият корен на думата, от който произлиза думата, преведена като „престол на умилоствение“. Чрез извършването на тези служби левитите извършвали умилоствение за израилтяните.

Чума. Често наказание за непослушание (Изх. 12:13; 30:12; Исус Навин 22:17). Левитите заставали между Бога и събранието, като по този начин им осигурявали „покритие“ (изкупление).

21. Бяха пречистени. Буквално „безгрешни“, отнасящо се до личната подготовка изисквано, а не за церемониалното поръсване (ст. 7).

24. Двадесет и пет. Левит на възраст между 25 и 50 години е трябвало да поеме отговорностите за службите в скинията. На 50-годишна възраст той е бил освобождаван от тези задължения. За него е оставала привилегията да извършва малки служби в светилището на доброволни начала, като знак на почетен статус. Той не е бил произволно оттеглян против собствените си желания.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

16 ПП 277

ГЛАВА 9

1 Пасхата е заповядана отново. 6 Втора Пасха е позволена за онези, които са били нечист или отсъстващ. 15 Облакът насочва преместванията и разполагането на лагери на израилтяните.

1. Първи месец. Точният ден не е посочен, но това е месецът, в който е поставена скинията беше създадена, месеца преди пребояването.

Втора година. Втората година се брои включително. Първата беше годината, в която Изходът се състоя (виж стр. 182, 187).

2. Пасха. Очевидно първата след даването на закона; проблемът с ритуала Нечистотата, към която са тези забележки, изглежда е нова (ст. 6–8).

3. Вечер. Буквално „между вечерите“. Точното значение на този израз е трудно да се определи (вижте Изх. 12:6). Същият израз се среща и в (Изх. 16:12; 29:39, 41; 30:8; Числа 28:4).

Обреди. Вижте (Изх. 12:3-28, 42–49; вж. 1 Кор. 5:7; Кол. 1:14; Еф. 1:7).

6. Чрез мъртвото тяло. Следователно, нечист (гл. 19:11). Както в гл. 5:2; 6:11, еврейският Думата, преведена тук като „мъртво тяло“, е нефеш, „душа“.

Не можеше да се пази. Нечист човек, който участваше в жертвен пир, трябваше да бъде „отлъчен“ от народа си (Левит 7:20). За „отлъчен“ вижте в (Изх. 12:15).

8. Ще чуя. Моисей не е предложил никакво решение, без да е потърсил божествено напътствие (Числа 15:34; 27:5; Лев. 24:12).

10. Потомство. Това е разпоредба за бъдещите поколения.

11. Четиринадесети ден. Беше даден един месец за подготовка за отбелязване на Пасхата.

12. Нито да счупи кост. Вижте Изх. 12:46; вж. Пс. 34:20; Йоан 19:36.

13. Бъдете рязки. Вижте върху Бит. 17:14; Изх. 12:15.

14. Чужденец. Буквално „пришлец“, някой, който се е установил сред евреите. На пълен непознат, чужденец (от друга еврейска дума), не би му било позволено да яде от Пасхата (Изх. 12:45, 48).

15. Шатрата на свидетелството. Така предаденият еврейски израз се среща само тук и като „скиния на свидетелството“ в (Числа 17:7, 8; 18:2; 2 Лет. 24:6). Обичайната фраза е „скиния на събранието“ (KJV) или „шатра на срещането“ (RSV).

Свидетелството. Тоест, двете каменни плочи, написани от Божия пръст и поставени в ковчега. Този морален закон, Декалогът, е основният камък, върху който се основава юдаизмът. Облакът покрива онази част от светилището, съдържаща ковчега, в който почива светият закон, Десетте заповеди.

Поява на огън. В Бит. 15:17 Бог е представен под подобен образ.

18. Заповед Господня. Буквално „от устата на Йехова“. Не ни е казано дали е била изречена устна заповед. Във всеки случай, премахването на облака би обявило времето за разпъване на лагера.

22. Или година. Думата, преведена като „година“, буквално е „дни“, съществителното в множествено число, което внушава неопределен период. Същата еврейска дума е преведена по различен начин в Битие 4:3; 40:4. Вижте също Лев. 25:29, където изразът „цяла година“ е от същата дума, „дни“.

Историята за зависимостта на църквата от личното Божие ръководство е изключително привлекателна. Бог е избрал маршрута, местата за почивка и продължителността на престоя във всяко от тях. Видимият знак за Неговото присъствие в пустинята сигурно е бил изключително окуражаващ, осигурявайки силен стимул за вяра. За уроци за облака вижте Изх. 13:21; 14:19, 20, 24; Лев. 16:2; Неем. 9:19.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

12 DA 771

ГЛАВА 10

1 Използването на сребърните тръби. 11 Израилтяните се преместват от Синай към Фаран. 14 The реда на похода им. 29 Моисей умолява Ховав да не ги оставя. 33 Благословията на Моисей при преместването и поставянето на ковчега на земята.

2. Сребърни тръби. В Стария завет има три еврейски думи, преведени като „тръба“. Едната е овнешкият рог, използван на Синай (Изх. 19:13) и в Йерихон (Исус Навин 6:5). Съществуваше тръба, използвана на светски служби; а също и тази, наречена тук „кларион“ от някои писатели. Тя представляваше права, тънка тръба с разширена уста.

3. С тях. Звукът на двете тръби беше призив към целия лагер. Защото значително свирене на тръби, вижте Йоил 2:15.

5. Включете тревога. Думата за „тревога“ е преведена като „вик“ в Йер. 20:16 и Амос 1:14.

8. Свещениците. Тъй като тръбите са били използвани за религиозни задължения и са звучали в хармония с изразените от Бога желания, беше съвсем естествено инструментите да бъдат поверени на свещениците и свиренето на инструментите да бъде ограничено до тях.

9. Във вашата земя. Става дума за Светата земя, когато скитанията им биха престанали и практическата употреба, за която са били направени тръбите, би приключила.

10. Ден на вашата радост. Това би означавало всеки повод за национална благодарност (виж 2 Лет. 5:12, 13; 7:6; 29:27; Естир 9:19; Йоан 10:22).

В тържествените ви дни. Буквално „в определените ви събирания“, което означава Пасха, Празник на безквасните хлябове, Празник на седмиците, Празник на тръбите, Денят на изкуплението, Празник на шатрите (Левит 23).

Началото на вашите месеци. Тоест, първият ден на всеки месец или с всяко новолуние (вижте статията за еврейския календар в том II).

11. На двадесетия ден. Това беше първото пътуване на израилтяните от Синайската пустиня, където бяха лагерували почти година (виж Изх. 16:1; 19:1).

Втора година. Една година и малко повече от един месец от началото на Изхода (виж стр. 187).

Облакът се вдигна. Той вече беше престоял над скинията 1 месец и 19 дни (Изх. 40:17, 34).

12. Пустинята Фаран. Точните граници на тази пустош не са определени. Най-общо казано, тя е била ограничена от Акабския залив на изток, Суецкия залив на запад и планините Синай на юг. Това е било обиталище на Исмаил (Бит. 21:21; срв. Бит. 14:6; Втор. 33:2; Ав. 3:3).

14. Наасон. Князът във всеки случай (ст. 14–27) е бил назначеният водач на своето племе (гл. 1:4–16) и е издавал всички заповеди, когато е бил на поход.

21. Светилището. Това не се отнася за скинията или шатрата, която е била носена от Герсонците и Мераритите, а светите неща – ковчега и др. – носени на раменете на Каатците (виж гл. 4:4, 15).

25. Задната награда. Тоест, тилът или арена охрана, буквално „събирачът“. Нефталим, част от дивизията под командването на Дан, всъщност е бил в самия тил. Думата се прилага към Бог като защитник в Исаия 52:12; 58:8.

29. Ховав. Този стих не пояснява дали Ховав или Рагуил е бил Моисей тъст, защото думата означава просто „свекър“ от всякакъв вид. Контекстът трябва да определя всеки случай. Но Рагуил (или Рагуил) е бил тъст (Изх. 2:16–21); следователно синът му Ховав е бил зет на Моисей (виж РР 628).

31. Ти знаеш как. Като пустинник, Ховав би бил добре запознат с нейните знаци и пътища и би знаел къде да търси вода.

32. Ако тръгнеш с нас. Вероятно Ховав най-накрая се е съгласил да ги придружи, защото Децата на Ховав живеяха сред синовете на Юда (Съдии 1:16; 4:11).

33. Ковчегът на завета. Тоест, на Десетте заповеди (Числа 14:44; Втор. 10:8; 31:9, 25; Исус Навин 4:7, 18; 6:8). Заветът е спор. Заветът между Бог и Израел беше споразумението, в което и двамата влязоха, чрез което те трябваше да бъдат Негов народ, да Му се подчиняват и да станат Негови представители пред света, и чрез което Той от Своя страна щеше да ги благослови и да бъде техен Бог (вижте Изх. 19:5 и 24:7). Именно въз основа на техния доброволен избор да приемат ролята на Божи избран народ, Той им даде Десетте заповеди, на които те обещаха да се подчиняват като част от споразумението (Изх. 19:8; 24:3, 7). Подходящо е, че Десетте заповеди, написани от Божията ръка върху две каменни плочи, станаха наречени „завет“ (Втор. 4:13), защото те представляваха писмено копие на условията, на които се основаваше заветът. Самият ковчег, съдържащ Десетте заповеди, следователно станал известен като „ковчегът на завета“ (вижте Изх. 25:16 и Числа 1:50).

35. Моисей каза. Тръгването на израилтяните на поход към Светата земя беше демонстрация на вяра и надежда. Върху Моисей лежеше най-голямото бреме. Стихове 35 и 36 записват неговата сутрешна молитва за добър ден на пътуване и вечерната му молитва за почивка и защита. Апостол Павел говори за това, че Израел е бил „кръстен в Моисей в облака и в морето“ (1 Кор. 10:2).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

33 ПП 375

34-36SR 157

35, 36 Изд. 38; стр. 376

ГЛАВА 11

1 Пламъкът в Тавера, угасен от молитвата на Моисей. 4 Народът жадува за плът и се гнуси от манната. 10 Моисей се оплаква от заповедта си. 16 Бог разделя бремето си на седемдесет старейшини. 31 Пъдпъдъци са дадени в гняв в Киврот-Атаава.

1. Хората се оплакваха. Буквално те „бяха като мърморещи за зло“. Тоест, зло в смисъл на нещастие, нещастие. Пустинята вероятно им се е сторила смъртоносен капан. Силно уплашени от собственото си въображение, те започнаха да предсказват всякакви злини, които щяха да ги сполетят там.

Най-отдалечени части. Смесените множества (виж на ст. 4) бяха в покрайнините на лагера, защото подредбата по племена (гл. 2) не им оставяше друго място.

2. Моисей се молеше. Моисей беше велик човек на молитвата, винаги готов да ходатайства за другите (вж. гл. 12:13; 14:13-19; 16:22).

3. Тавера. Това място се споменава само веднъж (Втор. 9:22). Мястото никога не е идентифициран. Името произлиза от глагол, който означава „да изгоря“, „да погълна“, „да унищожа“.

4. Смесеното множество. От еврейското ha'saphsuph, повтаряща се форма от глагола 'asaph, „събирам“. Думата „сбор“ е предложена като подходящ съвременен превод. За самоличността на тези хора вижте Изх. 12:38 (вижте също Втор. 29:11; Исус Навин 8:35).

Изпитах похот. Буквално „имах голямо желание“ (виж Пс. 106:14; 78:29).

Израел също плака. Това стана почти навик за израилтяните в моменти на раздразнително недоволство (Числа 14:1; Втор. 1:45; 34:8; Съдии 2:4; 20:23, 26; 21:2).

Месо за ядене. Когато израилтяните излязоха от Египет, те бяха богати на добитък (Изх. 12:32, 38; 17:3; 34:3; Числа 32:1). Но вероятно не всички израилтяни са имали големи стада

и стада, и очевидно броят им не е бил достатъчен, за да осигури редовна храна с месо за всички, дори това да е било най-доброто за тях.

5. Ние помним. Сравни Изх. 16:3.

Рибата. Често срещана и много евтина в Египет (Изх. 7:21; Ис. 19:8).

Краставици. Освежаващи в горещия климат (Исая 1:8). Такива неща, разбира се, не бяха налични в дивата природа.

Пъпеши. Дини, любима храна в горещите, сухи страни. Рибата и зеленчуците, споменати в този стих, са били храната на по-бедните класи в Египет, както са и днес.

6. Душата ни е изсъхнала. Поради липсата на плодове и зеленчуци, които имат голямо съдържание на вода и са особено освежаващи в горещ и сух климат.

Манна. На еврейски език пише: „Няма нищо друго, върху което да падне окото ни, освен тази манна.“ Исус използва манната като символ на духовната храна, която ни се дава безплатно от небето (Йоан 6:30-35, 41-58). На християнския победител е обещана „скритата манна“ (Откр. 2:17).

7. Семе от кориандър. Кръгло по форма, светъл на цвят (Изх. 16:14), лесно се вижда, както и бделиева гума (Битие 2:12) в светлината на пустинното слънце.

8. Като вкус. Тоест, имаше свеж и апетитен вкус като храна, прясно изпечена или пържена в добро масло. Освен това имаше вкус на корички, приготвени с мед (Изх. 16:31).

9. Когато падна росата. Манната падна върху земята, свежа и хладна заедно с падналата роса (виж Пс. 78:23-25).

10. Всеки човек. Човекът от Изтока си е създал навик да информира целия свят за своята скръб и траур. В този случай има всички признаци на предварително уговорен план за съгласувани действия, всяко семейство вика на глас и е на вратата на шатрата си.

11. Оскърби слугата си. Моисей говори за назначението си за водач на народа, който сега преувеличава изпитанията си и толкова бързо забравя благословиите си (вж. Изх. 33:1-3).

12. Като баща, който се грижи за децата си. Моисей говори за Йехова като за Родителя на израилтяните (Второзаконие 32:18), за Неговите проблемни деца (Осия 11:1-3). Сравнете този стих с други изрази на божествена грижа и загриженост (Второзаконие 1:31; Исая 40:11; 46:3; Осия 11:3, 4).

13. Откъде. Сравнете това с преживяването на учениците, записано в Мат. 15:33; Марк 8:4.

14. Не съм способен. Всъщност Моисей беше също толкова неразумен, колкото и хората, защото Бог никога не остави Моисей сам, нито очакваше от него да снабдява лагера с храна.

15. Убий ме. Значението е „Убий ме и с това да се свърши“ (виж Изх. 32:32; 1 Царе 19:4).

16. Седемдесет мъже. Тези старейшини (виж Изх. 24:1, 9) бяха водещи мъже от различни семейства (Изх. 12:21; вж. 1 Царе 4:3; 8:4; 2 Царе 17:15).

Служители. Това е думата, използвана за израилтяните бригадири, които са работили под командването на Египетски надзиратели (Изх. 5:15). Първоначалното значение на думата е „уреждащ“, „организатор“, „секретар“.

17. За духа. Сравнете това с прехвърлянето на „духа на Илиа“ (4 Царе 2:15) върху Елисей. Тук се говори за даровете и действията на Светия Дух, които го вдъхновяват, за да осъществи Божиите планове.

18. Осветете се. Дума, използвана във връзка с церемониалната чистота чрез измивания и въздържания (виж гл. 19:10, 14) и като подготовка за жертвоприношение (Бит. 35:2). Същата дума е преведена като „приготвям“, сякаш за клане, в Йер. 12:3. Някои

Еврейските коментатори биха ѝ дали това значение тук. В действителност самата дума е неутрална и може да означава подготовка за добро или зло.

20. Презиран. Оригиналната дума има значението на „отхвърлям“ (Йер. 6:19; 7:29; 8:9; Осия 4:6).

23. Накъсан. Вижте Исая 50:2; 59:1.

25. В облак. Същата дума означава „облачна маса“. Използва се при толкова различни обстоятелства, както се вижда в Бит. 9:13; Изх. 13:21, 22; 24:18; Езек. 8:11; 30:3; Йоил 2:2; Соф. 1:15.

26. Които бяха написани. Тоест, изброени сред 70-те, но все още не са присъединени към тях.

29. Дух. Като Божи представител (Бит. 1:2; Съдии 3:10; Ис. 11:2; Йоил 2:28).

31. Вятър. Сравнете използването на вятъра от Бога в Бит. 8:1; Изх. 10:13, 19; 14:21.

Донесли пъдпъдъци. Глаголът, преведен като „донесъл“, означава „да отсека“, „да разделя“, „да отделя“. Идеята очевидно е, че Йехова е използвал вятъра, за да отдели стадото от мястото им за почивка на морския бряг и да ги доведе на лагер.

Два лакътя. Около 90 см. Това беше лесна височина за хващане на птиците.

32. Десет хоумръна. Равни на приблизително 62 бу.

Разпространение. Вероятно за да ги изсушат и втвърдят.

33. Чума. В цялата книга Числа различни бедствия са резултат от непослушание и бунт (виж гл. 16:47; 25:9).

34. Киброт-Хатаава. Това място не може да бъде точно идентифицирано. Значението е „гробовете на тяхната похот.“

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-35ПП 379-383

1-6ПП 379

4 ПП 315

5 1Т 129, 131, 137

8 ПП 295; 6Т 355

11, 13, 14 ПП 380

16, 17, Изд. 37

16-20ПП 380

16-23CD 376

21-28ПП 381

24, 25 ПП 374

29 ПП 382

31-33CD 377; МН 311; РР 382; ЗТ 171

35 ПП 382

ГЛАВА 12

1 Бог смърря бунта на Мариам и Аарон. 10 Проказата на Мариам е изцелена по молитвата на Моисей. 14 Бог заповядва да я изгонят от стана.

1. Мариам и Аарон. Името на Мариам е дадено първо, тъй като тя е била водеща в роптането.

Говори. Глаголът е от женски род, единствено число, сочещ към Мариам като подбудител. „Тя проговори.“

Етиопска жена. Буквално „кушитка“ (виж върху Бит. 10:6). Бащата на Сепфора всъщност е бил мадианец (Изх. 2:16-19; 3:1) и следователно потомък на Авраам (Бит. 25:1, 2 РР 383). След като се присъединява към Моисей на планината Синай (виж върху Изх. 4:25 и 18:2),

Сепфора забелязала тежките бремена, носени от съпруга ѝ, и споделила с Йотор своите опасения за неговото благополучие. Тогава Йотор посъветвал Моисей да избере други, които да споделят с него отговорностите по управлението. Когато Моисей действал по този съвет, без първо да се консултира с Мириам и Аарон, те му завидели и обвинили Сепфора за това, което те смятали за пренебрегване на Мойсей към тях (виж РР 383). Фактът, че Сепфора била мадиамка, макар и поклонничка на истинския Бог, бил използван от Мириам и Аарон само като извинение за бунт срещу властта на Моисей. Той не нарушил принципа за небрак с езичниците, когато я взел за жена, както очевидно твърждали те.

2. Изречено само от Моисей. Братът и сестрата тук твърдят, че са равенство с Моисей, игнорирайки факта, че Бог го е поставил на уникална позиция на власт (виж Изх. 4:10–16; Втор. 34:10).

Господ чу. Той чува всички оплаквания срещу Своите слуги (виж Числа 11:1; 4 Царе 19:4; Малахия 3:16).

3. Кротък. От корен, означаващ „смирен“, „покорен“, „смирен“. Една и съща дума се предава по различен начин, като „беден“ (Йов 24:4), „смирен“ (Пс. 9:12) и „смирен“ (Пр. 3:34; 16:19). Чертата на характера, описана тук като кротост, е от съществено значение за лидерството в Божието дело. Моисей не е бил по природа кротък (Изх. 2:11–14); тази черта му е дошла в резултат на 40 години, прекарани в суровата школа на Мадиамската пустиня. Само кроткият човек знае как да бъде покорен на Бога и на своите подчинени и в същото време да бъде смел и динамичен лидер. В делото на Господ няма място за лидер, който смята за своя привилегия да властва над своите съработници и да им диктува.

6. Във видение. Бог винаги е разкривал волята Си на Своите слуги пророците чрез видения и сънища и обещава да продължи да го прави (Йоил 2:28; Амос 3:7). Въз основа на Йоил 2:28 се предполага, че „виденията“ обикновено се дават на по-млади мъже и жени, а „сънищата“ – на по-възрастните. „Отвореното видение“ (1 Царе 3:1) е физически изтощително изпитание (виж Дан. 10:8–11, 16–19). Различни пророци говорят за преживявания, подобни на това на Даниил. Вдъхновените сънища сякаш изискват много по-малко от физическите ресурси на човека, на когото са дадени.

7. Моят слуга Моисей. Подобно е описано в Изх. 14:31; Втор. 34:5. Терминът се използва и за други (Бит. 26:24; Йов 1:8). Сравнете препратката към тези думи в Евр. 3:5.

Моят дом. Тук се отнася за Божия народ (виж Евр. 3:2, 5).

8. От уста на уста. Тоест, директно, без посредник. Този израз е подобен „лице в лице“ в Изх. 33:11; Втор. 34:10.

Мрачни речи. Понякога се превеждат като „гатанки“ (Езекиил 17:2).

Подобието на Господа. Не самото същество на Бога, а някаква видима форма, която човекът можеше да види и оцени. Думата, преведена тук като „подобие“, понякога се превежда като „подобие“ (Втор. 4:15, 16, 23, 25; Пс. 17:15; Ис. 40:18; вж. Йоан 1:18 и 1 Тим. 6:16).

Говорете против слугинята ми. Основната грешка на Мириам беше неуважение и бунт срещу законно установената власт – в този случай, назначена от самия Бог. Грешките в преценката на Божиите водачи днес не дават извинение за отказ от лоялна подкрепа. Въпреки факта, че Саул потърси живота му, Давид остана лоялен, с думи и дела, към него като цар, казвайки: „Да не ми дава Господ да вдигна ръка против помазаника Господен“ (1 Царе 6:11). Въпреки че

Осъждайки лицемерието на фарисеите, Христос заповяда на учениците Си да сътрудничат с тях като назначени водачи на нацията (Матей 23:3). Когато човек е изкушен да попита относно някой водач в църквата: „Какво да направи този?“, Господ отговаря днес, както е направил на Петър: „Какво те интересува? Ти Ме последвай“ (Йоан 21:21, 22, съветът на Павел е ясен. „Възлюбени“, казва той, „не си отмъщавайте“ (Римляни 12:19), а след това цитира Писанието: „На Мене принадлежи отмъщението; Аз ще отплатя, казва Господ“.

Всеки истински ученик на Учителя днес ще бъде лоялен към онези, които са на власт в църквата, дори когато може да изглежда, че са сгрешили в преценката си (1 Тим. 5:1; Тит 3:1).

10. Прокажен, бял като сняг. Сравни с Изх. 4:6; 4 Царе 5:27; 2 Лет. 26:19–21.

Аарон не е получил физическо наказание. Очевидно целият протест е бил предизвикан от Мириам, която сега си е получила заслуженото.

11. Не си отдавай греха. В Захария 14:19 същата еврейска дума е преведена „наказание“, тъй като се отнася както до греха, така и до неговото наказание.

12. Като мъртва. Тоест, осъдена на смърт. Тя беше изолирана от другите като престъпник.

14. Плюй ѝ в лицето. Сред източните народи се смята, че плюнката носи както зло, така и добри последици (виж Втор. 25:9; Йов 30:10; Марк 7:33; 8:23). Сред някои хора дори днес се смята, че слюнката е средство за предаване на свръхчовешки сили.

След това. Думите от стих 14, че Мириам може да се върне седмица след проказата я ударил, означава, че тя е била изцелена незабавно (виж стих 13) и е започнала ритуала на пречистване незабавно (виж Лев. 13:4).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-16ПП 383-386

1, 2 ПП 383

3 СЕ 43; ФЕ 508; МВ 29; РР 251, 384; ЗТ 297, 341; 4Т 368

5, 7-16ПП 385

8 ПП 396

ГЛАВА 13

1 Имената на мъжете, които бяха изпратени да претърсят земята. 17 Техните инструкции. 21 Техните действия. 26 Тяхната връзка.

1. Господ говори. От Втор. 1:22 става ясно, че тук Бог изпълнява молба направени първоначално от хората.

2. Ханаан. Обещан на Авраам (Бит. 17:8), на Яков (Бит. 48:3, 4; Пс. 105:10, 11) и на Моисей (Изх. 6:4). Бог предупреди израилтяните да се подчиняват на Неговите закони и да не оскверняват земята, за да не бъдат изгонени от нея, както предишните жители (Лев. 18:3, 24–28; вж. Езек. 16:29).

3. Заповедта. Тя е дадена на Моисей „по времето на първото узряване на гроздето“ (ст. 20), което би датирало този инцидент около петия месец на втората година след като Израел напусна Египет.

От пустинята Фаран. Тоест, от Кадес-варни (Чис. 32:8; Втор. 1:19–22; 9:23; Исус Навиев 14:7).

Глави. Така се наричали управителите на стотици и хиляди (Изх. 18:25) и князете на племената (Чис. 1:16). Но те очевидно били племенни „глави“ от по-нисша категория.

16. Йехошуа. Това име може да е било дадено на Осия от племето на Ефрем (ст. 8) малко след като израилтяните напуснали Египет; в противен случай е използвано с очакване в Изх. 17:9. Името Ошея означава „спасение“, а Исус Навин, съкратената форма на Йошуа,

„Йехова е спасение.“ Библейските имена обикновено са значими (виж Откр. 2:13, 17; 3:12; 14:1; 19:12, 13, 16; 21:12, 14; 22:4).

17. На юг. Буквално „в Негев“, южната страна на Палестина (вижте върху Бит. 12:9). Шпионите всъщност отидоха на север от Кадес, за да стигнат до „южната“ страна. Тази дума, чиито корен означава „сух“ или „изсъхнал“, обикновено се прилага за пустинната област на южната граница на Палестина. Това е била преходна зона между южната пустиня и по-обработливата земя на север и следователно подходяща за паша на добитък.

Тази област е известна със същото име и днес. Предвид факта, че Негев се е намирал на юг от Палестина, думата е станала обичайният еврейски термин за „юг“, както обикновено се превежда в KJV.

Планината. Планината в централна Палестина (вижте на стих 29).

20. Дебел. Тоест, продуктивен (виж Неем. 9:25, 35).

21. Пустинята Цин. Това не бива да се бърка с пустинята Син, близо до Планината Синай (Изх. 16:1). Кадес се е намирал в пустинята Цин (Чис. 20:1; 27:14; 33:36; 34:3, 4; Втор. 32:51; Исус Навин 15:1, 3), която е била или включена, или слята с пустинята Фаран (виж гл. 13:3).

Към Рехов. Това би могло да бъде или Рехов близо до Галилейското езеро, или друг, по-на север, близо до река Оронт.

22. Към юг. Към Негев (виж стих 17).

Хеврон. Град на около 32 километра южно от Йерусалим (Съдии 1:10).

Деца на Енак. Някои смятат, че името означава „децата на врата“ и оттам се заключава, че са били народ с дълги шии. Коренът на думата се превежда като „верига“, тоест верига за врата (Съдии 8:26; Притчи 1:9; 5. Сол. 4:9). Изводът е, че тези хора около Хеврон са били високи, жилави мъже (виж Втор. 1:28; 9:2).

23. Поток Есхол. „Есхол означава „струпване“. Същата дума се появява в Бит. 40:10; Втор. 32:32; Ис. 65:8; Михей 7:1.

27. Мляко и мед. Общ термин за изобилие (виж върху Изх. 3:8; срв. 13:5; 33:3).

Тогава Палестина е била далеч по-малко суха и гола, отколкото е днес (вижте Бит. 12:6).

28. Въпреки това. Думата, преведена тук като „въпреки това“, внушава нещо невъзможно за човека. Употребата ѝ тук предполага липсата им на вяра и разкрива греха им. Ако просто бяха заявили фактите за ситуацията, щяха да направят всичко, което се изискваше от тях, но с това изказване те изразиха личното си мнение, че предстоящата задача е повече, отколкото силата на Израел може да изпълни.

29. Амалитаните. Потомци на Исав (виж върху Бит. 36:12); те са били номадско племе от пустинната страна на юг от Палестина. За първото им нападение срещу Израел виж Изх. 17:8–16.

Хети. Поданици на могъща империя (виж върху Бит. 10:15).

Йевусейци. Сравнително маловажен народ в околностите на Йерусалим, по-късно завладян от Давид (2 Царе 5:6; виж върху Бит. 10:16).

Аморейци. Останки от някога могъщ народ. Те бяха срещнати в хълма страна, за която се говори във Втор. 1:19, 44 и на други места (виж върху Бит. 10:16).

Край морето. Тоест, край Средиземно море.

Крайбрежието на Йордан. Покрай или буквално „до“ река Йордан (виж гл. 2:17).

30. Халев. Може би Исус Навин е бил по-скоро воин, отколкото оратор (виж гл. 14:6).

32. Зъл доклад. Предадената вест беше крайно обезсърчителна, макар и не непременно невярно, що се отнася до фактите. Думата, преведена като „отгледал“, означава „измислям“, „разпространявам“. Външният вид несъмнено оправдаваше злия слух.

От човешка гледна точка завладяването на Ханаан може да е изглеждало невъзможно. Но Бог им беше обещал земята и им беше заповядал да влязат в нея и да я покорят. Неуспехът им да го направят по това време отразяваше съмнение относно силата на Бог да им я даде. Красноречивият призив на Павел за вяра се отнася до тъжното преживяване в Кадис-варни като урок, изпълнен със смисъл за християните (Евр. 3:8 до 4:16).

Поглъща жителите. Значението на така преведения израз не е ясно. Това едва ли може да се отнася до бедността на земята, тъй като тя току-що е била описана като течаща с мляко и мед (ст. 27). Това е противоречие на техния доклад, че Ханаан е плодородна земя (ст. 27). Позоваването на превъзходното телосложение на гигантите също би изглеждало, че опровергава техния доклад.

Мъже с висок ръст. Амос 2:9 описва аморейците като високи като кедри и силни като дъбове.

33. Гиганти. Думата, преведена като „гиганти“, може да произлиза от глагола „падам“. Същата дума е използвана в Бит. 6:4. Това може да се отнася до мъже, които падат от меч и следователно до земята, която поглъща жителите (ст. 32), или може да означава мъже, чийто гигантски ръст кара сърцата на другите да падат от страх (вижте върху Бит. 6:4). Свързаният глагол се използва за изразяване на насилствена смърт (1 Царе 4:10; 14:13).

Като скакалци. В Исаия 40:22 същият израз е използван за човеците пред Бога. Такива словесни образи са често срещани в семитските езици (1 Царе 24:14; 26:20; 3 Царе 20:27).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-33ПП 387-389; 4Т 148-150

1, 2 СР 158; 4Т 148

2 ПП 387

7 4Т 148

17-25ПП 387

23-29СР 158

25-274Т 148

27 ПП 387; 5Т 376

28 4Т 148; 5Т 376

28, 29 ПП 388

30 МЛ 310; 4Т 149; 5Т 130, 134, 303, 376, 383

30, 31 Изд. 149; ЕВ 14

30-33РР 388; СР 159

31 4С 149; 5С 377

32 ПП 389

32, 33 4С 148; 5С 377

33 4Т 150

ГЛАВА 14

1 Хората роптаят на новината. 6 Исус Навин и Халев се трудят да ги успокоят. 11 Бог заплашва ги. 13 Моисей убеждава Бога и получава прошка. 26 Ропотниците са лишени от достъп до земята. 36 Мъжете, които са разпространили злия слух, умират от чума. 40 Хората, които биха нахлули в земята против Божията воля, биват поразени.

1. Хората плакаха. Докато шпионите повтаряха съмненията си на князете на съответните им племена, злият слух се разпространяваше из целия лагер.

2. Мърмореха. Човек може да си представи дивите обвинения, които щяха да бъдат повдигнати срещу Моисей и Аарон, и вълнението за избиране на други водачи, които щяха да ги водят обратно в Египет (ст. 4).

4. Капитан. Те стигнали дотам, че назначили водач, който да замени Моисей (Неемия 9:17).

5. Паднаха на лицата си. Моисей и Аарон се поклониха в отчаяние пред краката на цялото събрание, но с мисли, насочени към Бога.

6. Разкъсайте дрехите им. Разкъсването на дрехите е бил древен метод за изразяване дълбока скръб (Бит. 37:29, 34; Йов 1:20; вж. Йоил 2:13).

8. Радвай се в нас. Израз на Божията благосклонност, намира се във 2 Царе 22:20 на Давид; в 1 Царе 10:9, за Соломон; и в Исая 62:4, за църквата.

9. Те са хляб за нас. Тоест, те ще бъдат лесни за побеждаване (виж Числа 13:32; 24:8; Втор. 7:16; Пс. 14:4; Йер. 10:25). Този израз показваше голяма вяра в Божията способност и желание да изпълни обещанията Си.

Тяхната защита. Буквално „тяхната сянка“. Исус Навин и Халев вероятно са имали предвид Божия облак над лагера на Израел, който е бил тяхно напътствие и защита, и по този начин са внушавали неспособността на боговете на езичниците да осигурят защита.

10. Слава Господня. Славата, която се яви на планината Синай (Изх. 24:16, 17) и изпълни скинията при нейното осветяване (Изх. 40:34, 35). Появата на святата Шекина несъмнено е възпряла хората да не убият с камъни двамата шпиони.

11. Преди да ми повярват. През цялата си история евреите са наблюдавали много на произхода си от Авраам, но въпреки това постоянно са се проваляли в точното нещо, за което той е бил почетен от Бога (Битие 15:6; Галатяни 3:7, 9). Тази липса на вяра е това, което им е попречило да влязат в Божията почивка (Евр. 3:19; 4:11).

Всички знамения. Въпреки липсата на вяра в голяма част от съвременния свят, „знаменията“ в най-висшата им форма са вид доказателство, предназначено да потвърди Божиите думи (виж Изх. 14:31; Йоан 12:37).

12. Мор. Думата обозначава чума или мор като цяло, както върху хора, така и върху животни.

По-велик народ. Моисей (виж Изх. 32:10) по този начин ще стане втори Авраам, осъществявайки по този начин всичко, което е било обещано на този патриарх (Бит. 12:2; 18:18; Втор. 26:5; Ис. 51:2).

13. Египтяните ще чуят. Моисей използва тези думи като спор с Йехова в своите молба за Израел (виж Изх. 32:12; Втор. 9:28; Исус Навин 7:9; Ис. 48:9, 11; и др.).

14. Тази земя. Става дума за Ханаан.

Лице в лице. Буквално „око в око“. Сравнете с подобни изрази в Числа. 12:8; Изх. 33:11; Ис. 52:8.

15. Като един човек. Образ на пълно унищожение, сякаш един човек с един удар (Съдии 6:16).

Слава за теб. Еврейската дума означава „доклад“ или „вест“, независимо дали е вярна или невярна.

17. Силата на моя Господ. Думата „Господ“ в този стих не е тази, преведена като Йехова, както в стихове 16 и 18, и следователно не е отпечатана с малки главни букви в KJV (вижте Изх. 6:3; 15:2). Тук Моисей използва аргумент, основан на природата на Бог, както е разкрита на планината Синай (Изх. 34:6, 7).

18. Прощаващ беззаконие и престъпление. Буквално „Този, който издига беззаконие и „прегрешение.“ Думата, преведена като „беззаконие“, означава „извращение“, „изопачаване“, „изкривяване“; а „прегрешение“, „бунт“, „неподчинение“, „бунт“.

20. Според Твоето слово. Народът все още щял да погине в пустинята (Изх. 32:34), но молитвата на Моисей предотвратила пълното им унищожение като народ. В ролята си на ходатай, Моисей бил предшественик на Христос (Пс. 106:23; Йер. 15:1).

21. Жив съм аз. Същият израз се появява в Исаия 49:18; Йеремия 22:24; 46:18; Софий 2:9. Използва се в потвърждение на най-тържествено изявление.

22. Изкуши ме. Използваната тук еврейска дума означава „изпитвам“, „изпитвам“, а не „да изкушавам“ в съвременния смисъл. Сравнете следната употреба на същия глагол, преведен като „доказвам“, което означава „изпитвам“: Изх. 15:25; 20:20; Дан. 1:12, 14; Мал. 3:10.

24. Моят слуга Халев. Изпълнението на това обещание се появява в Исус Навин 14:6-15; Съдии 1:20.

Друг дух. Тоест, влиянието на Светия Дух върху личния дух на Халев (виж Съдии 3:10; 6:34; Исаия 59:19; 61:1).

Следваше ме напълно. Това се повтаря няколко пъти (виж Исус Навин 14:8; Числа 32:11; Втор. 1:36).

25. В долината. Ако се опитат да влязат в Светата земя през долината, амаличаните и ханаанците щяха да ги победят.

Обърни се. Така на хората беше заповядано да се върнат по стъпките си в югоизточна посока към Червено море.

29. Трупове ви. Използвани са от мъртвите тела на хора (Амос 8:3) и животни (Бит. 15:11), тук с презрение (виж Лев. 26:30; Ез. 6:5).

От двадесетгодишна възраст. Смята се, че левитите са били изключени от това предсказание, защото не са били сред преброените от 20-годишна възраст, а от един месец (гл. 3:15) или от двадесет години (гл. 4:3). Освен това, те не са имали представител сред съгледвачите. Това се потвърждава от факта, че синът на Аарон, Елеазар, който очевидно е бил над 30 години, когато е станал свещеник, е оцелял (Исус Навин 17:4; 24:33).

30. За което се заклех. Буквално, „за което вдигнах ръката си“ (виж Бит. 14:22; Втор. 1:24). 32:40; Езек. 20:5, 6, 15, 23).

31. Вашите малки деца. Под 20-годишна възраст (вижте стих 3; Втор. 1:39).

33. Скитам. Буквално „бъдете пастири“. (Същата оригинална дума се среща в Бит. 13:7; 47:3; Изх. 2:17; Ис. 31:4; Йер. 6:3; и др.) Хората трябвало да се скитат из пустинята, грижейки се за стадата си.

Пропилян. Така преведената дума не означава „да се разпадне“ или „да се изгние“, а „да се да бъдат изчерпани“, „да бъдат завършени“, „да бъдат прекратени“. По този начин се отнася до пълната цена, която ще бъде взета от осъдените на смърт. Сравнете следните стихове, в които същата дума е преведена като „е изчерпана“ (Битие 47:18), „бяха направили“ (Исус Навин 5:8), „са прекратени“ (Йов 31:40) „е свършена“ (Исаия 18:5).

34. Всеки ден. От йом, дума, предавана по различен начин като „ден“, „време“ (Бит. 26:8), „сезон“ (Бит. 40:4), „възраст“ (Бит. 18:11), „когато“ (Лев. 14:57), „сега“ (Втор. 31:21), „известно време“ (1 Царе 9:27), „пълнен“ (2 Царе 13:23), „завинаги“ (4 Царе 17:37), „дълъг живот“ (Пс. 91:16), „докато съм жив“ (Йов 27:6), „времето“ (Пр. 25:20) и „годината“ (Изх.

13:10). Йом, очевидно, е била много по-гъвкава по значение от нашата дума „ден“. В обичайната еврейска употреба ямин, „дни“, често се е използвала за „година“ (виж Изх. 13:10; Лев.

25:29; Числа 9:22; Исус Навин 13:1; Съдии 11:40; 17:10; 21:19; 1 Царе 1:3, 21; 2:19; 20:6; 27:7; 2 Царе 14:26; 3 Царе 1:1; 2 Летописи 21:19; Амос 4:4).

Думата йом е омекотена форма на хом, „топлина“, от корена яхам, „да бъдеш топъл“ (виж върху Бит. 9:2). За всеки ден се казва, че е съставен от „вечер“, тъмната или „хладната“ част на деня (Бит. 1:4, 5; 3:8), и „утро“, светлата част или „топлина“ на деня (Бит. 1:4, 5; 18:1). По подобен начин годината е съставена от зимния студ и лятната жегата (виж Бит. 8:22). По този начин, по отношение на температурните им цикли, една важна характеристика, обща и за двете, - денят и годината, си приличат. В Бит. 8:22 различните изрази „сеитба и жетва“, „студ и жегата“, „лято и зима“ и „ден и нощ“ се използват в този паралелен смисъл. Първите два куплета са продукт или резултат от последните два. В първите два топлината следва студ; в последните два студът следва жегата. Обърнете внимание особено на строгия паралелизъм на последните два куплета, където сърцето и студът на годината са паралелни на жегата и студа на деня.

Тук (Числа 14:34) се случва първата употреба на думите „ден“ и „година“ заедно в корелативен смисъл, в пророческа обстановка. Шпионите бяха прекарвали 40 дни в претърсване на Ханаанската земя и бяха съобщили неблагоприятно за перспективите за нейното завладяване. По този начин те демонстрираха липса на вяра в Божиите обещания и в Неговата сила да изпълни тези обещания, но въпреки това докладът им беше приет от народа (вижте стих 4). В резултат на това решение народът беше осъден на 40 години страдание в пустинята. 40-те буквални дни по този начин станаха пророчески за 40 буквални години – една година лечебно скитане из пустинята за всеки ден без вяра, прекаран в скитане из Обетованата земя. Че това не е изолиран случай на използване на принципа ден за година в пророчеството, е видно от Езекиил 4:6, където същият принцип е приложен отново. Бог конкретно каза на Езекиил: „Определих ти всеки ден за една година“ и по този начин потвърди принципа, установен в Числа 14:34.

Моето нарушение. От глагол, означаващ „преча“, „осуetyavam“, „ограничавам“. Също така е преведено като „отказва“ (гл. 30:5, 8, 11); „обезкуражава“ (гл. 32:7, 9); и „обезсмисля...“ (Пс. 33:10). Те се бяха противопоставили на Бога и се бяха отчуждили от Него. За да се научат да сътрудничат с Бога, Той е предопределил те да изпитат Неговото противопоставяне, Неговото осуetyаване на плановите им.

37. Чрез чума. Буквално „удар“. Същата дума е използвана и за десетте египетски бедствия (Исх. 9:14), за чумата след въстанието на Корей, Датан и Авирон (Чис. 16:48, 49) и за клане с меч (1 Царе 4:17; 2 Царе 17:9; 18:7). Видът „удар“, сполетял народа тук, не е разкрит.

Пред Господа. Тоест, „наказанието“ е било божествено наказание.

40. Планината. Тоест, „планината на аморейците“ (Втор. 1:19, 20) или

хълмистата страна на Негев, северно от Кадес-варни (виж върху Числа 13:17).

Ето, ние сме тук. Признание, че са готови да направят това, за което Халев и Исус Навин ги бяха умолявали (гл. 13:30; 14:9).

41. И така, Бог им беше заповядал да се върнат по стъпките си (ст. 25), а не да напредват.

42. Не сред вас. Ковчегът нямаше да ги придружава (Числа 14:44; вж. Исус Навин 6:8, 9), нито пък облакът щеше да върви пред тях.

44. Те предположиха. Крещящ случай на безразсъдно и самонадеяно поведение против Божията воля.

Ковчегът. Облакът почиваше над скинията; затова Моисей не направи никакво усилие да напусне лагера, а левитите не носеха ковчега пред народа (гл. 9:21, 22; 10:33). Очевидно, освен левитите, всички останали племена са тръгнали.

45. Хорма. Значение „обречен на унищожение“. Град, по-късно даден на Юда или Симеон, Хорма се споменава няколко пъти в Писанията (Числа 21:3; Съдии 1:17; 1 Царе 30:30). Линията на преследване е дадена по-подробно във Втор. 1:44. Дължината ѝ предполага, че броят на ранените и убитите не е бил малък.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-45PP 389-394; SR 159-163; 4T 149-154; 5T 377-380 1 5T 377 1, 2 4T 149 1-5PP

389; SR 159 2 PP

391; SR 163; 4T 150

2-45T 377 3 4T 150 4 SR 160; 4T 150

5 4T 149,

151; 5T 377 6

4T 149; 5T 377 6-8SR 175

7-9PP 390; SR 160; 4T 149, 151;

5T 377 9 MH 510 10 EW

14; 4T 151;

5T 378 10-12 бр. 390 11-16 бр. 161 12 бр. 312; 4T

152 13-164 бр.

152 16 5T 378 17-19 бр. 313; PP 390;

SR 162; 4T 152

19 мл 288 20

мл 20, 288 20, 21 бр. 313

20-24 бр. 162

21 мл 288 23,

24 4T 153 24 бр. 391; 5T 303, 378, 380 25 SR 162

26-30SR 163 28,

29 PP 391 29 4T 153

29, 30 FE 508; Te 13;

4T 1538 30 Ed

149; FE 505 31

PP 391; SR 163; 4T

153 33 FE 505; SR 163 34 DA 233; Ev

696; GC 324; PK

698; PP 391; SR

163 36, 37 PP 398

37 4T 153

39, 40 ПП 392

41-43ПП 393

43-454Т 154

44, 45 ПП 437

ГЛАВА 15

1 Законът за хлебния принос и възлиянието. 13, 29 Чужденецът е под същия закон. 17 Законът за първите приноси от тестото за възвишаем принос. 22 Жертвата за грях от невежество. 30 Наказанието за самонадеяност. 32 Който наруши съботата, бива убит с камъни.

37 Законът на респектите.

2. Когато влезете в земята. Тези думи ясно показват, че законодателството тук заповядано не беше за пустинята и че Израел със сигурност щеше да влезе в Обетованата земя. Следователно предполагаме, че не става дума за цялото събрание (гл. 14:31), а за младите хора, които не бяха осъдени да умрат в пустинята.

3. Жертва чрез огън. Тоест, всяка жертва, изгорена на олтара, изцяло или частично.

Всеизгаряне. Това приношение се изгаряше изцяло. Всяка сутрин и вечер агнешкото беше принесено по този начин за цялото събрание (Изм. 29:38-40; вижте върху Лев. 1:3).

Жертва. Това е мирната жертва, както е видно от стих 8 (виж Изм. 18:12; Лев. 1:3; 17:5, 8).

При изпълнение на обет. В обяснение на „жертва“, т.е. мирна жертва, принесена в съответствие с обет, по нечия свободна воля (Левит 7:16; 22:21).

В тържествените ви празници. Подходящо време за допълнителни приноси (вижте Лев. 23 и Числа 29:39).

Сладък аромат. За живота на християнина като аромат вижте 2 Кор. 2:15.

4. Принос от месо. Еврейската дума, която означава „подарък“ или „данък“, първоначално означаваше всякакъв вид жертвоприношение (виж Бит. 4:4). На Синай то беше ограничено до зърнени жертви.

Една десета от ефата брашно. Тоест, един омер, една десета от ефа (Изм. 16:36) или 2 сухи кварта (2,2 л).

Четвъртата част от хин. Малко по-малко от една кварта.

5. Принос за възлияние. От корен, означаващ „да изливам“ (Йеремия 7:18; Осия 9:4); Използва се също за леене на метал (Исая 40:19); производното съществително се превежда като „идол“ и „леян идол“ (Исая 41:29; 48:5; Йеремия 10:14; 51:17).

Едно агне. Ако е имало повече от едно агне, възлиянието и месото бяха съответно увеличени. Това беше изрично така в съботен ден (гл. 28:4-9). Тук не се споменава сол; въпреки това тя трябва да е била добавена, тъй като пропускането ѝ от всяка жертва е било забранено (Левит 2:13).

6. Или за овен. Това се е смятало за по-приемлива жертва от тази на агне. Към него са се принасяли по-големи приноси от месо и питиета, пропорционално на размера на животното.

7. Вино. Възможно е някога възлиянието да е било изливано върху жертвата. По-късно е била излята около олтара (Йосиф Флавий, Древности, iii. 9. 4). Една трета от хина би била 2 1/2 пинта (1.22 л.).

8. За всеизгаряне. Това беше доброволно приношение и се смяташе за най-приемливо за Бога. То не се принасяше в заплащане на обет, а просто като знак на любов към Бога.

9. Месен принос. Минха или зърнен принос. Такива приноси се увеличавали пропорционално на размера на всеизгарянията, с които са били принасяни, толкова за агне (ст. 4), повече за овен (ст. 6), а за юнец - три десети от ефа брашно с половин ин масло.

12. Според броя. Пропорциите на приношенията от месо и напитки бяха строго предписани и регулирани.

13. Родени в страната. Родени в страната, тоест местни израилтяни.

14. Чужденец. Пришълец (гл. 9:14). В LXX се чете „прозелит“.

15. Една наредба. Тоест, за жертвоприношенията.

Така ще бъде и чужденецът. По-късно евреите тълкуват това като невключващо право на Синедриона или в съвета в Йерусалим.

16. Един закон и един начин. Това либерално отношение е било предназначено да насърчи чужденците да станат прозелити в юдейската религия и да гарантира, че евреите ще се отнасят с тях любезно.

19. Хлябът на земята. Тоест, това, което земята е произвела (виж Пс. 104:14, 15).

20. Питка. Тя не се поставяше върху олтара, а се даваше на свещениците, които бяха разпределил всички възвишени приноси (гл. 18:8). Те били наричани „възвишени приноси“, защото били издигани в представяне пред Господа като Създател и Дарител на всички добри неща.

23. Господ заповяда на Моисей. Думата „Моисей“ е добавена от преводачите. Тя е не е в еврейския текст. Смисълът е по-ясен без него.

24. По невежество. Тоест, непланирано или без умисъл от страна на нарушителя. Еврейската дума означава прегрешения, извършени несъзнателно (Левит 4:2).

Без знанието на. Буквално „от очите на“ (виж Лев. 4:13), т.е. личен грях, който не е общоизвестен.

25. Изкупление. От същата еврейска дума, преведена и като „престол на милостиня“, което означава предимно „да покривам“. Важно е, че цялото събрание изглежда е замесено в греха на този един човек и в жертвата, принесена за него. Това е подчертано в стих 26.

27. Всяка душа. Буквално „душа на живота“, тоест същество, притежаващо живот.

Коза. В Лев. 4:28 е посочено едно семейство, „яре от козите“, без да се споменава възрастта му.

30. Самонадеяно. Буквално „с висока ръка“, с изрично намерение (виж Втор. 1:2). 17:12; Пс. 19:13).

Прекъснато. Жертвоприношението не е осигурявало изкупление за умишлено противопоставяне на воля и заповеди Божии.

31. Презираше словото. Сравнете преживяването на Давид във 2 Царе 12:9; вижте също Притчи 13:13; 19:16.

32. Събрани дърва. Спазването на седмия ден, съботата, от седмицата на сътворението беше задължително в пустинята, както и в Светата земя (Изх. 16:27–30), като смъртта беше наказание за оскверняване (Изх. 31:14, 15; 35:2). В пустинята, с топлия ѝ климат, огънят не беше необходим за здравето и не трябваше да се пали в събота (вижте върху Изх. 16:27–30). 16:23; 35:3). Постъпката на този човек е била очевидно самонадеяна, следователно илюстрация на вида грях, за който се говори в Числа 15:30.

33. Конгрегацията. Вероятно това е съветът на старейшините, който представляваше събранието (Изх. 18:25, 26).

34. Какво трябва да се направи. Безспорно наказанието е било смърт (Изм. 31:14; 35:2). Но как ще бъде наложено тогава не беше ясно. Моисей искаше разяснение по този въпрос.

35. Ще го убият с камъни. Това беше наказанието за неизвършени престъпления (Левит 20:2; 24:14). Този човек беше първият, който наруши святата събота след даването на закона, поне що се отнася до летописите.

Без лагера. Вероятно, за да се избегне церемониално оскверняване на лагера (виж Деяния 7:58; Евреи 13:12).

36. Той умря. Неговото непокорно отношение донесе тежко възмездие. Той умишлено наруши съботата.

38. Ресни по краищата. Буквално „по крилата“ на дрехите им, вероятно отнасящо се до гънките (виж Мат. 14:36; Марк 6:56). Думата, преведена като „ресни“, се използва за златната плочка върху лентата за глава на Аарон (Изм. 28:36); в Йер. 48:9 е преведена като „крила“, а в Ез. 8:3 като „кичур“ коса.

39. За да можете да погледнете. „Ресничките“ трябваше да бъдат постоянно напомняне на хората, че те принадлежах на Бога и че в облеклото, както и в другите си навици, трябваше да следват принципите, които Той им беше вложил.

40. Бъдете святи. Святостта не се постига чрез външни обреди, като например носене на пискюли и панделки, а единствено чрез послушание на Божията воля.

41. Господ, твоят Бог. Тоест, „Йехова, твоят Бог“. Два пъти в този кратък стих това фразата е дадена. Възможно е да е била толкова подчертана с оглед на склонността на хората да се покланят и служат на други богове.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

15 ПП 507

30 РК 304

32-35ПП 409

38 ЗТ 171

38-411Т 524

ГЛАВА 16

1 Бунтът на Корей, Датан и Авирон. 23 Моисей отделя народа от шатрите на бунтовниците. 31 Земята поглъща Корей, а други огън поглъща. 36 Кадилниците са запазени за свята употреба. 41 Четиринадесет хиляди и седемстотин са убити от чума, защото роптаят срещу Моисей и Аарон. 46 Аарон чрез кадене спира чумата.

1. Корей. Корей е потомък на Левий (Изм. 6:16, 18, 21; 1 Лет. 6:37, 38).

Корейците разположиха лагер от южната страна на скинията, близо до рувимците. Децата на Корей бяха назначени да служат музика и песни по време на службите в светилището (вижте заглавията на Пс. 42, 44 до 49, 84, 85, 87, 88).

Датан и Авирон. Името Датан не се среща другаде в Стария завет. Бащата един от тези двама мъже беше синът на Фалу, вторият син на Рувим (гл. 26:5, 8, 9).

Този човек никога повече не се споменава. Някои смятат, че това може да показва, че той се е оттеглил от заговора, отказвайки всякакво активно участие в него.

Синове на Рувим. Датан и Авирон, князе от племето на Рувим, като потомци на първородния син на Яков, претендираха за правото на гражданско ръководство в Израел.

Взе мъже. Няма причина за предоставената дума „мъже“. На еврейски обектът на глагола не е дадено. Някои предлагат тук да се чете „приношения“ вместо

„мъже“. Може би е по-добре да се тълкува допълнението на глагола „взе“ като „някои от израилтяните“ в стих 2.

2. Пред Моисей. Буквално „срещу лицата на Моисей“, тоест открито и предизвикателно.

Принцове на събранието. Тези мъже от събранието очевидно са принадлежали към други племена, както и това на Леви.

Известен в събранието. Или „избран от събранието“ (RSV). Това вероятно отнася се до това, че те биват призовавани на публични консултации при обсъждания на важни въпроси.

Известни мъже. Буквално „мъже с име“. Мъже, високо ценени в църквата. бяха замесени в това въстание, като по този начин го направиха още по-сериозно. Подобни изрази се срещат в Бит. 6:4; 1 Лет. 5:24; 12:30, за разлика от Йов 30:8, където изразът „деца на негодници“ е буквално „деца на безименни мъже“.

3. Събранието е свято. Тоест, квалифицирано да бъде свещеник. Този израз може да се отнася до факта, че преди времето на Моисей всеки е можел да принася жертви в собственото си семейство. Но сега тази служба е била ограничена до едно семейство и това семейство се е радвало на всички облаги, произтичащи от тази привилегия. Вярно е, разбира се, че в смисъл цялото събрание е било свято, тъй като хората са били избрани от Бога и отделени от околните народи (Исх. 19:6; Лев. 20:26). Но Бог вече е постановил теократичната църква да упражнява външната си свещеническа функция чрез едното семейство, което е било отделено за тази цел.

Сред тях. Особено в облачния стълб и в светилището. Бунтовниците предполага, че освен Йехова не е необходим друг водач (виж Исх. 29:45).

Над събранието. Думата, преведена тук като „събор“, е различна от предишната в този стих. Първото „събор“ произлиза от корена „да назнача“, „да се събира по уговорка“. Съществителното име, производно на глагола, почти винаги се превежда като „събор“ и често се използва за неформално събиране на хора. В Съдии 14:8 се използва за „рояк“ пчели; в Пс. 68:30 – за „множество“ бикове. Във втория случай, преведена като „събор“, се отнася до всякакъв вид събирания на хора, независимо дали за религиозно обучение, за молитва, за война или за оплакване. В RSV се превежда като „събрание“.

4. Падна на лицето си. Вероятно Аарон също се е молил, както в гл. 14:5, въпреки че е възможно той да не е взел активно участие в тази молитва на Моисей, докато се е поклонил пред Господа.

5. Говори на Корей. Моисей стана от молитвата си и се обърна към Корей като към водач на групата. Бог веднага отговори на молитвата на Моисей, насочвайки го чрез Духа Си.

Дори до утре. Буквално „сутринта“. Не трябваше да има никакво забавяне, никакво напрежение, освен през останалата част от деня, за да им се даде време да помислят какво правят, да се покаят и да се откажат, ако имат такова намерение.

Господ ще покаже. Йехова ще поеме контрола, вероятно ще даде някакъв външен знак. за което трябваше да чакат.

Кой е свят. Тоест, „които са Негови“. Мъжете, които са Негови, са светите, отделени, посветени личности, тези, които са годни за най-висшата служба.

Да се приближиш. Възможно е значението тук да е да се приближиш до олтара, за да служиш. там. Този израз е често използван за свещениците (Лев. 21:17; Ез. 40:46).

6. Кадилници. Същата еврейска дума е преведена като „съдове за огън“ (Исх. 27:3). Принасянето на тамян се е смятало за една от най-святите от всички свещенически функции (вижте върху Лука 1:9).

Корей и мъжете с него бяха поканени да изпълнят една от най-важните задължения на поста, към който се стремяха.

7. Вие приемате твърде много. Обърнете внимание как Моисей приема думите на Корей, дадени в стих 3.

8. Синове на Леви. Тъй като Моисей насочва забележките си към левитите, изглежда, че значителен брой от тях бяха повлияни от аргументите на Корей.

9. Малко нещо. Вместо това, „Твърде малко ли е за теб?“ Сравни с Числа 16:13; Исая.

7:13. Корей и левитите в неговата компания вече притежаваха големи привилегии, надхвърлящи тези на другите племена, но не бяха доволни. Те желаеха да имат същите прерогативи като семейството на Аарон.

Близо до него. Левитите вече бяха назначени за святата служба;

следователно, за тяхна страна, стремежа им към свещеничество също е било най-фрапантна самонадеяност.

11. Срещу Господа. Бунтът не беше срещу Аарон, а срещу Бога (виж Изх. 16:8; 1 Царе 8:7; Деяния 5:3).

А какво е Аарон? Аарон беше Божи слуга, по Божие назначение; така че отговорността не беше негова.

12. Датан и Авирон. След като предизвикал Корей, водача, и неговите левитски последователи на изпитание на следващия ден (ст. 5–7), Моисей повикал Датан и Авирон, заговорниците от Рувимовото племе.

Няма да се качваме. Тези мъже отказаха да представят случая си за арбитраж в съда.

Изразът „да се кача“ е еврейският термин за явяване пред съд (виж Втор. 25:7; Съдии 4:5). Те отричаха законната власт на Моисей.

13. Мляко и мед. Говори се за Египет като изобилстващ от блага, за разлика от безплодната пустиня, където те сега се намират.

Принц над нас. Дръзка забележка, намекваща, че Моисей е упражнявал автократична власт над тях.

14. Извадете очите. Или „слепи“. Тези думи предполагат, че Моисей се е опитал да измами хората. Някои са разчели буквално значение на думите, както в Съдии 16:21 по отношение на Самсон. Първото обяснение изглежда по-вероятно тук (виж PP 399).

15. Много разгневен. Или „изключително тъжен“ (LXX). Кротостта на Моисей не можеше търпят тяхната дързост (виж гл. 12:3).

Не уважавайте. Става дума за тамяна, който мъжете щяха да принесат (виж Битие 4:4, 5).

Едно магаре. Сравнете протеста на Самуил (1 Царе 12:3).

Нито пък съм навредил. Моисей не е упражнявал никакъв вид угнетение; напротив, не се е щадил, вършейки добро.

17. Двеста и петдесет кадилници. Броят на бунтовните князе (ст. 2).

Пред Господа. Тоест, в двора на скинията.

18. Всеки мъж своята кадилница. Тоест, на групата от 250 мъже.

Сложи огън в тях. Вероятно от олтара за всеизгаряне, който се е намирал в двор (виж Лев. 16:12, 13). Мъжете стояха в двора.

19. Славата на Господа. Това е второто специално явление на славата на Йехова (гл. 14:10), премествайки се от най-святото място, където обикновено пребиваваше.

До цялото събрание. Това сигурно е било едно изключително изумително зрелище.

Неразумното мнозинство от хората беше в съгласие с Корей.

21. Отделете се. Събралата се по призив на Корей общност се съюзи с бунта и стана обект на Божието неодобрение (виж Бит. 19:17, 22; Йер. 51:6, 9).

22. Паднаха на лицата си. За да се молят на Бога (ст. 4).

Богът на духовете на всяка плът. Този, Който е създал човешкото тяло, душа и дух, не може да не е напълно наясно с мислите, които човек си мисли. Бог е напълно способен да различи виновните от невинните.

25. Старейшините. Тоест, 70-те старейшини, които били назначени да помагат на Моисей (гл. 11:16). Очевидно е, че Моисей е имал подкрепата на официалните водачи на народа.

26. Тези нечестиви мъже. Хората са призовани към незабавно и пълно отделяне от бунтовниците.

Не докосвайте нищо от тяхното. Цялото имущество на бунтовниците, заедно с тях, беше анатема, обречено на унищожение, следователно не бива да се докосва (Второзаконие 13:17; вж. Ахан, Исус Навин 7:1).

Погълнати от всичките си грехове. Буквално „пометени с всичките си престъпления“. Сравнете подобно преживяване на содомците (Битие 18:23; 19:15).

27. Датан и Авирон. Корей не се споменава, но очевидно е стоял с тях, тъй като името му е дадено в първата част на стиха.

Малките им деца. Коренната дума, преведена като „малки деца“, означава „да правиш бързи стъпки“, „да пътуваш“ и се отнася до деца, които са достатъчно големи, за да се разхождат безопасно сами. Същата дума е използвана във 2 Лет. 20:13; 31:18. Бог не е наложил това смъртно наказание на малки деца. Но, както често се случва, невинни деца са страдали заради упоритостта на възрастните си, които са отказвали да се покаят или дори да се вслушат в предупреждението да бягат. Някои, поне от децата на Корей, оцелели (Числа 26:11; Изход 6:24).

28. От моя собствен ум. Буквално „от моето собствено сърце“. Моисей не е бил воден от лични амбиции. В библейския иврит няма дума за „ум“ (вижте Йер. 23:16, 20).

29. Господ не ме е изпратил. На еврейски език е посочено по-категорично: „Това е не Йехова, който ме е пратил.“ За подобна употреба на отрицанието, поставено в емфатична позиция, вижте Бит. 45:8; 1 Царе 6:9.

30. Направи нещо ново. Буквално „но ако Йехова създаде творение“. Моисей беше молба за необикновено проявление (виж Изх. 34:10; Йер. 31:22), което не би могло да се обясни без божествена намеса.

Бързо в ямата. Те буквално щяха да слязат „живи в шеола“, дори докато стояха там в перфектно здраве. „Бързо“ е архаична дума, която означава „жив“ или „жив“.

Шеол е гробът, мястото на мъртвите (вижте Бит. 37:35 и Пс. 16:10).

Провокира Господа. Буквално „презрян, смятан за недостоеен“ за внимание (виж гл. 14:23).

31. Край на говоренето. Забележително оправдание на Моисей, тъй като думите едва са били изречени от устата му, когато Бог е действал, за да ги потвърди и да го оправдае.

32. Погълна ги. Мигновен акт на Бог, за да се предотврати разпространението на бунтарски дух, който вече беше развратил цялото събрание.

Всички мъже. Това може да се отнася за членовете на семейството на Корей, въпреки че не се споменават малките деца от домакинството му (виж гл. 26:11). Отново, може да се говори за езически роби или за израилтяни, които са били последователи на Корей.

33. Земята се затвори. Цялата група слезе жива, както Моисей беше предсказал (ст. 30) и земята отново се затвори, забележително свидетелство за пряка божествена намеса.

34. Целият Израел. Въпреки че народът беше на разстояние, след като се отдалечи (ст. 27), звукът от земните трусове, обгръщащи бунтовниците, и писъците на жертвите от страх и ужас, ги накараха да бягат още по-далеч.

Погълни и нас. Осъзнавайки предишното си роптане и неверие (гл. 14) и осъзнавайки съчувствието си към бунтовническата фракция, те се страхуваха, че може да ги сполети същата съдба.

35. Огън от Господа. От „славата Господня“, която „се яви на цялото събрание“ (ст. 19; PP 401).

37. Елеазар. Той също така беше назначен да води церемонията по приношението на червената юница (гл. 19:3). И в двата случая очевидно се е смятало за наложително първосвещеникът да избягва церемониалната нечистота (Левит 21:10–15).

Извън горящото. Измежду изгорелите тела.

Те са осветени. Кадилниците са били използвани за принасяне на тамян на Йехова и са държали свещен огън от олтара (Числа 16:7, 18, 46; вж. Лев. 16:12, 13). Преди това те са били само частна собственост на князете (Числа 16:6).

38. Грешници срещу собствените си души. Може би трябва да разбираме това като „в цената на собствения им живот“ (виж Притчи 20:2; Авак. 2:10; Евр. 12:3).

Покритие на олтара. Олтарът за тамян беше от злато (Изх. 30:3; 37:26); така че очевидно става дума за медния олтар в двора. И все пак този олтар е бил покрит с бронз, когато е бил направен за първи път на Синай (Изх. 27:2; 38:2). Тогава това вероятно е било допълнително бронзово покритие, което е предпазвало оригиналния метален връх. Кадилниците на Корей и на компанията му са били направени от бронз (Числа 16:39). По времето на Соломон кадилниците са били направени от злато (1 Царе 7:50; 2 Лет. 4:22).

Знамение. Така е и с жезъла на Аарон (гл. 17:10).

40. Паметник. В обяснение на предходните думи, „те ще бъдат знак“ (ст. 38).

Не е непознат. За престъпването на това напътствие от страна на Озия вижте 2 Лет. 26:16–19.

Като Корей. Да не би да го сполети същата ужасна съдба.

Чрез ръката на Моисей. Моисей беше посредникът между Елеазар и Бога (виж стихове 36, 37).

41. На следващия ден се случи удивителен пример за своенравието на човешкото сърце, пренебрегващо Божиите съдби.

Мърмореше. Трудно би било да се намери по-забележителен пример за бунт след толкова впечатляваща демонстрация на божествено неодобрение, на каквато бяхме свидетели.

Вие убихте. Местоимението „вие“ е емфатично в еврейския език. Хората очевидно приписват смъртта на 250-те князе на Моисей и Аарон, които са им предложили да принесат тамян в кадилниците си. Те може също да са смятали, че Моисей и Аарон е трябвало да помолят Бог да прости на князете, вместо да ги съдят.

42. Събрани срещу. Обикновеното мърморене отстъпи място на заплахи за физическо насилие (виж PP 402).

43. Моисей и Аарон дойдоха, за да получат наставления от Бога и да си починат под Неговото защита.

44. До Моисей. LXX добавя името на Аарон. Възможно е Елеазар също да е стоял с тях (виж на стих 45).

45. Стани. Несъмнено се отнася до тримата мъже – Моисей, Аарон и Елеазар. На еврейски „ти“ е в множествено число.

Те паднаха. Молейки се за милост за хората, които заслужаваха съд (ст. 21).

46. Каза на Аарон: Моисей действаше като Божи говорител.

Вземете кадилница. На еврейски език думата е категорична: „Вземете кадилницата“, тоест тази, която Аарон използва като първосвещеник. Тамянът е бил символ на посредничество и ходатайство (виж Пс. 141:2; Откр. 8:3, 4).

Към събранието. Тамянът редовно се принасяше само на златния олтар в светилището. Но сега, по Божия заповед, Аарон го носеше сред хората отвън, като по този начин демонстрираше своята власт от Бога и Божията сила, действаща в него и чрез него.

Изкупление. Нямаше време да се избере и пожертва животно. Изкуплението беше направени с помощта на тамян в кадилницата, защото чумата вече върлуваше сред хората.

47. Ран. Тоест, от един племенен лагер до друг. Чумата беше избухнала навсякъде и хора умираха от всички страни.

48. Между. Сякаш стоеше пред прилив, за да му попречи да настъпи.

Чумата беше спряна. Аарон тук беше прототип на Христос, който слезе сред грешните хора и се принесе в жертва за тях (Еф. 5:2).

49. Тези, които умряха. Цели семейства несъмнено бяха унищожени, ужасен пример за злините на бунта срещу изразената Божия воля. Това беше в допълнение към онези, „които умряха по делото на Корей“; може би общо взето не по-малко от 15 000 души загинаха.

50. Аарон се върна. За да постави кадилницата си обратно и да се присъедини към Моисей, който все още беше при скиния.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-50PP 395-405; ЗТ 343-352 1 ЗТ
343 1, 2 CD

428; PP 395 2 ЗТ 344 3 1Т
420; 2Т 440;

ЗТ 345 3-5PP 398 5-11ЗТ 347 6, 7
PP 398

9-14PP 399

13 ЗТ 345 13, 14
ЗТ 347

16-18ЗТ 348

19 PP 400; ЗТ 354
19-22ЗТ 349

21, 22 PP 400 22-30ЗТ
349 24 ЗТ 354

24-32PP 400 32 ЗТ
353 33 PP 401

34 PP 402; ЗТ

350, 357

34, 35 ПП 401
36-383Т 350
41 ПП 402, 405; 3Т 351, 357; 5Т 66
42-44ПП 402
42-453Т 352
45 3Т 357
45-47ПП 402
46 3Т 358
46-503Т 352
48 EW 99; GW 132; PP 402; 1Т 445; 3Т 238; 5Т 157, 252
49 ПП 403

ГЛАВА 17

2

1 Аароновият жезъл между всички жезли на племената само процъфтява. 10 Оставен е за паметник срещу бунтовниците.

1. Говори на Моисей. Вероятно скоро след спирането на чумата, за да могат да се предприемат по-нататъшни стъпки за пълното изкореняване на духа на бунта.

2. Говорете на израилтяните. Бог все още признаваше Моисей за посредник между Него и Неговия народ.

Всеки един от тях. Не като индивиди, а като представители на всяко племе.

Дванадесет жезла. Това са били официалните символи на племенната власт, дадена на князете. Не става дума за жезли или пръчки, прясно отрязани от дървета. Същата еврейска дума се използва за жезъла на Юда (Бит. 38:18) и за жезъла на Мойсей (Изм. 4:2). Имало е 12 племена освен Леви; но е имало и жезъл за Аарон. Коментаторите не са съгласни дали Йосиф е бил считан за едно племе, или отделно като Ефрем и Манасия, или дали жезълът на Аарон е бил в допълнение към 12-те за племенните князе.

Пиши ти. Сравни Езек. 37:16. Надписът може да е бил направен с някакъв вид мастило или може би е бил издълбан. Имената на князете, по едно за всеки жезъл, са били поставени върху прътите.

3. Името на Аарон. Тъй като нямаше принц, който да представлява Леви, Моисей надписа името на Аарон върху жезъла за племето на Леви. Само Аарон трябваше да заема високата пост, който му беше възложен. Никой друг, дори от племето на Леви, не можеше да се стреми към този пост.

4. Преди свидетелството. Това очевидно е било в пресвятото място (виж Числа 17:7–10; Евр. 9:4).

Където ще се срещна. Буквално „където се срещам с теб“. Самото място, където Бог е каза, че ще говори с Моисей (Изм. 25:22) и чрез него с хората.

5. Прекратете. По-нататъшното роптане срещу Аарон би било открито неподчинение на Йехова.

7. Пред Господа. Буквално „в присъствието на Йехова“.

8. На следващия ден Моисей имаше безрезервна вяра в непосредственото действие на божественото мощност.

²Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Числа 2:2). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

Скинията на свидетелството. Тоест, най-святото място (вижте на стих 4).

Донесе бадеми. Това беше доказателство за Божието благоволение. Жезълът, който беше поставен там за Аарон, не би могъл да получи живот, да покълне, да даде пъпка, цвят и зрял плод, ако Бог не му беше дал живот и чудотворен растеж. Никой не можеше да се съмнява, че е било извършено чудо.

9. Те погледнаха. Тоест, изследваха жезлите. Всеки принц определи своя собствен жезъл. Доказателствата бяха ясни.

10. Донесете отново жезъла на Аарон. Буквално „Накарайте жезъла на Аарон да се върне.“ Това беше за да бъдат върнати на мястото, където е било извършено чудото (Евр. 9:4).

Срещу бунтовниците. Буквално „срещу синовете на бунта“ (вижте 2 Царе 7:10; Исаия 30:9).

Престанете да роптаят. Хората биха се убедили, че да се противопоставят на Моисей и Аарон щяха да се противопоставят на Бога.

Да не умрат. Както Бог беше предупредил (виж гл. 16:21, 45). Цар Озия пренебрегна специалната привилегия на свещеническото племе и бил поразен от проказа, докато държал кадилница в ръка (2 Лет. 26:19).

12. Говори на Моисей. Подходящо чувство на страхопочитание и благоговение проникна в сърцата на хората и ги направи готови да се обърнат към Моисей като посредник, избран от Бога.

Ние умираме. Хората осъзнаха, че бъдещата им безопасност зависи от подчинението на Божията воля.

13. Близо до скинията. Всеки, който е освен свещениците (виж гл. 16:40).

Сега хората осъзнаха, че достъпът до Йехова, привилегията, която бяха търсили чрез Корей (гл. 16:3-5), можеше да бъде техен само чрез посредничеството на онези, назначени от Бога. Също така, те несъмнено си спомняха проклятието от гл. 14:35, че „в тази пустиня те ще бъдат изтребени“.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-13ПП 403

8 EW 32

ГЛАВА 18

1 Задължението на свещениците и левитите. 9 Дялът на свещениците. 21 Дялът на левитите. 25 Възвишаемият принос за свещениците от дела на левитите.

И всичко, което е узряло първа реколта в земята, което ще донесат Господу , ще бъде твоето; всеки, който е чист в дома ти, ще яде от него.

1. Носете беззаконието. Свещениците, за разлика от останалите левити, бяха да бъде отговорен за това никое неупълномощено лице да не се приближава до скинията, като по този начин я осквернява. Това би успокоило страховете на общността, че приближавайки се до скинията, рискуват смърт.

2. Твоите братя също. Относно Герсонците и Мераритите, другите двама клонове на племето Леви.

Бъди присъединен към теб. Глаголът, преведен тук като „присъединил се“, вероятно е коренната дума на името Левий (вижте върху Бит. 29:34).

3. Пази стражата си. Те бяха назначените пазители на светилището.

Да не се приближава. Това не би се отнасяло за каатците (гл. 4:15), а само за другите левити. Каатците не трябвало да пипат съдовете, когато са открити, нито дори да ги гледат (гл. 4:19, 20). Тази забрана включвала и медния олтар (Изм. 29:37), както и олтара за тамян, защото и двата били „пресвети“.

Съдовете. Буквално „мебелите“. Думата, преведена като „съдове“, включва всички свещени съдове и обзавеждане на светилището.

4. Присъединени към теб. Свещениците трябваше да гледат на своите братя левити като на неразделна част от корпуса на мъжете, назначени да служат на Йехова в свещена служба, дори и в по-нисш капацитет.

Чужденец. Тоест, всеки, който не е бил левит (гл. 1:51).

5. Без гняв. Левитите бяха отговорни извън скинията, както свещениците бяха вътре. Свещениците трябваше да се грижат за всички свети неща, като например хлябовете на предложението (хлябът на присъствието), лампите и т.н., и да ги покриват, когато трябваше да бъдат преместени. Левитите трябваше да следят членовете на събранието да не осквернят неволно или нечестиво светилището.

6. Вашите братя, левитите. Левитите не трябваше да търсят свещеничеството, както беше направил Корей, а да помагат на свещениците в служението на Господа. Но свещениците не трябваше да ги презират, а винаги да помнят, че трябва да бъдат считани и третираны като „братя“.

Дар за Господа. Вижте гл. 3:12, 41, 45; 8:6, 16, 18.

7. Запазете свещеническия си пост. Божиите работници трябва да се гордеят със своя пост и служба в Господното дело и винаги ги пазете неприкосновени пред Бога.

Олтарът и вътрешността на завесата. Тези думи обясняват израза „служението на свещеника ви“. Свещениците е трябвало да принасят жертвите на медния олтар в двора и да изпълняват всички свещени задължения в самото светилище, като например принасяне на тамян, поддръждане на хлябовете на предложението, оформяне и палене на лампите, както и други задължения, свързани с тържествени поводи като Деня на изкуплението.

Непознатият. Тоест, всеки друг освен свещеник. Такъв не бива да си позволява да приближават се до скинията с намерението да изпълнят каквато и да е свещеническа функция.

8. Възвишени дарове. Това е препратка към приносите, онези части от жертвата не се изгаряха на олтара, а се запазваха за консумация от свещеника, извършващ службата. Аарон трябваше да бъде отговорен за тях.

Поради помазанието. Някои коментатори се позовават на Лев. 8:12 и така четат „защото сте били осветени чрез миро за помазване“. Еврейският текст буквално гласи: „На теб те са дадени като посветен дял и на синовете ти като привилегия завинаги“ (виж Лев. 7:35).

9. Най-святите неща. Да се уточнят нещата, които принадлежат на свещеничеството, и да се запази разграничението между „святото“ и „най-святото“, както е посочено в Лев. 21:22.

Пазено от огъня. Тоест, от олтара за всеизгаряния. Свещениците получавали някои неща, които не са дошли от олтара, като например 12-те хляба на предложението или хляба на предложението (вижте Изх. 25:30; Лев. 24:5–8).

За теб и за синовете ти. Тези дялове трябваше да бъдат частично компенсирани за липсата им на наследство сред племената на Израел.

10. В пресвящото място. Обикновено се смята, че това се отнася до скинията, за разлика от външния двор. В хармония с очевидното намерение на Писанието (Лев. 16:2; Евр. 9:6, 7 RSV гласи „пресвято място“).

Всеки мъжки пол ще го яде. И никой друг, както е изрично посочено другаде (Левит 2:3, 10; 6:17, 18, 29; 7:6).

11. И това е твое. „Това“ се отнася до по-малко святите неща.

Приносът за възвишаване. Гърдите на примирителните жертви бяха подвижни пред Господа и дясното рамо (или бедро) беше издигнато пред Него (вижте Изх. 29:27 и Лев. 7:14).

И двамата станали принадлежащи на свещениците (Левит 7:30–34). Това важало и за дясното рамо на овена, принесен в жертва за назорей (Числа 6:19, 20).

И на дъщерите ти. Тези дарове не бяха единствено за употреба от мъжете (Лев. 10:14; 22:13). Яденето обаче трябвало да се извършва на чисто място (Лев. 10:14) в стана (Втор. 12:6, 7, 17, 18) и на никой нечист човек не било позволено да участва (Лев. 7:20, 21; 22:4).

12. Всичко най-добро. Буквално „мазнината“, като мазнината е символ на богатство както в храната, така и в жертвите (Втор. 32:14; Пс. 63:5; Изх. 23:18; 29:13, 22; 1 Царе 2:15, 16). Използвана е и по отношение на най-отбраните продукти на страната (Бит. 45:18). Тук се говори за продуктите, каквито идват от полето, преди да бъдат обработени за употреба.

Първите плодове от тях. Това може да се отнася до времето, първите плодове, които узряват, но може да се отнася и до качеството (вж. „първите от първите плодове“ в Изх. 23:19).

13. Всеки, който е чист. На всички членове на свещеническото семейство е било позволено да ядат от „първите узрели“ плодове. Само онези, които бяха под забраната за нечистота, бяха изключени.

14. Всичко посветено. Всичко, поставено под забрана, беше изцяло предадено на Бога. и не можеха да бъдат изкупени (Лев. 27:1–29; вж. Числа 21:2; Марк 7:11).

15. Това отваря матката. Роденото първо, ако е мъжко, е трябвало да бъде на свещениците. Ако първо се е родила жена, а след това мъжко, мъжкото не е трябвало да бъде на свещениците, тъй като в този случай не е отваряло утробата (Изх. 13:2).

Изкупи. Два вида първородни, принадлежащи на свещениците, трябвало да бъдат изкупени, тоест, откупени с пари: (1) нечисти животни, неприемливи като жертви, и (2) човешки същества.

16. Пет сикли. Цената, определена при размяната на първородните за левитите (гл. 3:46, 47). Днешните евреи имат церемония, произлизаща от това изкупление, когато първородният син е на един месец.

17. Не откупвай. Тоест, парична сума за откуп не би била приета, но самото животно трябва да бъде пожертвано. Това бяха чисти животни и само нечистите, които не можеха да бъдат пожертвани, трябваше да бъдат откупени (ст. 15).

Поръсване. Формулата, използвана при мирни приноси (Левит 7:31–33).

18. Месото им. С изключение на тлъстините, които бяха изгорени, цялото

жертвоприношението стана принадлежно на жреците.

Гърдите за подвижно движимо животно. Тъй като това и дясното бедро („плешка“) от примирителните жертви ставали собственост на свещениците (виж Лев. 10:14, 15), така и в този случай целият труп ставал тяхна собственост.

19. Завет от сол. Неразривен завет, такъв, който никога не се разваля, връзка на свещено приятелство. Солта, сама по себе си консервант, е подходящ символ на това, което е нетленно. Тя е емблема на обвързващ съюз, както когато двама мъже ядат хляб и сол заедно. Сол винаги се е добавяла към жертвите, принасяни на Господа (Левит 2:13; Марк 9:49).

20. Няма наследство в земята им. Тоест, левитите не са получили териториално наследство в Светата земя, както другите племена. Самият Аарон не е влязъл в Светата земя, но това твърдение е направено пред него като представител на левитите. Някои свещени задължения е трябвало да заменят поземленото наследство.

Аз съм твоя част. Свещениците бяха изцяло посветени на Бога (Второзаконие 10:9). От тяхна страна, Хората трябваше да проявяват дух на щедрост към своите братя, свещениците, на които не беше осигурено поземлено наследство (виж Втор. 12:12; Исус Навин 13:14). Свещениците живееха от Божия олтар и се хранеха, така да се каже, на Божията трапеза.

21. Всички десети. Като награда за службата си левитите трябвало да получават една десета от всички произведения (ст. 26, 30). В Евр. 7:5 плащането на десетък е част от аргумента, че аароновото свещенство е по-нисше от свещеничеството на Христос.

22. Носете греха и ще умрете. Членовете на събранието не трябваше да се осмеляват да се приближават до скиинята с идеята да се занимават с каквато и да е работа на свещеничеството или на левитите, за да не умрат.

23. Понесете беззаконието им. Ако левитите позволят на неупълномощено лице да извърши тяхното работят за тях, те самите биха понесли наказанието, дължимо на извършителя на престъплението.

24. Като възвишен принос. За да може народът да бъде склонен да даде своите десетъци на левитите, те са представени като „възвишен принос“ за Йехова. Това не означава, че е бил следван ритуалът на възвишените приноси, а по-скоро, че десетъците е трябвало да бъдат принесени на Бога и че Той от своя страна ги е дал на левитите.

26. Когато вземете. Потвърждение към Моисей (ст. 25) на думите, казани на Аарон (ст. 20).

Ще принасяте жертви. Самите левити трябваше да дават десетък от това, което получаваха от десетъците на Израел.

Една десета част от десетъка. Буквално „една десета от десетъка“.

27. Принос за възвишаване. Приносът на левитите, който трябваше да се прави на свещениците, беше една десета от десетъка, който представляваше техния доход.

Вменено ви е. Сравнете Лев. 7:18, където същата дума е преведена като „вменено“. Използва се и за вярата на Авраам (Битие 15:6, буквално „вменено“).

Сякаш беше така. Левитите нямаха собствено зърно или вино, а трябваше да дават десетък доходите си, сякаш са от собственото им гумно или ливада за вино.

28. На свещеника Аарон. Нелевитите били много повече от левитите, почти 30 към 1 (виж гл. 2:32; 3:39). Това означавало, че левитите наистина били добре осигурени. Следователно било уместно, когато левитите получавали десетък от народа, те от своя страна да плащат десетък на свещениците.

29. От всичките ви дарове. От всичко, което им дойдеше в ръцете, левитите трябваше да направят приноса им към свещениците.

От всичко най-добро. Нищо по-малко от най-доброто не може да бъде предложено на Бог.

Осветена част от него. Това беше десетъкът, Господният дял (Левит 27:30).

31. На всяко място. Не на някое определено „свeto място“.

Вашата награда. Тя беше под техен контрол, за да бъде използвана за дома, да бъде споделяна от цялото домакинство или продадени за закупуване на други неща (виж Мат. 10:10; Лука 10:7; 1 Кор. 9:4; 1 Тим. 5:18).

32. Не понасяйте грях. Те няма да понесат никаква вина, като го използват за свои собствени цели и нужди.

Вдигнаха. След като бяха извадили десетата част за Бога.

Замърсете светите неща. Няма да има замърсяване, с произтичащото от него наказание, от използването от тяхна страна на останалата част от получените десетъци за лични и нерелигиозни цели.

Да не би да умрете. Буквално „и няма да умрете“, както всъщност правеха онези, които използваха светите неща за обща употреба.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

12 AA 337; 4Т 77

15, 16 ПП 277

20 6Т 312

21 CS 71, 103; PP 530; WM 275, 277

ГЛАВА 19

1 Водата за пречистване, направена от пепелта на червена юница. 11 Законът за употребата ѝ за пречистване на нечистите.

1. Към Моисей и към Аарон. И двамата мъже бяха загрижени за последващото наставление – Моисей като посредник, който да даде наставлението, а Аарон като посредник, който да го изпълни навън.

2. Законът, нареден от закона. Израилтяните се страхуваха да не загубят живота си поради церемониално оскверняване (гл. 16:49; 17:12, 13). Този закон е даден, за да покаже как могат да бъдат очистени от оскверняване.

Червена юница. Символично, червеният цвят внушава кръв като инструмент за пречистване; също и огън.

Без петно. Буквално „безупречен“, „здрав“, „здрав“.

Без недостатък. Без физически дефект (виж Лев. 22:20–22).

Никога не е идвало хомот. Тъй като това животно е било избрано за специална цел, то трябва да е едно от тях. които не са били използвани за обикновена домакинска работа (виж Втор. 21:3; 1 Царе 6:7).

3. До Елеазар. Тъй като жертвоприношението на юницата беше за най-важна цел Няма значение, никой обикновен свещеник не трябваше да я убие. Елеазар беше следващият по ранг след Аарон и в крайна сметка го наследи в длъжност. Не беше уместно Аарон, като първосвещеник, да се оскверни по този начин и по този начин да стане временно негоден за свещените си задължения (ст. 7).

Без лагера. Сравни Изх. 29:14; Лев. 4:12, 21; 16:27; Евр. 13:11, 12. Като жертва за нечистота, животното трябвало да бъде заклано на известно разстояние от светилището.

Убий я. Елеазар наблюдавал жертвоприношението, но друг всъщност заклал животното. Присъствието на Елеазар подчертавало, че това е жертва за Божия служба, макар и принесена на разстояние от олтара на скинията.

4. Поръсване с кръвта ѝ. Елеазар взел от кръвта като при изкупителна жертва (Левит 4:6) и след това я поръсил по посока на скинията, към Божието присъствие.

Седем пъти. Числото на съвършенството (виж Лев. 4:17) и по този начин символично обозначава съвършенството на изкуплението. „Мъртвите дела“ от Евр. 9:13, 14 може да са препратка към честото използване на пепелта от мъртвата юница за очистване от омърсяване. „Мъртвите дела“ са тежест, премахната чрез истинско покаяние. В тях няма духовен живот и човек не може да служи на жив Бог с „мъртви дела“, плодовете на духовната смърт. „Мъртвите дела“ трябва да бъдат очистени от кръвта на Христос и Неговият живот да бъде приет като обновяващо средство.

5. Изгорете юницата. Всичко е било изпепелено след поръсването с кръвта (вижте Изх. 29:14). Това е единствената жертва, при която кръвта се консумира с останалата част от жертвата, вместо да се излива на олтара. Някои предполагат, че причината е липсата на осветено място далеч от олтара, където земята да може да приеме кръвта.

6. Кедрово дърво, исоп и червено прежда. Именно тези предмети бяха използвани при очистването. на прокажения (Лев. 14:4, 6, 49, 51). Хвърлени върху все още горящата юница, те били смесени с пепелта от трупа, за да образуват съставки за пречистване. Древните приписвали както на кедръра, така и на исоба различни лечебни свойства. Червената нишка съответствала на цвета на юницата. Кедровото дърво се смятало за символ на аромат и нетление, а исопът – за символ на пречистване. Червената прежда била символ на греха (Ис. 1:18). И в трите е имало типично позоваване на проливането на кръвта на Христос (виж Евр. 9:13, 14).

7. Свещеникът ще измие. Тъй като Елеазар е бил в контакт с трупа на червената юница и се беше докоснал до кръвта ѝ, той стана церемониално нечист. Следователно той беше задължен да премине през церемониално очистване, преди да се върне в лагера (виж Лев. 16:24).

Нечист до вечерта. Всеки детайл, предписан тук, е даден, за да изясни злокачествения и фатален ефект на духовната нечистота. Такива подробности могат да бъдат правилно оценени само като предзнаменование на изкупителното дело на Исус Христос на кръста (виж Лев. 11:24-27, 31, 39; 14:46; 15; 17:15).

8. Онзи, който я изгаря. Този човек трябваше да постъпи точно както човекът, който заведе изкупителния козел в пустинята (Левит 16:26), но трябваше да остане нечист до вечерта.

9. Човек, който е чист. Тоест, свободен от церемониална нечистота. Той трябва да е друг човек от мъжа, който е изгорил юницата.

Съберете пепелта, тоест от юницата, кедръра, исоба и червената прежда, смесени заедно.

Сложете ги. За смесване с течаща вода, при необходимост, за да се осигури вода за очистване от церемониална нечистота (ст. 17). Сравнете това с пепелта на златния телец (Исх. 32:20).

Ще се пази. Тоест, пепелта. Еврейската дума е в единствено число.

За вода за пречистване. Тоест, за пречистване на мъже, които, след като са станали нечисти, са били отделени или изгонени, така да се каже, от събранието. Еврейската дума, преведена като „отделяне“, означава нещо отвратително, като идолопоклонство или неморалност. Тя се превежда също като „мръсотия“ (2 Лет. 29:5) и „нечистота“ (Ездра 9:11; Захария 13:1).

10. Този, който събира пепелта. Пепелта е била пречистващо средство за покаяните се този, който ги е използвал, но осквернител за този, който ги е събрал.

За чужденеца. Законът за чистотата се отнасяше и за не-израилтяните. По подобен начин, Прощението на греховете чрез Исус Христос беше и за „странника“, който беше „далеч“ (Деяния 2:39).

11. Мъртвото тяло на който и да е човек. Докосването до трупа на нечисто животно водеше до нечистота до вечерта (Левит 11:24). Същото важеше и за този, който докосваше леглото на човек, който имаше семе (Левит 15:5). Но по-дългият период от седем дни се изискваше в случай на контакт с мъртвец (виж Левит 21:1; Числа 5:2; 6:6; 9:6).

12. Ще се очисти. Буквално „Той ще се очисти от греха“.

С нея. Тоест, с водата на отделянето. (ст. 9).

Трети ден. Сравни гл. 31:19.

13. Осквернява скинията. Ако оскверненият човек се приближи до скинията, без да е използвал водата за очистване, той оскверни светилището (виж Исх. 25:8; Лев. 15:31). Ако обаче прегрешението е било извършено по невежество, жертва е била приета за изкупление (Левит 5:3, 6, 17, 18).

14. Това е законът. Правилото, установено относно такова оскверняване, причинено от контакт с починал човек. Еврейската дума, преведена тук като „закон“, е тора. Очевидно, както и тук, тора не се отнася само за Десетте заповеди. Всъщност тя има много приложения. Използва се за напътствие на майка (Пр. 1:8; 6:20) или баща (Пр. 3:1; 4:2; 7:2), на мъдри хора (Пр. 13:14; 28:4, 7, 9; 29:18), на поет (Пс. 78:1) и на мъдра съпруга (Пр. 31:26). Произлиза от глагол, означаващ „хвърлям“, „стрелям“ и следователно предполага даване на насоки или инструкции на някого.

В палатка. Особено приложимо за времето на пребиваване в пустинята. Въпреки това, LXX използва „в къща“, което предполага, че законът е трябвало да остане в сила, след като хората са се заселили в Светата земя.

15. Всеки отворен съд. Липсата на капак се смяташе за причина за разкриване на съдържанието на съд до замърсяване, произтичащо от смърт (Левит 11:32, 33).

16. Убит с меч. Следователно, този, който умира насилствена смърт.

Кост. Тоест, взета от гроб или изровена от звяр.

Или гроб. Оттук идва и обичаят да се варосва външната страна на гробниците, за да бъдат забележимо (виж Мат. 23:27; Лука 11:44).

Седем дни. Същият период, както е предписан, ако е било докоснато мъртво човешко тяло.

17. Пепел от изгорената юница. Буквално „пепелта от изгарянето на грях“. Това показва, че пепелта от изгорената юница е била считана в някои отношения за притежаваща качествата на жертва за грях. Не се казва нищо относно необходимото количество пепел. Вероятно много малко количество се е считало за достатъчно.

Що се отнася до естеството и целта на „пречистването“ (ст. 9, 17), което беше извършено Чрез поръсването с „водата за пречистване [от нечистота]“ (ст. 9, 21) могат да се зададат два въпроса: (1) Какъв е бил характерът на „греха“ (ст. 9, 17) или „нечистотата“ (ст. 13), пречистени по този начин? (2) Какъв е бил характерът на самото действие на „пречистване“?

1. Водата беше „пречистване от грях“ (ст. 9, 17), заразена чрез докосване на мъртъв човек или мъртво нечисто животно, или която и да е част от тях (ст. 11–13), или чрез влизане в къща, където е настъпила смъртта, или чрез докосване на гроб (ст. 14–16), независимо дали умишлено или случайно. Контактът със смъртта очевидно не е нарушение на морала, а на церемониалния кодекс; въпреки това е посочен като „грях“. В какъв смисъл е използвана думата „грях“ по този начин?

Думата, преведена тук като „грях“, е chaṭṭa'th, което буквално означава „грешна стъпка“, „подхлъзване на крака“. Така, според Притчи 13:6, „грехът събаря нечестивия“ (RSV), тоест, той го спъва. В KJV Притчи 19:2 гласи отчасти „който бърза с нозете си, съгрешава“, но RSV „който бърза с нозете си, пропуска пътя си“, тоест, той се отклонява от него. Chaṭṭa'th означава също „вина“. В Битие 43:9 Юда предлага да „носи вината завинаги“, буквално, „да бъде грешник завинаги“, ако се върне без Вениамин. Той възнамерява да направи всичко възможно, но ако се провали, ще „носи вината“, буквално, „греха“ за това.

2. Церемониалният характер на пречистването, извършено чрез „водата на отделяне“, е видно от употребата му за „пречистване“ на материални предмети (Числа 31:22, 23). В случай на смърт самата шатра, където човекът е умрял, и съдържанието ѝ ставали нечисти и трябвало да бъдат пречистени (гл. 19:14–17). Това със сигурност не е било от някакво морално оскверняване, свързано с тях, а единствено от церемониално оскверняване. Друго доказателство за церемониалния характер на извършеното очистване е фактът, че след поръсването с водата човекът все още е оставал „нечист“ до падането на нощта или дори дни след това (ст. 10–12, 19). Въпросът за нечистотата и пречистването, извършено чрез червената юница, придобили

морален аспект само когато човек не е спазил разпоредбите, предписани от Бог във връзка с това. По този начин, да не се използва „водата за разделение“, както Бог е заповядал, при обстоятелства, при които употребата ѝ е била предписана, е било тежко прегрешение, което е изключвало човека от Божията милост (ст. 13, 20).

Течаща вода. Буквално „вода на живота“ или жива вода (виж Лев. 14:5; Йоан 4:10).

18. Исоп. В стих 6 исопът е бил изгарян заедно с червената юница. Тук той е използван като инструмент за поръсване (виж Изх. 12:22; Пс. 51:7).

19. Чистият човек ще поръси. Пояснение на стих 12.

Той ще се очисти. Дори след церемонията оскверненият човек оставаше нечист до падането на нощта.

20. Човекът, който. Стих 20 е повторение за акцент (виж стих 13).

21. Докосва водата. Както когато е събрал пепелта и течащата вода.

Ориенталският ум дори днес си представя тясна връзка между церемониалните измивания и личната святост.

22. Всичко, до което се докосне нечистият човек. Всичко, докоснато от човек, осквернен чрез контакт с мъртво тяло, ставаше нечисто и всеки, който се докосваше до това нещо, ставаше осквернен до вечерта. Очевидно е, че неодушевените предмети можеха да станат церемониално нечисти. Полагаха се големи грижи по отношение на оскверняването на външните неща, за да се впечатлят хората с нуждата, ценността и изискването за вътрешна чистота.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-224Т 120-122

2 4Т 120

3, 4 4Т 121

13 4Т 123

16-19ПП 277

17, 18 4Т 121

19 4Т 122

20 ТМ 97

ГЛАВА 20

1 Израилевите синове дойдоха в Цин, където Мариам умря. 2 Те роптаха, че нямаха вода. 7 Моисей удря скалата и изважда вода при Мерива. 14 В Кадес Моисей иска да премине през Едом, но му е отказано. 22 На планината Ор Аарон отстъпва мястото си на Елеазар и умира.

1. В пустинята Цин. Тоест, пустинната територия, разположена на границите на Едом (виж стихове 14, 15).

През първия месец. Това щеше да бъде в Авив, по-късно наречен Нисан, когато тревата все още беше зелено (виж Йоан 6:10). Щеше да изсъхне до май или юни. Това вероятно е била 40-тата година от скитанията в пустинята (виж Числа 27:14; 33:36-38; стр. 410), тук пропуснато без коментар.

В Кадес. Очевидно хората са останали в Кадес няколко месеца по този повод, отчасти заради добрата паша и отчасти заради смъртта на Мириам.

Мириам починала там. Не са дадени подробности относно смъртта ѝ, нито по отношение на причината, нито по отношение на датата. Вероятно е била на 132 години (Изх. 2:4, 7). Аарон, който починал няколко месеца по-късно, бил на 123 години (Чис. 33:38, 39), а Моисей – на 120 (Втор. 34:7).

И беше погребан там. Няма данни за определен период на траур, както по-късно за Аарон (ст. 29). Това беше около 4 месеца преди смъртта на Аарон (гл. 33:38) и 11 месеца преди смъртта на Моисей. Тя беше най-голямата от трите.

2. Няма вода. Така започва разказът за събитията, довели до изключването на Моисей и Аарон от Обетованата земя. Очевидно водата, осигурена за тях след чудото при Хорив (Изм. 17:1–7) преди около 40 години, вече е била прекъсната. Това е било направено от Бог, за да се изпита вярата на новото поколение, израснало в пустинята (виж РР 411).

Срещу Моисей. Сравнете Изм. 17:2, 3, където бащите им проявили същия дух.

3. Хората ходеха. Думата „ходе“ често означава „да се противопоставяш шумно“, понякога дори с физическо насилие.

Нашите братя умряха. Алюзията е към различните възмездни дела на Бог, както е в гл. 11:1, 33; 14:37, особено за бунта на Корей (гл. 16:32, 35, 46). Те очевидно са смятали внезапната смърт за за предпочитане пред бавното и усилващо се мъчение от жажда.

4. Защо донесохте? Думи, които отразяват духа на бащите им (Изм. 17:3).

5. Излезли от Египет. Те забравили страданията и плача на бащите си в Египет (Изм. 2:23, 24; 3:17).

6. От присъствието. Отношението на хората сякаш е станало заплашително. Моисей и Аарон се отправиха към светилището за съвет и защита.

Паднаха на лицата си. За да поискат прошка за греха им на бунтовно оплакване и че физическите им нужди да бъдат задоволени.

Славата Господня се яви. Това несъмнено беше видимо за цялото събрание, и е трябвало да бъде едновременно предупреждение за тях и укор за липсата им на доверие в Бога (виж гл. 14:10; 16:19, 42).

7. Господ говори. Тоест, отговори на славата, която се яви като знак за Божието присъствие.

8. Говорете на скалата. В Писанието не е казано нищо за това какво трябва да се направи. с жезъла. Може би Бог е възнамерявал Моисей да го вдигне към скалата, докато е говорил.

9. Взе жезъла отпред Господа. Тези думи сякаш подсказват, че той е бил на Аарон жезъла, който Моисей взе. Но стих 11 говори за жезъла като принадлежащ на Моисей, а жезълът на Моисей беше „жезълът на Бога“ (Изм. 4:20; 17:9). Въпреки че нямаме запис на заповед, според която Моисей трябва да постави собствения си жезъл в светилището, е възможно той да е бил съхраняван там.

10. Събрал е обществото. В хармония с Божиите наставления (ст. 8).

Вие, бунтовници. Същият език, който Бог беше използвал за бащите им (гл. 17:10). Но При Моисей това отразяваше по-скоро личен гняв, отколкото ревност за Бога, и в това се криеше грехът му.

Трябва ли да донесем? Употребата на личното местоимение, използвано от Моисей към себе си и Аарон, показва пренебрежение към Бога, сякаш тези двама мъже биха накарали хората да мислят, че могат да извършат чудо със собствената си сила.

11. Удари скалата два пъти. Част от греха на Моисей се криеше в двойното удряне на скалата, защото Бог не му беше казал да я удри. Освен това Моисей забрави търпението на Бог в отношенията Му с хората, което би трябвало да се отрази в собственото му отношение и поведение. Той говореше и се държеше така, сякаш роптанията бяха срещу него самия.

Водата потече изобилно. Бог посрещна ситуацията с изобилен запас от вода, въпреки отношението на Моисей и Аарон.

12. Не ми повярвахте. Тук е мястото, където Моисей се провали.

Да ме освети. Липсата на вяра попречи на проявата на Божията святост чрез Моисей и Аарон.

Не донасяйте. Изводът е, че Моисей и Аарон ще бъдат отстранени от високото им положение чрез смърт, преди хората да влязат в Светата земя.

13. Мерива. Подобна употреба на думата се среща в Изх. 17:7 и Втор. 32:51. Еврейският корен, от който е образувана думата, означава „боря се“, „споря“, „размирявам“, „карам се шумно“, често с физическо насилие.

Той беше осветен в тях. Тоест, Бог показва Своята святост и сила в милостивия акт на каране на водите да бликнат в присъствието на хората. Освен това, Той налагаше наказание дори на Своите любими водачи, когато те се отклоняваха от Неговата заповед.

14. До царя на Едом. Моисей не сметнал за разумно да търси достъп до Ханаан от юг, без съмнение поради отношението на еврейската войска, която водеше. Едомитите, към които се приближаваше, окупираха територията, която се простираше на юг от Мъртво море, на запад до Кадес и на юг до източния ръкав на Червено море.

Твой брат Израел. Както е обичайно днес на Изток, тези, които са по кръвна връзка, могат да бъдат наричани „братя“. Едомците били потомци на Исав (Битие 25:30).

Всичките мъки. По този начин Моисей предлага на едомците, като роднини, да вземат състрадателно отношение към потомците на Яков. Думата, преведена като „трудности“, идва от еврейския корен „да се уморяваш“, „да се изтощаваш“. Тук тя се отнася до трудностите на дългото им пътуване, опасно и изтощително, без постоянен дом на собствен.

15. Египет. Преживяванията на израилтяните били добре известни сред околните народи.

Плакахме. Виж Изх. 2:23–25; 3:7, 8.

Изпратил ангел. Вижте Бит. 24:7; Изх. 3:2; 23:20; 33:2. Ангелът в този случай беше Христос Самият Той, вечният Княз на Божия народ (РР 366).

Изведе ни. Вижте Изх. 13:21; 14:19.

17. През твоята страна. За да влязат в Ханаанската земя от изток, израилтяните трябва или да преминат през Едом, или да направят дълъг отклонение на юг и след това да се обърнат на север.

По царския път. Това е била главната пътна артерия на изток от Йордан, от Дамаск на север до Ецион-Гебер в залива Акаба. Актуални карти от ранните библейски времена показват този търговски път. Именно по този път са дошли четиримата царе, които са нападнали Содом по времето на Авраам, от Сирия. „Царският път“ е ремонтиран векове по-късно от римляните и маршрутът му все още се използва. Въздушна снимка на част от този път се появява на страница 40 от „Уестминстърският исторически атлас към Библията“.

18. С меч. Вижте Бит. 27:40. Без съмнение жителите на Едом се страхували, че страната им ще бъде окупирана или поне ограбена.

19. Без да правят нищо друго. Моисей отново потвърждава мирния настрой на израилтяните към Едом и казва, че те ще преминат през това „без да правят нищо друго“.

буквално „това не е нещо“, тоест, те не биха направили нищо друго, освен да преминат възможно най-бързо.

20. Недей. Едом се страхуваше да позволи на Израел да премине през територията си. Той обаче им продаваше необходимите провизии (виж Втор. 2:28, 29).

Със силна ръка. Кралят събра войските си и демонстрира сила, демонстрирайки пълното си намерение да се противопостави с оръжие на всеки опит за преминаване през страната му.

21. Израел се отвърна. Самият Бог заповяда на Израел да се отвърне, но да купи необходими провизии от едомците (Второзаконие 2:5, 6).

22. Планината Ор. Това място не е окончателно локализирано до момента. Четири различни планини са твърдени от различни учени като планината Ор, където е починал Аарон. Джебел Неби Харун, тоест хълмът на пророк Аарон, има джамия на предполагаемото място на гробницата на пророка и е посещаван от благочестиви поклонници. Това местоположение противоречи на библейския разказ, който твърди, че планината е извън границите на Едом (ст. 23; гл. 33:37), докато Джебел Неби Харун е в границите на страната, недалеч от разрушения град Петра.

23. В планината Ор. Вероятно Израел е бил разположен на лагер в подножието на планината.

24. Събран при народа си. Същият израз за смърт се използва за Авраам (виж върху Бит. 25:8), за Исмаил (Бит. 25:17), за Исаак (Бит. 35:29), за Яков (Бит. 49:33) и за Моисей (Чис. 27:13; 31:2).

25. До планината Ор. Според Втор. 10:6 планината Ор е била известна още като планината Мосера; или може би лагерът в подножието на планината е бил известен като Мосера.

26. Съблечете Аарон. Описание на одеждите на първосвещеника е дадено в Лев. 8:7–9.

Умрете там. С прехвърлянето на одеждите и смъртта на Аарон е подчертана свещеническата приемственост.

27. Пред всички. Тогава не би могло да възникне никакво съмнение относно законността на наследяването на Елеазар на свещения пост след смъртта на баща му.

28. Моисей събляко Аарон. Това Моисей направи, действайки от името на Бог според Неговата заповед и като знак за прехвърлянето на свещеническия сан, който продължи въпреки смъртта на титуляра.

Аарон починал там. Датата на смъртта на Аарон и възрастта му, 123 години, са дадени в гл. 33:38, 39. Смъртта на Аарон подчертава несъвършенството на левитското свещенство по отношение на неговата променливост. Павел говори за контраста между него и Христовото свещенство в това отношение (Евр. 7:24). Според Втор. 10:6, Аарон е погребан в Мосера (виж ст. 25).

29. Тридесет дни. Това е същият брой дни на траур, наблюдавани за Моисей няколко месеца по-късно (Второзаконие 34:8).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-29PP 414-427; SR 164-169

1 ПП 410

2 FE 509

2-5SR 164

3-5ПП 414

4, 5 FE 509

6-8PP 417; SR 165

10 ПК 174; РР 417, 418, 426, 472; ЗТ 302; 4Т 369

10, 12 ФЕ 509

10-12Те 14

11 ПП 417, 426, 472

12 ПП 419, 426, 469; СР 166

14-20ПП 422

22-24ПП 424

25-27ПП 425

28 ПП 426; ЗТ 293

29 ПП 427

ГЛАВА 21

1 Израел, с известни загуби, унищожава ханаанците при Хорма. 4 Ропотаещите хора са поразени с огнени змии. 7 Покаяните се са изцелени от медна змия. 10 Разни пътешествия на израилтяните. 21 Сихон е победен, 33 и Ог.

1. Цар Арад. Името може да се отнася до мястото, което кара стиха да гласи: „И когато царят на Арад, ханаанецът“ (виж Исус Навин 12:14; Съдии 1:16; 1 Летописи 8:15). Арад е на около 80 километра северно от Кадес и на 27 километра южно от Хеврон и днес е известен като Тел Арад.

По пътя на шпионите. По-скоро „по пътя на Атарим“. Да се преведе еврейският израз с думите „на шпионите“ означава да се предположи неоправдана филологическа идентичност между две думи, където такава не съществува. Граматически е необходимо собствено съществително име след еврейската дума за „път“, а не обозначение на определени пътници, които са използвали пътя.

Затворници. Кралят очевидно е отрязал няколко изостанали в тила или по границите на линията на похода; защото ако беше атакувал основните сили с пълна сила, вероятно щеше да има някакви бойни жертви.

2. Дал обет. Това е форма на молба към Йехова за помощ при наказването на царя на Арад (виж Бит. 28:20; Съдии 11:30; 1 Царе 1:11; 2 Царе 15:8).

Ще унищожа напълно градовете им. Буквално „ще осветя градовете им“, използвайки корена на глагола на думата, преведена като „посветен“ в Лев. 27:29. Значението на това е, че плячката от тези градове трябва да бъде посветена на Бога и Неговата служба (виж Втор. 7:1, 2; Исус Навин 6:17, 21). Когато нещо е било посветено на Бога, то не е можело да бъде използвано за светски цели.

3. Предадох ханаанците. В хармония с техния обет, който Господ прие, Исус Навин извърши унищожението им при влизането си в Светата земя (Исус Навин 12:14).

Хорма. Думата означава „унищожение“ в смисъл на посветен на Бога и следователно неоткупим за употреба от човека. Глаголната форма на същата дума е дадена в стих 2 като „напълно унищожавам“, тоест, принасям в жертва на Бога. Името очевидно е било прилагано към града и околностите му (Числа 14:45; Втор. 1:44; Исус Навин 12:14; 15:30).

4. Пътят през Червено море. Наложил се е обходен път, защото им е било отказано преминаване през Едом. Сега те са били на път към Ецион-гавер (Второзаконие 2:8), с гръб към Светата земя. За лагерите между Кадес и областта Моав вижте Числа 33:41–44.

Маршрутът на Израел водеше на юг през Арава до южната граница на Едом и оттам на изток. Накрая, обръщайки се на север, те преминаха на изток както от Едом, така и от Моав (РР 428, 433; виж бележката на стр. 577).

Заради пътя. Буквално „по пътя“. Имаше редица обезкуражаващи фактори. Частта от страната, през която са пътували, Араба, е

безплодна равнина, осеяна с камъни и пясък, и обикновено гореща и суха. Освен това, те осъзнаваха, че маршируват с гръб към Ханаан, вместо да влязат в него.

5. Изведе ни нагоре. Формата на еврейския глагол, използван тук, е друг знак за нарастващото им нетърпение, тъй като е причинно-следствената форма: „накара ни да се изкачим нагоре“.

Нямаха хляб. Имаха изобилие от храна, но се бунтуваха срещу монотонността на небесната си диета.

Лек хляб. Еврейската дума, преведена като „светлина“, която се среща никъде другаде в Библията, произлиза от корена „да бъдеш лек“, тоест, да се държиш с ниско уважение. Хората са си мислели за разнообразните и пикантни храни на Египет.

6. Огнени змии. Буквално „змиите, огнените“. Думата, преведена като „огнени“, другаде се появява като „серафими“ (Исая 6:2, 6). Произлиза от корена „да горя“ (Исус Навин 11:9; Исая 44:16; Езекиил 43:21). Змиите са били наречени огнени поради силното възпаление, причинено от ухапването им (PP 429).

Много хора от Израел загинаха. Смъртните случаи се дължаха на отдръпването на защитната ръка на Бога. Частта от страната, през която пътуваха, беше гъмжаща от змии, скорпиони и др. (Второзаконие 8:15); следователно всеки ден осигуряваше чудеса на божествена защита. Но сега Господ оттегли защитата Си и позволи на змиите да атакуват хората.

7. Съгрешихме. Хората се смириха пред Бога, знаейки, че техните обвиненията срещу Него бяха неверни.

Молете се на Господа. Сравнете молбата на Йов за приятелите му (Йов 42:10).

8. Огнена змия. Копие на вида змия, която измъчваше хората.

Върху прът. Думата, преведена като „прът“, е използвана за военно знаме. Среща се в Изх. 17:15, Йехова-ниси, „Йехова, моето знаме“. Също като „знаме“ (Пс. 60:4), „знаме“ (Ис. 11:10) и „стандарт“ (Йер. 51:27). Кавото и да беше, прътът беше достатъчно висок, за да се вижда из целия лагер.

9. Когато видя змията. Хората знаеха, че змията е символ на идващия Спасител. Те също така осъзнаха, че не е достатъчно просто да гледат змията, а че гледането трябва да бъде придружено от вяра, тъй като в самата змия няма изцеление. Възможно е да се гледа образът, без да се изцелява, ако няма упражняване на вяра в Бога като божествен Лечител. По подобен начин, приношенията, непридружени от вяра, са безполезни (виж Йоан 3:14, 15; PP 430, 431).

10. Разположиха стан на Овот. Преди Овот (гл. 33:41–43) израилтяните бяха разположили стан на две други места, които Моисей не споменава тук. Мястото на Овот не е определено.

11. Идже-аварим. Буквално „руините на Аварим“. Първата дума е от същия корен като Ай, което означава „камбана“ или „руини“. Втората означава „от другата страна“ и е тази, от която произлиза думата „евреи“, тоест тези, които са преминали от другата страна – имигранти отвъд Ефрат. Съответно, някои биха превели Идже-аварим като „местата на евреите“ (вижте върху Битие 10:21).

Което е пред Моав. Моавската пустиня (Второзаконие 2:8). Израилтяните сега се отправяха на север.

12. Долината Заред [Зерд]. Буквално „потокът на Заред“. Коритото му щеше да пресъхне през горещия сезон. Тази дума се използва в урду езика на Индия, произлиза от арабския и се прилага за каналите на Пенджаб. „Долината Заред“ сега е известна като

Уади ел-Хеса, поток, който се влива в Мъртво море в югоизточния му ъгъл. В древността Заред е разделял Едом от Моав.

13. Арнон. Река Арнон тече през днешния Уади ел Моджиб, който е известен Дълбочинен 1700 фута и широк 2 мили, врязан в платото Моаб. Дефилето му е миниатюрен Гранд Каньон.

В пустинята. Израилтяните все още бяха на изток от Моав, в пустинята Кедемот (Второзаконие 2:26).

Между Моав и аморейците. Река Арнон извира в планините на Арабия и се влива в Мъртво море. Територията на Моав се е намирала на юг от реката, а тази на аморейците на север (вижте Бит. 10:16). Моавците са били принудени на юг от Арнон от Сихон (Числа 21:26; Съдии 11:22).

14. Книгата. Подобно на книгата на Яшер (Исус Навин 10:13; 2 Царе 1:18), този летопис е изгубен.

Какво направи той в Червено море. По-точно, чрез буквален превод на еврейския език, „Вахев в Суфа“. Вахев беше името на град. Суфа, буквално, „вихър“ (както в Йов 37:9; Притчи 10:25; Исая 21:1; 66:15; Осия 8:7; и др.), може би долина или регион, където вихрушките са били често срещани (виж Втор. 1:1, RSV). Вихрушките обикновено идвали от юг (Йов 37:9; Исая 21:1). Другите места, споменати в контекста (Числа 21:12–16), придават тежест на предположението, че Суф се е намирал на север от Арнон. Някои го идентифицират с Хирбет Суфа, на около 8 мили югоизточно от планината Нево.

15. Границата на Моав. Цитатите в стихове 14 и 15 от книгата за войните на Йехова показват, че аморейците насилствено са превзели тези места от моавците.

Израилтяните вероятно са били в аморейска територия и отвъд границите на Моав.

16. Бира. Това е обичайната еврейска дума за „кладенец“ (Битие 21:19, 25, 30; 26:15; и др.). Предварително е предложено това да е Беер-Елим или кладенецът Елим (Исая 15:8).

17. Пейте му. Трудно е да се преувеличи значението на добрия кладенец в източните страни. Кладенците са били обект на хваление в песни и на ожесточени спорове между хората (Бит. 21:25; 26:15–22; Съдии 1:15; вж. Йоан 4:12).

18. Законодателят. От същата дума, преведена като „скиптър“ в Бит. 49:10. Това предполага чудо от Божия страна. Земята беше мек пясък. Когато 70-те старейшини и главите на племената забили жезлите си в пясъка, Бог накара водата да потече изобилно, така че да се образува кладенец с жива вода.

Матана. Мястото е неизвестно. Възможно е да се идентифицира със съвременния Ел-Медей-Йине.

19. От Наалиил до Бамот. На границите на Моав. Наалиил, „Божият долина“, което е било предварително идентифицирано с Уади Зерга Ма'ин. По подобен начин Бамот, „височини“, може да е същото като Бамот-баал (Исус Навин 13:17 или „високите места на Ваал“ (Числа 22:41).

20. Моавската земя. Буквално „полето на Моав“, вероятно отнасящо се до региона, за който Моав е претендирал.

Писга. Планината Писга предлага великолепно гледка към цяла западна Палестина. Името произлиза от глагол, който означава „да режа“, „да разцепвам“; свързаното съществително означава „скала“ и се прилага към начупения, назъбен ръб на Моавското плато, където то се спуска стръмно към Мъртво море и долината на река Йордан (Числа 23:14; Втор. 3:27; 34:1).

Разположена близо до североизточния край на Мъртво море, срещу Йерихон, Писга сега е известна като Рас ес-Сияга.

Гледа към Йешимон. Буквално, „който гледа към лицето на пустинята“.

Йешимон е съществително име, което означава „пусто място“, от глагола „да бъде пусто“ и се използва за пустините, през които е пътувал Израел (Второзаконие 32:10; Пс. 68:7), и за пустата земя северно от Мъртво море (1 Царе 23:19, 24; 26:1, 3).

21. Сихон. Израилтяните били в пустинята Кедемот, която се намирала на границите на царството на Сихон (Второзаконие 2:26). Земята на аморейците била включена в територията, обещана на Израел. Аморейците не били сродни на израилтяните, както били амонците, едомците и моавците, а били от ханаански произход (Бит. 10:16; Второзаконие 1:7, 19, 27). Сихон е наричан цар на аморейците, както в този стих, или цар на Есевон (Второзаконие 2:26, 30), или е идентифициран чрез комбинация от двете имена (Второзаконие 1:4; 3:2). Есевон бил царската резиденция или царски град.

22. Нека мина. Израилтяните изпратили послание за мир, подобно на това, изпратено преди това до Едом (гл. 20:14), въпреки че били дадени заповеди да се победи Сихон (Втор. 2:26, 24).

23. Яхаз. Вероятно град в равнината на Моав, по-късно част от територията на Рувим. Точното място е неизвестно (виж Втор. 2:32; Ис. 15:4; Йер. 48:21).

Воюваха срещу Израел. На израилтяните беше гарантирано, че ще победят (Второзаконие 2:31). Аморейският народ беше обречен на унищожение (Исус Навин 3:10) и сега самите те призоваха бедствие, като излязоха с намерението да унищожат Божия народ.

24. Израел го порази. Окуражаваща победа за Израел, нов във войната, над враг, който наскоро беше победил Моав.

От Арнон до Явок. Арнон образуваше южната граница на Сихоновата територия (ст. 13), Явок е северната, а река Йордан е западната граница. На изток са били амонците. Явок все още носи древното си име на съвременен иврит.

Израелската кампания на изток от Йордан

3

³ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с ексегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Числа 17:1).

Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

Беше силен. За предпочитане „беше Язер“, град на границата между амореите и амонците.

25. Всички тези градове. Тоест, градовете на амореите, споменати в стихове 25 до 30.

Есевон. Царският град, обиталище на царя и седалище на неговото управление.

Могилата Тел Хесбан, на 29 километра източно от Йордан, срещу Йерихон, е запазила древното име.

Всички села. Буквално „всичките ѝ дъщери“, отнасящо се до град Есевон като метрополия или град-майка, а до селата като нейно потомство, зависимо от нея за своето икономическо и социално здраве.

27. Говорете с пословици. Или „певци на балади“ (RSV). Препратката е към песента на ст. 27 до 30, отнасящи се до победата на Сихон над моавците. Територията, завладяна от Израел, принадлежала на амореите.

28. Огън. Това се отнася до завладяването от Сихон на териториите около Есевон, като огънят и пламъците са символ на войната (виж Амос 1:7, 10, 12, 14; 2:2, 5).

29. Хамос. Богът на моавците (3 Царе 11:7; Йер. 48:7), на когото са били принасяни човешки жертви (4 Царе 3:26, 27), но който не е избавил своите поклонници в тази криза.

Даде на синовете си. Това означава, че Хамос е бил недоволен от поклонниците си и не ги е спасил от враговете им (виж Йер. 48:13).

30. Дивон. Съвременен Дивон се намира на 5 км северно от Арнон (виж Йер. 48:18, 22), в непосредствена близост до древния Дивон, който днес е в руини. Именно тук през 1868 г. е открит известният Моавски камък.

Нофа. Вижте Съдии 8:11.

Медева. Идентифицирана със съвременна Мадеба. Името ѝ се появява на моавския камък като Мехедеба.

31. Земята на аморейците. Територията, която Израел сега окупираше от източната страна на Йордан, беше тази на аморейците, а не на моавците, които бяха прогонени от нея.

32. Язер. Мястото на Язер не е известно. Предложени са различни места, но никое не може да бъде определено със сигурност. Не е било далеч от планината Галаад (2 Царе 24:5, 6; 1 Лет. 26:31). С превземането на този град Израел завърши завладяването на аморейците.

33. Башан. Башан бил известен с хубавите си пасища, върху които процъфтявали големи стада добитък, а също и заради дъбовите си гори (Второзаконие 32:14; Пс. 22:12; Езек. 27:6).

Ог. Потомък на могъщите рафаими (Бит. 14:5; Исус Навин 12:4; 13:12).

Едреи. Това е идентифицирано с Едреа или Дера, на около 35 километра северозападно от Босра. Очевидно е бил вторият царски град Васан (виж Втор. 1:4; Исус Навин 12:4; 13:12), на 48 км източно-югоизточно от Тивериадското море и на 48 км западно от планинската верига Хауран на южната граница на Васан (Втор. 3:1, 10), близо до ръкав на река Ярмук. Руините на града са погребани под съвременното село. Ако Ог беше останал зад укрепените си кули, Израел едва ли би могъл да го докосне. По божествено провидение той напусна укрепленията си и даде бой на открито поле.

34. Не бойте се от него. Такова уверение от Бога беше необходимо заради гиганта ръстът на мъжете (Второзаконие 1:28; 3:11) и славата на техните укрепления.

35. Те го поразиха. След като победиха армията на Ог, Израел окупира цялата страна, с изключение на някои части от нея, които удържаха известно време. Окончателното завладяване беше извършено от Яир, синът на Манасия, който получи областта Аргов като награда (Числа 32:39, 41; Втор. 3:14).

И синовете му. Не са споменати във Втор. 3:3.

Притежавал земята му. Това включвало около 60 укрепени града в допълнение към редица по-малки градове (Второзаконие 3:4, 5; Исус Навин 13:30). Тя била дадена на половината племе на Манасия, както вече беше посочено (Второзаконие 3:13; Исус Навин 13:29, 30; 3 Царе 4:13).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-35ПП 427-437

2-5ПП 428

3 ПП 434

6, 7 ПП 429

6-98Т 50

8 FE 198

8, 9 ПП 430

9 ПП 434; 5Т 202

16-18 Изд. 162

33 ПП 435

ГЛАВА 22

1 Първото послание на Валак за Валаам е отхвърлено. 15 Второто му послание го стига. 22 Ангел би го убил, ако магарето му не го беше спасило. 36 Валак го забавлява.

1. Равнините на Моав. Равнините преди това са принадлежали на моавците.

Въпреки че аморейците я бяха завладели (гл. 21:26), страната запази първоначалното си име.

Не ни е казано в кой месец израилтяните са разпънали шатрите си в равнините на Моав, но обикновено се смята, че това е било към края на 40-та година, когато са тръгнали от планините Фасга или Аварим (гл. 21:20; 33:48). Равнината е с площ от около 60 кв. мили.

От тази страна на Йордан. Тоест, източната страна, срещу Йерихон. Те не преминаха Йордан, докато Исус Навин не пое командването (Исус Навин 3:1).

2. Балак. Значение „опустошител“, „опустошител“, от корена „да опустошавам“, „да опустошавам“. Той е споменат отново в Исус Навин 24:9; Михей 6:5; и в Съдии 11:25, без да се споменава Валаам.

Ципор. Означава „малка птичка“. Женската форма на името е Ципора, името на жената на Моисей. Мъжката форма не се среща отново в Стария завет, освен ако Софар (Йов 2:11) не е вариант на изписване на същото име.

беше направил на аморейците. Тоест, на аморейския (виж Бит. 10:16) цар Сихон и Ог, най-могъщият от ханаанските владетели по онова време (Второзаконие 3:8).

3. Моав се страхуваше много. Те не знаеха за Божията заповед към Израел да не ги безпокои и затова се страхуваха, че ще бъдат лишени от територията си (вж. отношението на египтяните в Изх. 1:12). Страхът, който моавците изпитваха сега, беше предсказан (Изх. 15:15).

4. Старейшините на Мадиям. Моав и Мадиям са били традиционни врагове (Бит. 36:35), но са били готови да се обединят срещу Израел. Изглежда, че „старейшините“ са били наричани и „царе“ (Числа 31:8) и „князе“ (Исус Навин 13:21). Сред народите на Изток мъжете на възраст и опит дори днес се наричат „старейшини“. Мадиямците са потомци на Авраам и Хетура (Битие 25:2, 4) и са били пастирски народ и пътуващи търговци (Битие 37:28).

Полската трева. Буквално „зеленината на полето“, което означава всяка следа от растителност.

5. Изпратени пратеници. Очевидно изпратени по споразумение с мадиямците (виж стих 4). Валаам. От глагол, означаващ „да погълна“, „да обхвана“, „да унищожавам насилствено“.

Петор. Сега определено се идентифицира с Питру, на кратко разстояние от Ефрат, и южно от Каркемиш. Тази идентификация изисква „реката“ да е Ефрат (виж Изх. 23:31; Исус Навин 24:2, 3, 14). Според собственото изявление на Валаам (Числа 23:7), той е бил от Арам, както е бил известен регионът на Горна Месопотамия (виж РР 438).

Неговият народ. Буквално „Амау“ (RSV), сега определено идентифициран с региона на Долината Саджур, от надпис върху статуята на Идрими. Тази долина е разположена между Алепо и Каркемиш. Пътуването от Питру (виж по-горе), разстояние от около 640 км, би отнело 2 седмици (виж РР 438, 439).

Хора. Организирана нация, която 40 години по-рано беше опустошила Египет и беше смирила фараона.

Срещу мен. Постоянна заплаха от организирани грабежи. Подобна ситуация естествено правеше моавците особено обезпокоени.

6. Прокълнете ме за тези хора. Валак и неговите хора вярваха в силата на магьосника и неговите заклинания. Магията, черната магия и обсебването от дявол са естествени съпътстващи фактори на идолопоклонството.

Твърде могъщ за мен. Валак осъзна, че се нуждае от нещо повече от човешка помощ, за да се справи с очевидната мощ на Израел.

Прокълнат е. Валак планирал да унищожи Израел, но се страхувал да го направи със собствени сили. Той бил чувал за ефективността на силите на Валаам. В древността благословиите и проклятията били често срещани, както при Ной (Битие 9:25–27), Исаак (Битие 27:27), Яков (Битие 49), Исус Навин (Исус Навин 6:26) и Елисей (4 Царе 2:24). По подобен начин Голиат предшествал битката си с Давид, като наложил проклятието на доброто си върху момчето (1 Царе 2:24). 17:43). Глупост е да се опитваме да обясним всички явления на езическата магия, като приемаме, че тя е просто измама.

7. Награди за гадаене. Моав и Мадиям бяха обединени в тази схема. Наградите за гадаене и ходатайство се смятаха за законна печалба (виж 1 Царе 9:7, 8; 3 Царе 14:3; 4 Царе 8:8). От древни времена човек едва ли би се приближил до видна личност без подарък в ръка (Битие 43:11, 25, 26; Малахия 1:8).

8. Донесам ти вест. Отстъпник-пророк си играе с огъня с надеждата за светска изгода. Валаам вече знаеше за израилтяните и за отношението на Бог към тях (РР 439).

Господ. Буквално „Йехова“, свещеното име на Бог. Много коментатори намират Употребата на думата Йехова от Валаам е най-озадачаваща, защото те го смятат за езически гадател. Фактите по случая са, че Валаам първоначално е бил истински Божии пророк, който е изопачил даровете си за светска изгода (РР 439). По подобен начин Мелхиседек и Йотор (РР 136, 247) са били представители на истинския Бог. Лаван е бил човек, който поне е допускал семейни идоли в дома си, но при определени обстоятелства Бог е благоволил да общува с него (Бит. 31:19, 24, 30).

9. Що за мъже са тези? Това не беше въпрос за информация, защото Бог знаеше всичко за тях (виж Бит. 3:10, 11). Това беше дисциплинарен въпрос, предназначен да накара Валаам да осъзнае опасностите на пътя, по който щеше да стъпи (виж 1 Царе 19:9; Ис. 39:3, 4).

10. Валак. Това предполага, че по-силният партньор в коалицията е бил Валак, царят на моавците, а мадиамците са били по-слабите участници.

12. Не бива. Валаам знаеше дълга си (виж стих 8). Той беше алчен за дарове, но също знаеше, че проклятията му не могат да навредят на Израел.

Те са благословени. Никое човешко същество не би могло да обърне Божията благословия и да я превърне в проклятие.

13. Господ отказва. Валаам отново използва името Йехова, както направи в стих 8. Той пропуска да информира пратениците на Валак, че израилтяните са благословени от Бога.

14. Валаам отказва. Принцовете естествено погрешно тълкуват мотивите на Валаам (вижте на стих 13) и не можеха да дадат на Валак верен доклад. Също така, те може би не са се възпротивили да обвинят Валаам в провала на мисията си.

15. Принцове и още нещо. Типичен ориенталски подход при подобни обстоятелства. Валак предположил, че Валаам се надява на по-голямо уважение, което може да се покаже чрез изпращане на мъже с по-висок ранг, и по-голяма оценка за услугите му чрез предлагане на по-големи награди.

16. Не позволявай на нищо. Буквално „не се въздържай“. Възвратната форма на глагола предполага, че Валак е разбирал нежеланието на Валаам като желание за по-голямо признание и награди.

Ще те повиша. Буквално „почитайки те, ще те почитам извънредно“ (виж Дан. 2:6).

Както кажеш. Не като награди, а като сътрудничество за постигане на целта на Балак.

18 Къщата му е пълна. Сравнете преживяването на неназования пророк в 1 Царе 13:8.

Сребро и злато. Отражение на мислите на Валаам, сега насочени към светското богатство.

Алчността беше неговият същински грях.

Не мога да отида отвъд словото на Господа, моя Бог. Буквално: „Не мога да премина през устата на Господа, моя Бог.“ Такъв израз предполага лично познанство с небесния Бог.

По-малко или повече. Буквално „нещо малко или голямо“, което означава „абсолютно всичко“ (вижте 1 Царе 20:2; 22:15; 25:36). Валаам знаеше, че Бог може да контролира действията му, въпреки че не можеше да контролира мислите му.

19. Почакайте. Той се отнасяше с тях както с първите пратеници.

За да знам. Валаам вече знаеше какво ще каже Господ (виж стих 12 и т.н.).

8). Той се опитваше да се отнася към Бога, сякаш Той беше слаб човек, податлив на промяна на мнението.

20. Бог дойде. Божественият пратеник отново е самият Всемогъщ.

Ако мъжете дойдат. Тоест, ако се обадят сутринта, за да чуят отговора му.

Стани и иди. Господ позволи на пророка да направи това, което беше решен да направи. Валаам не търсеше искрено Божията воля, защото вече знаеше каква е тя (ст. 12).

Той беше твърдо решен да следва собствения си курс и търсеше привидно разрешение.

Думата. Валаам знаеше от това изказване, че няма да му бъде позволено да прокълне Израел и че да тръгне с пратениците на Валак означаваше да получи богати подаръци и да отиде под фалшив претекст.

21. Оседлал магарето си. По това време магарето било широко използвано от хора от всякакъв ранг, особено за кратки разстояния. Камилите били използвани за по-дълги пътувания. В еврейския текст от Съдии 5:10 и 4 Царе 4:22 е посочено име „магарици“, но за магаре се говори по-често (Исх. 4:20; Исус Навин 15:18; 1 Царе 25:20; 2 Царе 16:2; 17:23; и др.). В редица случаи в Стария завет оседлаването на магаре е свързано с трагедия (2 Царе 17:23; 3 Царе 2:40; 13:13).

22. Божият гняв. В стих 12 Бог беше открил намерението Си на Валаам. В стих 20 Господ му позволи да си отиде. Това беше просто разрешително указание, основано не на Божията воля, а на своеволието на Валаам. Ако пророкът беше желал Божията воля, думите, записани в стих 12, щяха да разрешат въпроса. Но когато човек е бунтарски настроен, Бог може да му позволи да следва желанията си и да понесе последствията (виж Пс. 81:11, 12; Осия 4:17).

Валаам е пример за пророк, който пренебрегва призиванието си, търсейки печалба на неговия божествен дар. Съответно, четем за „учението на Валаам“ (Откр. 2:14), „заблудата на Валаам“ (Юда 11) и „пътя на Валаам“ (2 Петрово 2:15).

Ангелът Господен. Това често се отнася до Христос (Исх. 3:2, 14; 23:20, 23; 32:34; РР 311, 366), макар че не винаги е сигурно, че това е така (виж Евр. 1:14; РР 67). Тук изглежда, че е Христос (РР 366; вж. Исх. 23:20).

Застана на пътя. Буквално „постави се на пътя“.

Противник. Евр. *śāṭan*, „противник“ или „враг“. Доколкото Сатана е великият Враг на Бога и човека, той буквално бил наречен „противник“ или Сатана (1 Лет. 21:1; Йов 1:6; Зах. 3:1). Йехова застанал на пътя на Валаам като противник, не толкова защото пророкът бил решен да следва собствения си път към унищожение, колкото защото се позиционирал като противник на избрания от Бога народ.

Думата „Сатана“, транслитерация на еврейския термин, се счита за еквивалентна по значение и важност на новозаветната дума „дявол“. Той е врагът на човешките души, решен на тяхното вечно унищожение.

Двамата му слуги бяха с него. Не се споменава, че принцът на Балак е бил с Валаам. Тези пратеници, мъже от висшето ръководство с големи дарове в ръце и обещание за още (ст. 15–17), били разстроени, защото Валаам не се съгласил веднага да ги придружи. Очаквайки пореден отказ, те вече били тръгнали на път обратно към дома (стр. 441). Валаам се опитвал да ги настигне и затова бил особено раздразнен от всяко забавяне. Двамата слуги не участват в картината, дори до степен да помагат на господаря си да контролира магарето си.

23. Магарицата прогледна. Двамата слуги очевидно бяха слепи като господаря си. Господ отвори очите на магарицата, както отвори и устата ѝ малко след това.

Мечът му беше изваден. Буквално „оръжие за нападение“, от глагола „атакувам“, „поразявам“ (вижте Исус Навин 5:13).

Магарето се обърна настрана. Щеше да има огради, ограждащи лозята, но не и нивите.

24. Стена. По време на пътуването си през обработваемата провинция, пророкът пристига в затворено място между две лозя, със стена от всяка страна и част между тях.

25. Притиска се силно към стената, магарето успява да премине покрай ангела, който отново заема друга позиция напред.

Смачка крака на Валаам. В опит да се промъкне покрай ангела, магарицата силно одрасква крака на Валаам между тялото си и стената.

26. Няма начин. Магарето не можеше да се обърне нито надясно, нито наляво, нито пък успя да се обърне, за да се оттегли бързо.

27. Тя падна. Магарицата осъзна безнадеждността на ситуацията. Пророкът, заслепен от алчност и гняв, можеше да види само инат в поведението ѝ.

28. Господ отвори. Единственият друг случай, записан в Библията на създание говоренето е това на змията в Битие 3.

29. Подиграваше ми се. Буквално „играеше си с мен като с дете“, тоест, отнасяше се с мен капризно и ме правеше играчка. Същият глагол е преведен в Съдии 19:25 и в 1 Царе 31:4 като „злоупотребяваше“, в Йов 16:15 като „оскверняваше“ и в Пс. 141:4 като „да върши“ зли дела.

Сега бих те убил. Неискреността на пророка беше разкрита. Той се представяше за способен да унищожи цяла нация със своите заклинания, но беше безпомощен да убие магарето си. Човек едва ли би могъл да бъде по-сляп, за да не се изненада, че магаре разговаря с него.

30. Откакто бях твой. Буквално „от твоето съществуване“, тоест „откакто започна да язди“.

Някога имах ли навика? „Така ли обикновено се държа?“ Странното поведение на магарицата би трябвало да е достатъчно, за да впечатли Валаам, че нещо не е наред, защото тя никога преди не се беше държала перверзно.

31. Очите на Валаам. Сравнете преживяването на слугата на Елисей (4 Царе 6:17).

Той видя ангела. На Валаам му липсваше духовно зрение. Двамата му слуги очевидно не видяха нищо. Сравнете преживяването на спътниците на Павел (Деяния 9:7).

Наведе глава. Не от истинско разкаяние за злите си намерения, а от дълбок страх.

32. Перверзен. Буквално „безразсъден“. Идеята е, че Валаам предприема пътуване въз основа на ината си, а не в хармония с Божията воля.

33. Аз те бях убил. Пророкът дължеше живота си на магарето, което беше жестоко пребил. Духът, който владееше Валаам, беше напълно очевиден в поведението му.

Спасил я жива. Бог щеше да запази магарето, дори ако беше убил Валаам. Послушанието е добродетел в Божиите очи. Сравнете преживяването на друг непокорен пророк с магарето (1 Царе 13:24).

34. Съгреших. Може би е имал предвид безсмисленото си биене на магарето, както и решителното му преследване на даровете на Валак.

„Ако не ти е угодно.“ Той знаеше, че пътуването е разрешено само заради неговия инат.

35. Върви с мъжете. Сравни стих 20, където същото разрешение е дадено за първи път и където Бог отново е отъждествен с говорещия.

36. Той излезе. Валак излезе с голяма свита от вождове и сановници, за да почете пророка, който, както се надяваше, ще освободи страната от страха от нашествие.

Град на Моав. Сравни гл. 21:15. Възможно е тук да се говори за град Ар.

На границата. Сихон, царят на аморейците, беше завладял земята на моавците, както чак до Арнон. Валак отиде до самата граница на своята територия, за да посрещне пророка.

37. Искрено изпращам комплимент на Валаам, че Валак не се е опитал да скрие или омаловажи тревогата си.

Да те повишат в почит? Вижте стих 17; гл. 24:11.

38. Бог слага в устата ми. Валаам намеква на Валак, че е под ограничения. колкото и да съжалява за това (виж Числа 23:5, 12, 16; 3 Царе 22:14).

Кириат-Хузот. Буквално „градът на улиците“. Мястото е неизвестно. Някои коментатори го отъждествяват с Кириатаим (гл. 32:37).

40. Валак предложи. Най-вероятно жертвен пир в чест на Валаам и за благоприятно начало на операциите. По този начин Валак демонстрира радостта си, че пророкът е пристигнал в безопасност (вж. 1 Царе 9:23, 24).

41. На следващия ден. Буквално „на сутринта“.

Високите места на Ваал. Буквално „Бамот-ваал“, вероятно идентично с Бамот в гл. 21:19. Името показва, че е било езическо светилище. Възможно е Валак да е имал идеята, че проклятието на Валаам ще бъде по-ефективно, ако види израилтяните, докато ги проклина.

Най-голямата част. Възможно е Валаам да е успял да види целия лагер или може би само частите, най-близки до хълма, на който е стоял. Не е ясно кое от двете се има предвид.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-41ПП 438-444

1-4ПП 438

5, 6 ПП 439

7 ПП 438

8 ПП 439

11-193Т 73

12, 13 ПП 439

14-20ПП 440

20-25ПП 441

26-29ПП 442

31 СК 26

31-33ПП 442

34 5Т 637

34-38ПП 443

41 ПП 444

ГЛАВА 23

1, 13, 28 Жертвоприношението на Валак. 7, 18 Притчата на Валаам.

1. Построй ме тук. Тоест, на високото място, светилището на Ваал, където обикновено се извършваха жертвоприношения и откъдето се виждаше лагерът на израилтяните. Седем вола и седем овена. Като умножи броя на жертвите, Валаам смяташе да умилистави Бога. Умът му вече беше напълно контролиран от езически представи за Бога, че количеството е по-важно от качеството и материалните дарове са по-ефективни от искрено послушното сърце.

2. Валак и Валаам принесоха жертва. Като езически цар Валак щеше да изпълнява свещенически длъжности, помагайки на Валаам. Подигравката на всичко това не беше очевидна за пророка – зъл Божий пророк, сътрудничащ на езически цар, отслужващ жертвоприношение на Ваал, мислейки си едновременно, че неговият собствен Бог може да бъде умиловителен чрез тази жертва.

3. Стой до всеизгарянето си, за да се грижиш за него.

Може би. Валаам можеше само да се надява, че Господ ще благоволи да го посрещне, защото знаеше, че това, което беше в сърцето му, беше противно на Божия ум.

Високо. Буквално „гол“, „гладък“, „равен“. Коренът на глагола означава „да направя равен“, „да изглежда“, „да рендосвам“, „да направя гол“. Валаам желяел да бъде сам; той вече бил на „високо място“, където били построени олтарите.

4. Бог среща Валаам. Безкрайното търпение на Бог!

Седем олтара. Валаам предполага, че жертвите са били направени на Бога и че следователно Той трябва да се чувства примирен с плановите на Валаам и да е готов да сътрудничи с него. Сравнете 1 Царе 13:12 за жертвоприношението като форма на молба и Осия 12:11 за Божието отношение към множеството олтари и жертви.

5. Сложи слово в устата на Валаам. Белег на истински пророк е да носи словото или посланието на Йехова (Второзаконие 18:18; Йеремиа 1:9). Беше отбелязано, че както Бог е сложил думи в устата на магарето против природата, Той е сложил и думи в устата на Валаам против упоритата воля на този пророк.

7. Притча. Еврейската дума се отнася до твърдение, дадено в преносен, а не на разбираем език.

Царят на Моав. Преструвка, че Валаам е дошъл против волята си.

Планините на изток. Вероятно препратка към безплодните, каменисти и планинската част на Месопотамия.

8. Как да прокълна? Това подсказва, че Валак е искал от Валаам да направи невъзможното.

Божията благословия е била върху Неговия народ и човешкото проклятие не е могло да надделее над тях.

9. От върха на скалите. Валаам стоеше на върха на планината и гледаше надолу върху лагера на Израел (гл. 22:41; 23:3).

Да живееш сам. Да живееш отделно е било символ на сигурност (Второзаконие 33:28; Михей 7:14).

Освен това, Божият народ трябваше да бъде отделен от навиците и обичаите на околните народи.

Не да бъдат считани за заслужени. Избрани от Бога, те трябваше да бъдат отделен народ (виж Изх. 33:16; 1 Царе 8:53). Юдеите започнали да се смятат за напълно превъзхождащи всички останали народи.

10. Кой може да брои. Еврейската конструкция е такава, че изразява голяма изненада, че човек изобщо би си помислил да направи подобно нещо. Сравнете обещанието към Авраам (Битие 13:16) и към Израел (Битие 28:14).

Четвъртата част. Еврейските коментатори виждат тук препратка към лагера на Израел, разделен на четири части.

Смъртта на праведните. Греховната алчност на Валаам изключваше такъв мирен край за него (Числа 31:8; Притчи 28:9). Израилтяните бяха „праведни“, защото Йехова ги беше създал такива и ги беше избрал да бъдат Негов народ (Второзаконие 7:6–8).

Моят последен край. Еврейската дума, преведена тук като „последен край“, често означава „потомство“ (Пс. 109:13; Дан. 11:4; Амос 4:2). Може би е за предпочитане да се разбира така тук.

11. Взех те да прокълнеш. Нямахме никаква измама или хитрост от страна на Валак. Той не разбираше, че на Валаам му е било позволено да дойде само при условие, че каже думите, които Бог щеше да вложи в устата му. Разбира се, той беше казал това на Валак (гл. 22:38), но подобно на Валаам, който би трябвало да знае по-добре, царят несъмнено смяташе, че Бог може да бъде убеден да промени решението си. Пристигането на Валаам накара Валак да изглежда така, сякаш самият пророк е смятал това за възможно.

Благослови ги всички. Еврейският текст е много категоричен: „благословение, което си благословил“. Валаам не просто се въздържа от проклятие срещу Израел; той направо ги благослови.

12. Господ е поставил. Изглежда, че Валак е трябвало да разпознае, че Валаам не беше свободен да следва собствения си зъл път, а беше подчинен на Божия Дух (виж гл. 22:35, 38).

13. Друго място. Тук Валаам имаше възможност да се оттегли, но алчността му заради светската изгода го държеше сякаш в менгеме.

Най-важното. Мислейки, че Валаам може би е ужасен от огромния израилтянски лагер, Валак се надяваше, че един поглед към малка част от него може да направи пророка по-смел. Така, чрез няколко премествания до различни места, от всяко от които се виждаше част от израилтянския лагер, целият лагер най-накрая щеше да бъде прокълнат.

14. Полето на Зофим. От дума, означаваща „да шпионирам“, „да наблюдавам“. Името Зофим означава „полето на стражите“ (виж 1 Царе 14:16; Исая 56:10; Йеремия 14:16). 6:17; Езекиил 3:17). Мястото на Зофим не е известно. Несъмнено е било друго „високо място“ (виж Числа 22:41).

Фасга. Висока планина в моавската територия, от която се вижда голяма част от околната страна (Второзаконие 3:27; 34:1, 2; виж върху Числа 21:20; 27:12).

Седем олтара. Първоначалната процедура беше повторена. В сърцето си обаче Валаам сигурно е знаел, че не може да отмени първото послание от Бог. Но той възнамеряваше да направи всичко по силите си, за да спечели благоволенieto на Валак и обещаните награди.

15. Застани тук. Буквално „застани така“. Валаам не показва на Валак къде да стои, но и как да се държи. Може би Валаам е намеквал, че Валак е поне отчасти виновен за предишния си неуспех.

Докато срещам Господа там. Буквално „и ще се помоля така“. Отново пророкът говори за начина, по който е направил молбата си, а не за мястото, откъдето го е направил. Несъмнено обаче Валаам се оттеглил на друго място, за да се срещне с Йехова.

16. Господ среща Валаам. Отново Йехова е този, който среща пророка.

Кажете така. За Валаам беше невъзможно да говори против Израел, докато те бяха верни на Божиите откровения.

17. Какво е казал Господ? Валак осъзна, че посланието идва от Бога, защото Валаам очевидно беше безпомощен.

18. Стани, Валак. Това може да означава „Обърни внимание и слушай, Валак.“ Или пък може просто да означава да се изправим с благоговейно отношение и да слушаме посланието от Йехова. Първото предложение е по-вероятно.

Чуйте ме. Пророкът напълно осъзна важността на посланието, което беше принуден да изрече, и то без да промени нито една дума. Еврейският израз подсказва не само да слушаме, но и да обмислим добре значението на посланието.

19. Бог не е човек. Изглежда странно, че Валаам не е усетил, че се отнася с Йехова така, сякаш е изцяло човек, за да бъде повлиян да промени решението си. Това е било чисто езическо схващане.

Нито човешкият син. Думата, преведена тук като „човек“, е родовата дума, означаваща всеки член на човешката раса; Бог не е просто смъртен.

Покай се. В смисъл на скърбене за делата си. Промяната на местоположението, допълнителните олтари и жертвите, принесени върху тях, не убедиха Йехова, че е допуснал грешка, като не се е повлиял от първото място и жертви. Само искреното отвъръщане от злото от страна на грешника може да повлияе на Бог да откаже заслуженото наказание (виж Йер. 18:8; 26:3; Мал. 3:6; Рим. 11:29; Яков 1:17).

20. Заповед за благославяне. Йехова беше благословил Израел като Свой специален народ. Злите желаниа на злите хора да им навредят никога не биха накарали Бог да се обърне.

21. Порочност. Това твърдение категорично заявява, че докато Израел остава верен на Бога, никакво зло няма да сполети народа. Думата, преведена като „беззаконие“, означава неправда, идолопоклонство, лъжливо говорене или каквото и да е отклонение от Божиата воля, като нещо, което в крайна сметка ще се окаже безполезно. Съществува морална връзка между греха и неговото справедливо полагане, изразена с тази дума. „Порочност“ подчертава факта, че грехът е направил живота нещо тежко за носене; той е превърнал нормалните житейски занимания в бремене, тежко за носене. Тази дума обикновено се превежда като „труд“ (Бит. 41:51), „скръб“ (Йов 3:10; Пс. 55:10), „безпокойство“ (Йов 5:6, 7), „изтощителен“ (Йов 7:3), „болка“ (Пс. 25:18), „болезнен“ (Пс. 73:16) и „труд“ (Пс. 90:10).

Викът. Буквално „тръбен звук на рог“, прозвучал като тревога, или за радост, или в религиозен плам (виж Лев. 23:24; Пс. 47:5; Йер. 4:19). Вероятно тук се има предвид „вик на радост“.

22. Изведе ги от Египет. Разбира се, с цел да Му служат. в истина и правда (виж Лев. 11:45; 25:38; Числа 15:41).

Еднорог. Вероятно „дивият вол“ (RSV) или биволът. Несъмнено е било същество. с голяма сила, смелост и два рога (Втор. 33:17; Пс. 22:21; обърнете внимание на множественото число „рога“). LXX превежда тази еврейска дума с гръцки термин, означаващ „един рог“, мислейки, че се отнася до носорога. Очевидно преводачите не са забелязали, че други текстове (както е отбелязано) говорят за това животно като имащо два рога.

23. Без магии. Силата на Израел беше в това, че народът беше свободен от практиката да се подпитва до гадания, поличиби, оракули и черна магия като цяло. Подобни практики винаги са отклонявали хората от Бога и са строго забранени (Второзаконие 18:10; Йеремиа 27:9; Езекиил 21:14). 13:6; Осия 4:12; Захария 10:2).

Какво е извършил Бог! Славното изпълнение на Божия план за спасението на Неговият народ е отвъд човешкия език, за да бъде изразен (Пс. 44:1; Ис. 40:21; 52:7-15).

24. Като голям лъв. Прилагателното „велик“ не е в еврейския език. Съществителното може да означава и „лъвица“, както и „лъв“. Както в други семитски езици и в източните религиозни книги, в Стария завет качествата на животните обикновено се приписват на човешките същества (Бит. 49:9, 27; бр. 24:8, 9; Втор. 33:20; Джер. 49:19; Михей 5:8).

Млад лъв. В силата си се издига от скривалището си, за да грабне плячката си.

Яхте от плячката. Картина на минали и бъдещи израилтянски завоевания. Във войната срещу мадиамците, скоро след посещението на Валаам при Валак, нито един израилтянин не загуби живота си (гл. 31:49).

25. Нито проклятие. Валак се страхуваше, че благословиите на Валаам ще бъдат толкова силни, колкото и той самия. се беше надявал проклятията му да са такива.

26. Всичко, което Господ говори. Валаам осъзна, че не може да мълчи, ако Господ му заповяда да благославя (гл. 22:20; 23:3, 12).

27. Оттам. Подновената надежда в сърцето на Валак го накара да мисли, че гледката на Лагерьт на Израел от друго място може да повлияе на Валаам. Това беше още една възможност за пророка да прекъсне връзките си с Валак и да се върне у дома (виж гл. 22:6; 23:13; 24:1).

28. Феор. Местоположението на Феор не е окончателно установено. Името се използва в съставни думи за различни места: Бет-феор (Второзаконие 3:29; 4:46; 34:6; Исус Навин 13:20) и Ваал-феор (Числа 25:3). Феор е била планина на Моав, в близост до Фасга, на която е имало олтар или може би храм на Ваал или на някой друг езически бог.

29. Съгради ме. Тук се повтаря същата процедура, отбелязана в стихове 1 и 14. Валак и Валаам очевидно бяха на ръба на безизходицата си, защото въпреки двата предишни неуспеха, не можеха да измислят друг начин да постигнат целта си.

30. Както беше казал Валаам. При този случай Валаам не се оттегли, за да бъде сам. Той не се преструваше, че тайно извършва някакво магическо изкуство, а остана с Валак при олтара. Инструкциите, дадени от Валаам, бяха изпълнени безпрекословно от Валак. Отговорността беше изцяло на Валаам.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-30ПП 444-449

7-10ПП 444

7-23 Изд. 160

8 ГК 529

9 стр. 141, 447; 7Т 109

10 COL 221; GC 529; PP 447, 451

11-21ПП 448

20, 21 ГК 529

21 5Т 598

21, 23 ПП 457

23 ГК 529; 2С 274; 4С 276, 368

23, 25, 27-30 ПП 449

ГЛАВА 24

1 Валаам, оставяйки гаданията, пророкува за щастието на Израил. 10 Валак с гняв го отправя. 15 Той пророкува за звездата на Яков и за погибелта на някои народи.

1. Това беше угодно на Господа. Валаам вече беше напълно наясно с Господното благоволение (гл. 23:20).

Да търси магии. Два пъти Валаам се беше оттеглял, за да потърси посещение при Бог (виж гл. 23:3, 15).

Към пустинята. Тоест, към лагера на Израел в равнините на Моав (гл. 22:1). Той не помръдна от мястото си при жертвениците на Фегор. Докато гледаше към лагера на Израел, умът му беше подготвен да приеме посланието на Йехова. Той знаеше, че не може да направи нищо друго, освен да позволи на Божия Дух да дойде върху него. Твърдейки, че е Божий пророк, той трябваше да говори Божието послание.

2. Той видя Израел. Докато те бяха разположени на лагер според Божиите указания (виж гл. 2).

Духът Божий слезе върху него. В два предишни случая Йехова беше влагал думи в устата на Валаам (гл. 23:5, 16). Същото преживяване по-късно сполетя пратениците на Саул (1 Царе 19:20) и самия Саул (1 Царе 19:23). Когато възникне нужда, Бог може да използва зъл човек, за да предаде истинско послание. Бог може да говори на човек директно или насън (Числа 22:9, 20), или чрез пратеник (ст. 32). В хармония с преживяването на Валаам тук, сравнете Ис. 48:16; 61:1; Михей 3:8.

Хат каза. Често използван в пророческите книги на Библията, за да представи божествено послание (гл. 14:28). Има само три или четири изключения от това правило.

Човекът. Има няколко еврейски думи, преведени като „човек“. Най-често срещаната е „адам“. Тази дума се среща повече от 450 пъти, обикновено в общ смисъл. Друга дума, „иш“, се използва за мъж в сравнение с жена, за съпруг в сравнение със съпруга, за господар в сравнение със слуга, за изтъкнат човек в сравнение с нисш. Тя подчертава индивидуалността. Трета дума е „енош“. Тя подчертава малоценността, произлизайки от глагола „да бъдеш болен“, „да бъдеш нелечим“. Тази дума никога не се използва за Месията. Последната дума за човек е гебер, използвана тук от самия Валаам. Тъй като думата произлиза от корен, означаващ „да бъдеш силен“, някои коментатори смятат, че употребата ѝ от Валаам показва арогантност.

Чиито очи са отворени. Коментаторите не са единодушни относно значението на този израз. Мнозина го превеждат като „чиито очи са затворени“, тоест, чието естествено физическо зрение е било нефункциониращо, така че той не е виждал нищо с очите си, а е бил в транс. Еврейската дума не се среща другаде в Стария завет. Независимо дали думата е преведена като „отворен“ или „затворен“, и в двата случая се подчертава мисълта, че физическото зрение на Валаам е било заменено от духовно зрение. Очите останали отворени, но неவிждащи.

4. Всемогъщият. От Шадай, дума, чието точно значение има е имало значителни дискусии. „Всемогъщият“ е приет като конвенционален еквивалент в превода и се предава по този начин, вероятно поради приемането на латинското Omnipotens от Йероним. Някои еврейски учени смятат, че името произлиза от корен, означаващ „да бъдеш щедър“. Ако е така, използването на тази дума като титла за Бог показва пълнотата и богатството на Неговата благодат. Тя сочи към Него и като Този, който щедро снабдява всички наши нужди.

Издаване в транс, но с отворени очи. Буквално „падане с открити очи“. Думите „в транс“ са добавени. Изглежда, че значението е, че той е паднал по лице на земята, но очите му са останали отворени. Това двойно физическо явление предполага контрол от Светия Дух. Сравнете преживяването на Саул (1 Царе 19:23, 24), на Езекиил (Езекиил 1:28), на Даниил (Дан. 8:17, 18; 10:8-19), на Йоан (Откр. 1:1).

1:17). Някои също така смятат преживяванията на Адам (Битие 2:21) и Авраам (Битие 15:12) за подобни. Валаам сякаш заспа и Бог му говори, докато беше в това състояние. Със сигурност е вярно, че независимо от положението на тялото му, независимо дали е проснато или изправено, естествените му сетива са били неактивни и сетивното му възприятие е било контролирано от Божия Дух.

5. Твоите шатри. Подредената подредба на лагера напълно смути пророка.

6. Разпростират се. Буквално „протягат се“. Вероятно е препратка към дългите редици от палатки с широки пространства между тях. Думата, преведена като „река“, се предава също като „поток“ (Лев. 23:40), „потоци“ (Чис. 21:14, 15), „река“ (Изм. 7:19) и „наводнение“ (Исус Навиев 24:3).

Като градини край реката. Буквално „като градини край река“. Сравнете Исая 58:11, „полявана градина“ и Исая 1:30, „градина, която няма вода“. Валаам може би е мислил за река Ефрат, която за него би била реката (вижте Исая 7:20; също Пс. 1:3; Йеремиа 17:8).

Дървовидно алое. Това дърво не е било познато в Палестина, но е произхождало от Югоизточна Азия, откъдето е била изнасяна дървесината му. На други места в Библията думата се отнася до парфюм (Пс. 45:8; Прит. 7:17). Някои коментатори предпочитат „палми“ или „тополите“ пред „алое“.

Господ е насадил. Сравнете Исая 60:21; 61:3; Пс. 80:8. В Стария завет дърветата често са символ на Божия народ.

Край водите. Ориенталските кедри обикновено не растат в близост до потоци, но често в Писанието се говори за тях като засадени от Господа (Пс. 104:16). Някои коментатори предполагат, че двата израза, „които Господ е насадил“ и „край водите“, са били случайно разменени. Както и да е това, Валаам излага, чрез използването на тези метафори и под ръководството на Светия Дух, бъдещия просперитет, който Бог е планирал за Своя народ (виж Пс. 65:9).

7. Налейте водата. Фигурата е на човек, носещ кофите си с вода и обилно поливащ градината си, образ на мир и просперитет. Така е трябвало да бъде и с Израел.

Неговото потомство. Препратка към просперитета на Израел в Обетованата земя (виж Втор. 8:7; 11:11), където те щяха да бъдат като дървета, засадени край водите, и следователно плодови по отношение на плодове и семена (виж Ис. 32:20; 44:4; 65:22, 23).

Агаг. Вероятно общо обозначение за царете на амаликитците, както фараонът е бил на египтяните, а Авимелех на филистимците (виж върху Бит. 20:2). Възможно е Валаам (чрез Духа) да е имал предвид завладяването на Агаг от Саул като пример за бъдещото величие на Израел сред народите, ако тя остане вярна на Бога (виж Бит. 17:6; 35:11; 1 Царе 15).

Бъдете възвишени. Върховното изпълнение на тези думи дойде по време на дните на Давид и Соломон, предвещавайки идването на Месията.

8. Бог го доведе. Цялата имперска мощ на Египет, безмилостно проявена, не беше в състояние да държи Израел в робство, когато дойде времето за освобождение (Изм. 13:9; 14:8).

Силата. Същата дума се появява в Йов 22:25 като „изобилие“ и отново в Пс. 95:4 като „сила“ (вижте също Числа 23:22). Някои преводачи предпочитат „рога“ вместо „сила“ и превеждат като „рога като на див вол“.

Народите. Преди всичко, унищожението на седемте народа от Ханаанската земя.

Пронижи ги. Картина на пълно завладяване, с неустойчив Израел.

9. Той се изказа. Това следва като естествена фигура от израза в стих 8, „Той ще изяде народите, които са му врагове“ (виж Числа 23:24; Битие 49:9).

Раздвижете го. Големите зверове от горите негодуват, когато ги безпокоят в леговищата им и бързо показват гняв, ако това се случи.

Благословен. Сравнете благословията на Йехова върху патриарха Авраам (Бит. 12:3) и тази на Исаак, произнесена върху сина му Яков (Бит. 27:29).

10. Гневът на Валак пламна. Несъмнено сега той напълно осъзна измамата под който Валаам беше дошъл при него.

Удари се с ръце. Израз на презрение и знак за силен гняв (виж Йов 27:23; Плач 2:15; Езекиил 21:17). Възможно е да е помислил, че Валаам е в съюз с Израел и затова му се подиграва (с Валак).

Три пъти. Валак е имал предвид труда и разходите, свързани с трикратното повторение на изграждането на олтарите и принасянето на жертви, и фалшивите надежди, които са били породени всеки път.

11. Бягай. Това беше заповед да се прибере у дома, тъй като самата му поява го беше станете неприятни за царя.

Господ. Езическият цар осъзнал, че Йехова е по-велик от всяка земна сила, която един магьосник би могъл да призове.

13. Какво казва Господ. В тези думи се разкрива неискреността на пророка. Той беше отишъл при Валак с дух на инат и алчност, знаейки много добре, че присъствието му ще събуди фалшиви надежди в сърцето на царя.

14. Рекламирам. Стара английска дума, която означава „съветвам“, „информирам“ (вижте Рут 4:4; Исаия 41:28; 44:26).

В последните дни. Буквално „в края на дните“, често срещан израз в Стария завет обозначаващо далечното бъдеще, особено дните на Месията и Неговото царство.

16. Божиите думи. Признание, че посланието е дошло от Бога, а не чрез практикуване на магия (виж Амос 3:7; Йеремия 23:18, 22).

Всевишният. За първи път използва думата „Бог“ в Битие 14:18–22, в историята за Мелхиседек. Моисей също използва титлата, когато говори за разделянето на земята между народите (Втор. 32:8; виж Деяния 17:26). Еврейският израз се среща и от време на време в Псалмите (Пс. 18:13; 78:35; 89:27). Терминът не се ограничава само до свещена употреба, а се среща в Бит. 40:17 като „най-висш“, в 3 Царе 9:8; 2 Лет. 7:21; Неем. 3:25; и Йер. 20:2 като „висок“, в 4 Царе 18:17 като „висок“ и в Йер. 36:10 като „по-висок“.

17. Ще го видя. Месианско предсказание. Израелевото войнство беше преди Валаамовото очи, ясно видими от високото място, на което стоеше. Пророкът говореше за Този, който щеше да дойде, когато можеше да види с въображението си, но не и с физическото си зрение.

Звезда. Често използвана като символ на велика личност (Йов 38:7; Исаия 14:12; Дан. 8:10; Откр. 1:20; 2:28; 22:16).

Скипър. Сравнете пророчеството на Яков (Бит. 49:10). „Скипър“ означава „власт“, от корена „да поразявам“. Той е инструмент за поразяване (Исх. 21:20, Евр.), за наказание на народ (Ис. 10:24; 30:31) или на отделен човек (Йов 9:34; 21:9). Той е и пастирската тояга (Пс. 23:4; Михей 7:14).

Порази. Завладяването на враговете на Израел е знак за окончателното унищожение на нечестивите и установяването на вечното Христово царство (Пс. 2:9; 149:6–9; Откр. 2:27; 12:5; 19:15).

18. Едом ще бъде владение. Сравни Пс. 60:8. Това се случи в времето на Давид (2 Царе 8:14), но крайното изпълнение очаква установяването на Христовото царство (Исая 63:1–4).

Сеир. Древното име на земята Едом (вижте върху Бит. 36:6, 20). Както и името на планините Едом може да подсказва, че укрепените места няма да могат да издържат на завладяване (виж 1 Лет. 18:13).

19. Ще владее. Въпреки че това се изпълни незабавно в Давид, крайното завършване може да бъде само в Исус Христос (Пс. 72:8).

Градът. Не е посочено име на град. Много еврейски коментатори го свързват с Рим, използвайки името „Едом“ по отношение на Римската империя, а „градът“ – като имперската столица Рим.

20. Когато погледна Амалик. Вероятно не с физически поглед, а пророчески, докато стоеше на върха на планината Фегор (Числа 23:28; срв. Бит. 36:12; Изх. 17:8; Числа 14:25, 43).

Амалик. Мнозина приемат това за общо обозначение на всички врагове на Израел, Амалик да бъде дадено като тип.

Първият от народите. Елифаз, синът на Исав, е прародител на амаличаните (Битие 36:12). Думата „първи“ обаче може да се отнася до амаличаните като първия народ, нападнал израилтяните, когато те излязоха от Египет (Изход 17:8). Думата може да се използва или за ранг, или за време.

Да загинат завинаги. За амаличаните е било постановено унищожение, когато те нападнали Израел (Изх. 17:14, 16). По-късно на цар Саул е било заповядано да изпълни присъдата (1 Царе 15:3, 15); а цар Давид им е нанесъл тежки загуби (1 Царе 30). Те очевидно са били унищожени по времето на Езекия (1 Лет. 4:42, 43; виж също Бит. 36:12).

21. Кенейците. Тези хора, роднини на Йотор, са били свързани с мадиамците (Съдии 1:16; Числа 10:29). Те са били тясно свързани и с Юда (Съдии 1:16; 5:24; 1 Царе 27:10).

Твоето гнездо. Игра на думите кен, „гнездо“, във връзка с „кенити“. Това твърдение е също символ на разчитане на човешка сила и помощ (Авдия 3).

22. Пропиляни. Малко по малко кенейците щяха да намалееят, въпреки сигурното си обиталище.

Ще те отведе. Това може да се отнася до действията на Асирия срещу племенен остатък от кенейците (4 Царе 16:9).

23. Кой ще живее? Сравнете с Йоил 2:11; Малахия 3:2. Когато Бог използва един народ, за да накаже друг, тогава Божията воля се изпълнява, независимо дали участващите народи Го признават или не (Исая 10:5–15; Дан. 4:30; 5:1–4).

24. Хитим. Китим, от древногръцкото Китион (лат. Citium), някога столица на Кипър (виж върху Бит. 10:4; виж също 1 Мак. 1:1). Същият този израз се среща и в Дан. 11:30 (виж също Ер. 2:10; Езек. 27:6).

Ашур. Общоприето е, че Ашур и Евер заедно представляват великите сили на Изтока. Точното значение на Евер обаче е несигурно, въпреки че някои го прилагат към евреите. За приложението на Ашур към Персийската империя вижте 1 Мак. 1:1, което се отнася до завоеванията на Александър Велики. По-късно Персия завладява територията на Асирия.

25. Върна се на мястото си. Вижте стих 11. След като пристигнал в дома си, той замислил план, чрез който да се предизвика падението на Израел (вижте гл. 31:16) и

се върнал незабавно в Моав, за да представи плана си на царя (PP 451). Той загинал скоро след това в битка (гл. 31:8).

Валак също отиде по пътя си. Вероятно към Кириат-Хузот, както е описано в гл. 22:39.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-25ПП 449-452

1, 2 ПП 449

3, 4 ПП 442

4-6 Ред. 161

5-7ПП 449

9 ГК 529; ПП 449

10, 11 ПП 450

12, 13 ПП 451

16-19 Изд. 161

17 DA 60; PK 684; PP 451, 475

20-22, 25PP 451

ГЛАВА 25

1 Израил в Ситим блудства и се отдава на идолопоклонство. 6 Финеес убива Зимри и Косби. 10 Затова Бог му дава вечно свещенство. 16 Мадияците ще бъдат измъчвани.

1. В Ситим. Буквално „акации“. Доколкото думата тук е в множествено число и, На иврит, има определителен член с предлога „в“ или „сред“, изразът може да се преведе като „Сред акациевите дървета“. Именно оттук впоследствие Исус Навин изпратил мъже да съгледат Ханаанската земя в околностите на Йерихон (Исус Навин 2:1; 3:1). По-пълната форма на името е Авел-Ситим (Числа 33:49). Мястото му, макар и не е определено, е в равнините на Моав.

Блудство. Буквалното блудство е последвано от неговия духовен еквивалент – поклонението на идоли. Ако първата стъпка не беше направена, втората вероятно нямаше да последва.

2. Те наричаха народа. Тоест, моавските жени наричаха израилтяните.

Участието в жертвените празненства в чест на езическите богове е било естествено продължение на буквалното блудство (виж Втор. 12:5, 7, 17, 18; Съдии 9:27).

Хората наистина ядоха. Тоест, от жертвения пир в чест на бога (виж Пс. 106:28).

Поклониха се. Тоест, моавските жени и израилтяните, които бяха поканили. По този начин Ядейки жертвената храна и покланяйки се на езическия бог, те се обявявали за негови последователи (виж Изх. 34:15).

4. Да ги обесят. Вождовете на племената, ако бъдат виновни, е трябвало да бъдат екзекутирани. Тяхното положение сред народа и участието им в идолопоклонство ги правеха основно отговорни. Трудно е да се каже от еврейски каква точно форма е приело наказанието. Същият глагол е използван в Битие 32:25 за изкълчването на бедрото на Яков, с изключение на това, че тук е използвана причинната форма на глагола. Той се появява и във 2 Царе 21:6 за екзекуцията на седемте синове на Саул. Много коментатори смятат, че формата на наказание, за която се говори тук, е била обесване или набиване на кол.

Пред Господа. Вероятно пред скинията на Господа, чието поклонение са изоставили. Нямамо е жертва за грях като тяхната (Евр. 6:4-6; 10:26); затова тяхната собствена кръв била пролята, за да плати наказанието за прегрешението си.

Срещу слънцето. Буквално „пред очите на слънцето“, тоест публично, като предупреждение към целият лагер (виж 2 Царе 12:12; Йеремиа 8:2).

Отвърнаха се. С толкова драстично действие съдиите (виж стих 5) щяха да докажат ревността си за Бога и Неговото поклонение.

5. Съдиите на Израел. Вероятно 70-те старейшини (Чис. 11:25; вж. Изх. 18:12). Няма данни за изпълнението на заповедта да се убият участниците в идолопоклонническия пир.

Всеки своите хора. Всеки вожд или старейшина щеше да изпълни присъдата над тези под негова власт и за които той беше отговорен (виж Изх. 18:25, 26; 32:27).

6. Мадиянка. Моав и Мадиям очевидно са си сътрудничили в заговора. да унищожи Израел. Тази жена беше въведена с неморални цели (виж гл. 31:16).

В очите на Моисей. В умишлено неуважение към авторитета на Моисей.

7. Финеес. Вижте Изх. 6:25. Той очевидно е бил единственият син на Елеазар и щял да наследи баща си в длъжността първосвещеник (1 Лет. 9:20).

Той се изправи. Вижте Пс. 106:30.

Взе копие. Тази дума винаги се превежда като „копие“ или „копия“ другаде в ВЗ, освен веднъж като „ланцети“ (1 Царе 18:28) и веднъж като „щитник“ (1 Лет. 12:8).

8. Шатрата. Думата, преведена тук като „шатра“, не се използва другаде в Стария завет и следователно значението ѝ е донякъде неясно. Може да се отнася до вътрешната част на основната шатра, в която жените от домакинството са се оттегляли. Други предполагат, че може да се отнася до специални шатри, издигнати от израилтяните, когато са се присъединили към моавците и мадиямците в идолопоклонническото поклонение на Ваал.

И така, чумата беше спряна. Гневът на Финеес, превърнат в действие, угоден на Господа (ст. 11) и чумата беше спряна. Ревностният гняв на Финеес стана пример за по-късните поколения (1 Мак. 2:26; 4 Мак. 18:12).

9. Двадесет и четири хиляди. Сравнете 23 000 от 1 Кор. 10:8. Разликата може да се обясни с думите „паднаха в един ден“. Или може би хиляда души са били убити от съдиите в друг ден и затова не са били включени в кръглият брой на Павел за онези, които „паднаха в един ден“.

10. Господ проговори. След толкова плачевно събитие Моисей вероятно отишъл в светилище за общение с Бога.

11. Отвърна гнева ми. Сравни Пс. 106:23; Йер. 18:20.

Ревностен заради мен. Буквално „той ревнуваше за моята ревност“. Неговата ревност достигна кулминацията си в действие, за да възстанови честта на Божието име и на народа. В ревността си за Божието име той беше подходящ прототип на Христос (Пс. 69:9; Йоан 2:17).

Че не погълнах. Тоест, от чумата, която тогава ширеше през редиците (виж 1 Царе 18:19; 19:10; 4 Царе 10:16).

12. Моят завет на мир. Буквално „Моят завет, мир“ (Ис. 54:10; Ез. 34:25; 37:26; Малахия 2:5). Несъмнено това обещание за мир включваше божествена защита за Финеес от отмъстителния гняв на роднините на Зимри (виж стих 14). Мирът идва с правилното положение пред Бога.

13. Вечно свещенство. Първоначалните получатели на Божия завет са били левитите (Ер. 33:21; Мал. 2:4, 8), вероятно поради ревността им при предишен случай (Изх. 32:25–29). Христос на кръста е осигурил всички благословии на завета на мира за Своето духовно потомство (Пс. 89:28, 29). С течение на времето Финеес наследява Елеазар като първосвещеник (Съдии 20:28). Предполага се, че поради някакъв несподелен грях, който не е споменат в божествения летопис, е имало временно прекъсване на приемствеността във времето.

Наследството е възстановено от цар Соломон на Садок, потомък на Финеес, и така продължава в това семейство до гръцкия период.

Извърши изкупление. Сравни гл. 16:47.

14. Зимри. Този непокорен грешник е бил княз от племето на Симеон. За други случаи на името вижте 1 Царе 16:9; 1 Летописи 8:36. Зимри произлиза от думата за дива коза (Второзаконие 14:5).

15. Дъщерята на Цур. Сравнете гл. 31:8, където Цур е посочен като един от петимата мадиамски царе, убити от израилтяните. И Зимри, и Козби са били от видни семейства, но това не е възпирало Финеес, чиято ревност за Бога го е накарала да загуби от поглед всяка лична опасност, която е могла да последва.

16. Господ говори. Не ни е казано колко време е минало, преди заповедта да бъде дадена от Бога.

17. Мадиямците. Мадиямците бяха сътрудничили с моавците в кампания на злото срещу Израел. Като потомци на Авраам, те би трябвало да проявят различно отношение към Божия народ. Моавците не избегнаха напълно заслуженото наказание, но, вероятно поради обещанието, дадено на Лот (Второзаконие 2:9), или защото чашата на греха им все още не беше пълна (виж Бит. 15:16), те бяха пренебрегнати за известно време. В крайна сметка моавците бяха отлъчени дори до десетото поколение от събранието на Йехова (Второзаконие 23:3, 4).

18. Измамиха те. Чрез жените си, по злото предложение на Валаам (гл. 31:16).

По въпроса за Фегор. Чрез поклонението на Ваал-фегор, в което те бяха подлъгани чрез поканите на жените за жертвени празненства и последвалите разпуснати обреди.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-18ПП 453-461

1-3ПП 454, 684

1-5АН 326

8, 11-13, 15 стр. 455

ГЛАВА 26

1 Преброяването на целия Израил е взето в Моавските равнини. 52 Законът за разделяне между тях на наследството на земята. 57 Родовете и броят на левитите. 63 Никой не остана от преброените на Синай, освен Халев и Исус Навин.

2. Вземете сумата. Подобна заповед е била дадена на Моисей и Аарон в гл. 1:2 и 4:1, 2. Аарон вече бил мъртъв и синът му Елеазар сега споделял с Моисей отговорностите за лидерство. При първото преброяване от всяко племе бил назначен мъж за глава на бащиния си дом, който да сътрудничи с Моисей и Аарон при преброяването на народа. Въпреки че подобна уговорка не се споменава тук, несъмнено е бил следван подобен план. Преброяването на народа трябвало да бъде основа за разделяне на Обетованата земя (гл. 26:53). Все още израилтяните са в степите на Моав (гл. 22:1).

Домът на бащите им. Племенната връзка на детето, основана на бащин произход (виж гл. 1:2).

3. Моавските равнини. Първото преброяване се е провело в пустинята (гл. 1:1).

4. От двадесетгодишна възраст. Предишното преброяване е проведено преди 38 години и преброените вече бяха мъртви (ст. 64).

5. Рувим, най-големият син. Буквално „Рувим, първородният“ (виж Бит. 46:8, 9; Изх. 46:1). 6:14; Числа 1:20; 1 Лет. 5:3). Четирите имена, изброени в стихове 5 и 6, са на видни семейства в рамките на племето на Рувим и съвпадат с другите списъци в дадените препратки.

7. Семействата. Преведено като „родове“ в Пс. 22:27.

Преброените от тях. Децата на Рувим са с близо 3000 по-малко на брой, отколкото са били 38 години по-рано (виж гл. 1:21). Значителното намаление може да се дължи отчасти на бунта на Датан и Авирон, които бяха рувимци (гл. 16:1).

8. Синовете. Множествено число, въпреки че имаше само един син. Това беше правилната формула за употреба, въпреки че не отговаряше на този точен случай (виж също Бит. 46:23; 1 Лет. 1:41; 2:7; и Числа 26:36).

9. Когато се караха. Вижте гл. 16:1–11.

10. Знамение. Препратка към гл. 16:38, където се казва, че личните кадилници на тези мъжете станаха „знак“. Значението на думата, преведена по този начин, тук е на забележимост, за да привлече вниманието и да представлява предупреждение. Общото значение е „стандарт“ или „флаг“.

11. Децата на Корей. Те продължили да имат добро име дори по времето на Давид и не загинали, както потомците на Датан и Авирон. Корейците, подразделение на левитите, съставлявали един от храмовите хорове. Сравнете надписите с Пс. 42, 44–49, 84, 85, 87, 88.

12. Синове на Симеон. Сравнете списъците от Битие 46:10; Изх. 6:15. Само Оад е пропуснат тук, може би защото нямал деца и семейството му било измряло. В списъците от Битие и Изход Немуил е наречен Йемуил, а Ярив е наречен Яхин; но формата Немуил е запазена в 1 Лет. 4:24. С течение на годините изписването на някои имена се е променило леко, което е често срещано явление в повечето езици.

13. Зара. Вероятно Зоар от Бит. 46:10 и Изх. 6:15.

Саул. Син на ханаанка (Битие 46:10).

14. Симеонити. Намаление от 37 100. Те получиха част от Юдейската земя наследство (Исус Навин 19:9).

15. Сефон. Това име се появява като Цифион в Бит. 46:16.

16. Озни. В Битие 46:16, изписано Ецбон.

17. Арод. Ароди в Битие 46:16.

18. Децата на Гад. С около 5000 по-малко отколкото при предишното преброяване (гл. 1:25).

19. Ер и Онан умряха. Вижте Битие 38:7–10 за разказа за тяхната смърт.

20. Синовете на Юда. Сравни Бит. 46:12.

Шела. Син на Юда от дъщерята на Шуа (Бит. 38:2–5).

Фарес. Фарес и Зара били близнаци, синове на Юда и Тамар (Битие 38:29, 30).

21. Есрон. Юда имаше петима сина, но Ер и Онан умряха бездетни. Есрон и Хамул заема местата си (Битие 46:12).

22. Семействата на Юда. Племето на Юда беше по-многобройно от всяко друго. Освен Халев, старото поколение беше мъртво, но новото надвишаваше старото по брой с близо 2000 души (виж гл. 1:27).

23. Тола. Имената Тола и Пуа са и двете имена на багрила. „Тола“ е било кошенилното насекомо, от което се е получавала аленочервена боя, а „Пуа“ е бил вид бръшлян, тревисто увивно растение с жълти цветове, от което се е правила боя. Семейството на Тола е било най-плодотворно, наброявайки 22 600 мъже по времето на Давид (1 Лет. 7:2).

24. Яшув. В Бит. 46:13 той, по някаква причина, е наречен Йов.

25. Семействата на Исахар. Близко 10 000 повече, отколкото при първото преброяване (гл. 1:29; 2:6).

26. Завулон. Няма промяна в списъка на семействата на Завулон, откакто влязоха в Египет (Битие 46:14).

Елон. Завулонец с това име се среща сред съдиите (Съдии 12:11).

27. Завулонци. Броят им се беше увеличил значително. Прирастът им беше с над 3000 души над първото преброяване (гл. 1:31).

28. Йосиф. Сравни Бит. 46:20.

29. Синове на Манасия. В гл. 32:39 земята Галаад е дадена на Махир от Моисей.

Тук термините на генеалогията намекуват за този факт. Махир няма син, затова махирците по-късно били наричани галаадци, както и махирци. Тяхното наследство е споменато в Исус Навин 17:1, 2.

30. Йезер. В Исус Навин 17:2 е даден като Авиезер.

31. Сихем. За Сихем и Шемида (ст. 32) сравни с Исус Навин 17:2.

33. Салпахад. Сравнете бр. 27:1; 36:11; Исус Навин 17:3.

34. Семействата на Манасия. Това племе регистрира увеличение от над 20 000 (гл. 1:35). Сравнете пророчеството на Яков относно плодовитостта на децата на Йосиф (Бит. 49:22).

35. Ефрем. След това се споменава по-малкият брат на Манасия. Ефрем държеше знамето, под което Манасия разположи лагер и маршируваше (гл. 2:18).

Шутела. Той е споменат отново в 1 Лет. 7:20.

Бехер. Изброен в 1 Лет. 7:20 като клан с името Беред.

Тахан. Може би Тоху от 1 Сам. 1:1.

37. Синовете на Ефрем. При предишното преброяване (гл. 1:33) те бяха с 8000 повече от сегашните.

38. Вениамин. Това племе, подобно на Манасиевото, също е било под знамето на Ефрем. Имало е общо седем семейства, от които пет са били кръстени на синове, а две на внуци. Когато синовете на Вениамин отишли в Египет, били десет (Бит. 46:21), но тук, в Числа 26:38, 39, са само пет. Петима или са починали, или не са оставили потомство. Времето е довело до промени в изписването на имената им и родословията на някои места са трудни за съгласуване.

Бела. Бела и Ашбел са посочени както в Битие.

Ахирам. Ехи от Бит. 46:21 и Ахара от 1 Лет. 8:1.

39. Шуфам. Той и брат му Хуфам се появяват в Бит. 46:21 като Мупим и Хупим, в 1 Лет. 7:12 като Шупим и Хупим и в 1 Лет. 8:5 като Шефифан и Хурам.

40. Ард и Нееман. Тези двама внуци на Вениамин, синовете на Бела, станали отделни семейства в Израел. Един от тези внуци бил кръстен на чичо му Ард, най-малкият син на Вениамин, наречен Адар в 1 Лет. 8:3.

41. Синовете на Вениамин. Летописът показва увеличение с повече от 10 000 спрямо предишното преброяване (гл. 1:37).

42. Шуам. В Бит. 46:23 той е наречен Хушим; вариация в правописа, както е обичайно на всички езици. Това често е вярно и днес с чуждестранните имена, срещани в Съединените щати. В Библията подобни промени в никакъв случай не се ограничават само до имената на хората. Те могат да бъдат открити и при дърветата, като например алмуг от 1 Царе 10:11, 12, което е алгум във 2 Лет. 2:8.

Имената на градовете също са се променяли, като пример за това е гробното място на Исус Навин, Тимнат-серах в Исус Навин 24:30, но Тимнат-ерес в Съдии 2:9.

44. Асир. Сравнете Бит. 46:17, където Исус се появява като Исус.

46. Сара. В Бит. 46:17 е даден правописът Сера. Еврейският корен означава „принцеса“.

47. Синовете на Асир. Това племе съобщи за силен растеж, като е с близо 12 000 души повече отколкото преброяването от гл. 1:41.

48. Нефталим. Имената на четиримата синове на Нефталим не са претърпели промяна оттогава запис на Бит. 46:24.

50. Семействата на Нефталим. Те са с 8000 по-малко от преброяването в гл. 1:43.

51. Израилевите деца. Преброяването показва, че народът е бил само с 1820 по-малко от преброяването в гл. 1:46, проведено 38 години по-рано.

53. До тези. Тоест, преброените семейства от предходните стихове. Левитите не бяха включени.

Наследство. Ханаанската земя трябваше да бъде разпределена между тези семейства и никога не се отчуждавал от тях. Обхватът на получената територия зависел от броя на хората във всяко племе и всяко наследство носило името на племенния прародител.

54. Ще дадеш. Казано на Моисей, но не изпълнено напълно, докато не беше превзет целият Ханаан (Исус Навин 13:15–23; 14:1–5). Следователно думите означават, че Моисей е трябвало да предаде Господната заповед.

55. Разделяне чрез жребий. Решението чрез жребий е метод, който се връща назад към много древни времена. Имало е установено вярване, че жребият се решава чрез божествена намеса, както е отбелязано в Притчи 1:1. 16:33. Същият метод е бил използван понякога в ранната църква (Деяния 1:23–26).

Според имената. Вероятно имената са били поставени в общ съд и се теглеха един по един, както се наричаше жребий. Понякога се правеше корекция на територията, в зависимост от броя на хората в едно племе (Исус Навин 19:9, 47).

57. Левити. Преброяването на левитите е проведено отделно, както и при първото преброяване (гл. 1:47).

58. Ливнити. Смята се, че са свързани с Ливна в южна Юдея. Ливнитите бяха потомци на Ливни, най-големият син на Герсон.

Хевронци. Произхождат от Хеврон, син на Каат (Изм. 6:18; Числа 3:19). Би било естествено тези хора да се свържат с град, наречен Хеврон, близо до Ливна.

Махлитите. Дъщеря или семейство на Салпаад е наречено Маала в стих 33, но махлитите и мушитите са от двамата сина на Мерари, наречени Маали и Муши (Изм. 6:19; Числа 3:20).

Корати. Вижте стих 11. Коратите са споменати няколко пъти по-късно, в 1 Лет. 9:19 като вратари, а във 2 Лет. 20:19 като певци.

60. Надав и Авиуд. Вижте Лев. 10:1; бр. 3:4.

62. Бяха преброени. В сравнение с броя им в преброяването от гл. 3:39, преброяването на левитите показва увеличение от 1000.

64. Нито един човек от тях. Сравни Числа 14:23, 28, 29; Втор. 2:14, 15.

65. Халев. Бог беше обещал да пощади Халев и Исус Навин и да им позволи да влязат в Ханаанската земя заради смелия им доклад (гл. 14:24, 30, 38). С тези двама мъже бяха Моисей и Елеазар, оцелели от първото преброяване, проведено на планината Синай.

Цяло поколение беше загинало, с изключение на малцина души, под Божията закрила, които Той беше предопределил за по-велики неща. Йехова знае кои са Негови (2 Тим. 2:19), винаги пазейки имената на Своите светии пред Себе Си (Изх. 33:17; Ис. 43:1) в книгата на живота (Откр. 3:5; Фил. 4:3). Халев е достоен пример за лоялност към принципите при най-неблагоприятни и трудни обстоятелства.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

64, 65 ПП 456

ГЛАВА 27

1 Дъщерите на Салпаад се молят за наследство. 6 Законът за наследството. 12 Моисей, след като е уведомен за смъртта му, моли за наследник. 18 Исус Навин е назначен да го наследи.

1. Дъщерите на Салпаад. За първи път споменати в гл. 26:33 и тук отново споменати във връзка със законите за наследството (виж Исус Навин 17:3).

Синът на Йосиф. Дъщерите на Салпаад проследиха рода си до Йосиф и търсеха наследство в земята, която техният прародител обичаше и поиска за последно място за почивка (Битие 50:25).

Маала. Дъщеря на Амолекет (1 Лет. 7:18).

Ной. Сравнете с Неа, име на място (Исус Навин 19:13).

Хогла. Град на име Бет-Хогала е споменат в Исус Навин 15:6.

Милка. Друга личност със същото име беше Милка, дъщеря на Харан и съпруга на Нахор (Битие 11:27–29).

Терца. Също така име на място, столицата на Израел по време на управлението на Вааша и неговите непосредствени наследници (1 Царе 15:21). В случаи като тези, когато град е и име на човек, би било естествено да се очаква, че лицето, носещо името, или неговите потомци, са имали някаква връзка с мястото, било то чрез основаването му, било като притежаващи имот там.

2. Вратата на скинията. Очевидно това е било обичайно за Моисей, Елеазар и князете се събрали като жури (Изх. 18:25, 26), за да се срещнат пред вратата на скинията. Това би означавало, че Моисей, ако възникне случай, би могъл лесно да се обърне към Бога и да се консултира с него.

3. Баща ни почина. Може би сестрите бяха съставили молба, която да бъде прочетена пред събралите се жури. Те започнаха, като обърнаха внимание на факта, че баща им е сред споменатите в гл. 26:64, 65, които вече бяха навършили 20 години, когато излязоха от Египетската земя.

Не в компанията. Баща им, Салпаад, беше манасиец. Фактът, че той беше не, но очевидно тогава може да е било в компанията на Корей, предполага, че членове на различни племена са участвали в този бунт. Доколкото баща им не е предизвикал божествения гняв по този повод (гл. 16:11), дъщерите смятали, че трябва да получат наследство.

Умря в собствения си грях. Тоест, личен грях, за който всички бяха виновни, а не грях на открито неподчинение или умишлено пренебрежение. За грешките на бащите децата по никакъв начин не можеха да бъдат държани отговорни (Числа 16:27–30; Езекиил 18:20).

Нямаха синове. Дъщерите бяха законни потомци и затова смятаха, че трябва да им се даде дял от наследството. Сравнете преживяването на Авесалом, който нямаше мъжко потомство (2 Царе 18:18). Ако не се вземат допълнителни мерки, семейното им име и род щяха да изчезнат. Дори ако се оженят и имат синове, които да увековечат семейното им име, те нямаше да имат имущество, което да предадат на синовете.

4. Владение. Те се молеха за дял от земята заедно с други потомци на Манасия. Тогава името на баща им можеше да бъде увековечено – като син на един от тях вземе името на дядото на майка си, Хефер (ст. 1). Впоследствие беше приет общ закон в този смисъл (Второзаконие 25:6).

5. Моисей представи тяхното дело. Решението на събрания съд беше разгледано неадекватни, за да разрешат въпроса. Тъй като Моисей не желаел сам да вземе решението, той отнесе въпроса до Бога, както му било заповядано при различни поводи (Исх. 25:22; Числа 7:89).

7. Говорете правилно. Йехова одобри делото на дъщерите на Салпаад. Случаят се появи отново след влизането в Ханаан (Исус Навин 17:3–6).

Дай им. На еврейски език думата „тях“ е от мъжки род и се отнася до бъдещото потомство. Дъщерите били считани за представителки на собствените си очаквани синове.

Наследството на баща им. Дъщерите заеха мястото на починалия си баща и следователно бяха наследници на неговия дял. Те предявиха претенции и получиха дела на баща си, когато Ханаан беше разделен (Исус Навин 17:2, 3).

8. Ако човек умре. Този случай е превърнат в прецедент и е изготвен официален закон, който да отговаря на подобни случаи в бъдеще.

9. Ако няма дъщеря. В стихове 9–11 откриваме официалното изявление за изменението на закона за наследството, основано на прецедента на случая с дъщерите на Салпаад. Спорът между братя относно имущество може да бъде причина за големи огорчения (Лука 12:13).

12. Аварим. Думата „Аварим“ е в множествено число и вероятно се отнася до обхвата на планини, които образуват западния ръб на Моавското плато. Фасга е алтернативно име на Аварим или се отнася до северната част на веригата (Второзаконие 3:27; 34:1). Нево е връх в северната част (Втор. 32:49; 34:1). От глагола „преминавам“, съществителното име означава „брод“, място, подходящо за преминаване през поток. Така планините са наречени Аварим, буквално „бродове“, защото са разположени до бродовете през река Йордан срещу Йерихон (вж. Числа 21:11).

Вижте земята. От възвишението Нево той разполагаше с пълна гледка към ханаанската земя, която се простираше под краката му (Второзаконие 3:17; 34:1–4). Моисей вече знаеше, че няма да влезе в Обетованата земя (Числа 20:12). Привилегията да види Ханаан беше в отговор на молитвата му (Второзаконие 3:24–27).

13. Събран при народа си. Видян в Бит. 15:15; 25:8. Околностите на Нево трябвало да бъдат неговото временно място за погребение.

Като Аарон. Бог беше говорил на Моисей и Аарон на планината Ор (гл. 20:23, 24).

14. Вие се разбунтувахте. Сравнете гл. 20:1, 12, 24. Грехът на Моисей и Аарон е записан в гл. 20:8–13 тук е наречен бунт.

15. Моисей говори. Значението на Моисей като лидер се вижда от факта, че той е загубил от поглед себе си и е започнал да планира за Божия народ.

16. Нека Господ. Сравнете гл. 16:21. Бог е напълно запознат с духа, или нрав от всички мъже и е много способен да оцени годността на човек за служба.

Над събранието. Да поеме поста и властта, които Моисей щеше да предаде.

17. Излез. Изразите „излизам“ и „влизам“ се използват, за да обозначат обикновените житейски преживявания (Второзаконие 28:26; 31:2). Да накарам да излезе и да накарам да влезе предполагат връзката на пастира с неговото стадо (Йоан 10:3–9). Защото мисълта за

овце без пастир, вижте 1 Царе 22:17; Езекиил 34:5; Захария 10:2; 13:7; Матей 9:36; Марк 6:34.

18. Вземи си Исус Навин. Исус Навин е бил отблизо след Моисей (Изм. 24:13), и следователно е бил запознат с неговото управление.

В когото е духът. Буквално „в когото е духът“ (вижте стих 16). Тук става дума за към необходимото богатство на духа, държано в страх Божий и под контрола на Светия Дух, който единствен може да подготви човека за отговорност в Господното дело.

Положи ръката си. Церемония на благословия (Бит. 48:14) и освещаване (Чис. 8:10), съпътствана и последвана от напътствието и мъдростта на Светия Дух (Втор. 34:9). В християнската църква полагането на ръце в обряда на ръкополагане съчетава трите аспекта на благословия, наследяване на длъжността и власт да се поучава (Деяния 6:6; 13:3; 2 Тим. 1:6).

19. Поставете го пред Елеазар. Елеазар имаше малка роля в тази церемония, освен че беше свидетел.

Пред цялото събрание. Церемонията трябваше да бъде възможно най-публична, за да има да няма никакво съмнение или несигурност относно авторитета на Исус Навин.

Дай му заповед. Буквално „заповядай му“ (виж Втор. 31:7, 8, 14, 15, 23).

20. Част от твоята чест. Думата, преведена като „чест“, често се използва за царско величие и власт. Моисей трябваше незабавно да започне да възлага част от собствената си отговорност и власт на Исус Навин, за да може той да започне да я упражнява едновременно с Моисей.

Бъдете послушни. За да могат хората да започнат да признават и да се подчиняват на властта на Исус Навин.

21. Преди Елеазар. В някои отношения авторитетът на Исус Навин е бил по-малък, очевидно, от този на Мойсей. Мойсей е получавал съвети директно от Бога, но Исус Навин е трябвало да отиде при първосвещеника като посредник между него и Бога. Първосвещеникът, от своя страна, е трябвало да се допитва до Урима (Изм. 28:30; Лев. 8:8).

По негова дума. Тоест, по заповед на първосвещеника. Исус Навин трябваше да поведе народа, но под ръководството на първосвещеника.

23. Положи ръце. Моисей се стремеше Исус Навин да получи пълната мярка от мъдрост и напътствие, които бяха негови. Той трябваше да бъде пастир на стадото, да донесе спокойствие и мир на хората.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

16-20ПП 462

21 СР 183

21-23ПП 463

ГЛАВА 28

1 Приносите трябва да се спазват. 3 Непрестанното всеизгаряне. 9 Приносът в събота, 11 по новолунията, 16 по Пасхата, 26 в деня на първите плодове.

1. Господ говори. Сега Господ излага волята Си по отношение на определени приношения, тези за ежедневните сутрешни и вечерни служби, за съботните дни, за новолунията.

2. Моят принос. Евр. qorban, от корена „приближавам се“, „приближавам се“, т.е. за конкретна цел. Използва се за отиване пред съдия с дело, за идване да се посвети нещо, за идване да се представи дар. Следователно „корбан“ се е превърнал в общ термин за всяка жертва (виж Марк 7:11).

Моят хляб. Буквално „храната ми“. На еврейски език буквално се чете „моят принос, дори моят хляб“, а не „моят принос и моят хляб“. Езическият обичай да се принася храна на боговете им, вероятно за да бъде изядена от тях, е пародия на обичая да се представят приносите на покаял се народ на Бога като доказателство за скръб за греха и искрено желание за прошка (вижте ДА 28; Лев. 21:6, 8, 17, 21; 22:25; Мал. 1:7).

Моите жертви, принесени чрез огън. Може би това се отнася по-специално за тлъстините, изгорени на олтара.

За сладък аромат. Сравнете Лев. 1:9, 13, 17; Числа 15:3 и др.

3. Жертвата, принесена чрез огън. „Непрекъснатото“ служение на ежедневната жертва (вижте Изх. 29:38–40) с неговите обещания (ст. 42, 43, 45) е специално споменат тук.

Без петно. Съвършенството в агнето беше изрично изисквано и подчертано (Евр. 9:14). Това условие се е изисквало и за други жертвоприношения (Изх. 12:5; Лев. 1:3; Чис. 19:2; 1 Петр. 1:19).

Непрестанна всеизгаряща жертва. Съкратената форма „ежедневната“ или „непрестанна“ се среща в Дан. 8:11–13; 11:31; 12:11. Непрекъснатият аспект на тази жертва осигурява поразителен паралел с Божия Агнец, чиято единствена жертва е непрестанно ефективна; Той умря веднъж завинаги (Евр. 7:3; 10:12, 14).

4. Принасяйте жертва сутрин. Сравнете думите от Пс. 5:3: „На сутринта ще отправя молитвата си към Тебе“, които първоначално може да са предполагали жертва.

Вечер. Буквално „между вечерите“ (виж Изх. 12:6; Числа 9:3).

6. Непрестанна всеизгаряща жертва. Тоест, да се принася ежедневно (Изх. 29:42). Непрестанната Всеизгарянето и „вечният тамян“ (Изх. 30:8) са били подобни на сутрешните и вечерните молитви на християнина.

Ръкоположен на планината Синай. Буквално „направен на планината Синай“. Там е бил Моисей, получили законите за жертвоприношенията.

7. Приносът за възлияние. Даден също на планината Синай (Изх. 29:40).

На свящото място. Вероятно в основата на олтара за всеизгаряния, който е стоял в съда (Изх. 29:42).

Силното вино. Евр. шекар. Приносът за питие, с това единствено изключение, се правеше обикновено вино, яин. Количеството, използвано за всяко агне, е било около 1 кварт. Думата „шекар“ често се използва, за да обозначи напитка, която не е направена от грозде; обикновено се е правила от зърно или мед. Например в Лев. 10:9 на Аарон и синовете му е било заповядано да не пият яин или „шекар“, когато се готвят да влязат в скинията. Много коментаторите биха настоявали, че в този случай шекар трябва да се отнася до най-благородния и най-добрия вино. Еврейските коментатори като цяло говорят за този случай на употреба на шекар с изключение на вино, разрежено с вода, или като прясно изцедено вино.

8. Другото агне. Тоест, това за вечерната жертва. Предходните инструкции се отнасят за сутрешното агне, но се отнасят и за вечерното агне.

Тази жертва завършваше дневните приношения, след нея не се принасяше друга.

9. В съботния ден. Съботният принос е бил в допълнение към непрекъснатите ежедневни жертви, правени всеки делничен ден. Това е означавало, че в съботния ден свещениците са имали двойни задължения. Това може би е било в ума на Господ, когато е казал, че „свещениците в храма оскверняват съботата и са невинни“ (Матей 12:5). В по-късни години

песен, специално предназначена за съботния ден, се е пейла, за да съпътства изливането на възлиянието (Пс. 92).

Две десети от дефите. Около 4 кварта. С двойните всеизгаряния в събота там също така е имало двоен дял от други допълнителни елементи като брашно и вино. Заповедта относно възлиянието, което да се принася заедно с всеизгарянето, се намира в гл. 15:5.

10. Освен това. Тоест, в допълнение към. Ежедневната жертва не трябваше да се пропуска поради допълнителните приноси в съботата. Допълнителните приноси, предписани за събота, бяха седем на брой (Числа 28:11, 19, 26; 29:35–37).

11. В началото. Това може да е било дадено от Бог, за да компенсира идолопоклонническите празненства на всяко новолуние, съсредоточени, разбира се, върху поклонението на луната. Тогава са били свирени сребърни тръби (гл. 10:2, 10). В по-късни години бизнесът е бил преустановен на този ден (Амос 8:5; 1 Царе 20:5; Исаия 1:13).

12. Три десети от сделката. Около 6 сухи кварта (6,6 л).

За месен принос. За всеки юнец е имало точно определено количество брашно (виж гл. 15:9).

Две десети от деалите. Около 4 сухи кварта (4,4 л), същото като за овен (гл. 15:6).

13. Няколко десети от сделката. Сравнете с гл. 15:4. Зърненият принос трябваше да придружава всяко от седемте агнета, споменати в стих 11.

14. Техните възлияния. За да съпътстват различните жертвоприношения.

Всеки месец. При новолуния е трябвало да се принасят по-голям брой жертви и следователно се изискваше повече внимание и работа, отколкото дори в съботните дни. Малко време или възможност щяха да останат за Божието дете да бъде изкушавано от идолопоклонническите ритуали на околните езичници по време на новолуние.

15. Едно козле. Сравни гл. 15:24.

16. Пасхата. Единствената специална жертва, предписана за деня на Пасхата, 14-ти Нисан, е самото пасхално агне (Изм. 12:6; виж също стр. 709). Този празник не е бил отбелязван, откакто Израел напусна Кадес-варни 38 години по-рано.

17. Петнадесетият ден. Вечерта на 14-ия ден беше празникът Пасха (Изм. 12:6, 14). 15-ият ден беше денят на Празника на безквасните хлябове (Левит 23:6). Пасхалното агне се заклаваше късно следобед на 14-ия и се изяждаше – заедно с безквасен хляб и горчиви билки – след залез слънце, т.е. на 15-ия.

Седем дни. Сравнете Изм. 12:15; 13:6, 7; Лев. 23:6.

18. Никаква робска работа. Буквално „всякаква работа по обработка на земя“. Всяко занимание, което изискваната тежка работа беше забранена (Изм. 12:16; Лев. 23:7, 8).

19. Жертва. Конкретната жертва не е била предписана преди това (виж Лев. 23:8). Определените жертви са същите като тези за първия ден на всеки месец (ст. 11).

20. Тяхната жертва от месо. Сравнете стих 12, където бяха определени същите назначения за първия ден на всеки месец.

22. Една коза. Същото като за новолунието (ст. 15).

23. Освен това. Тоест, в допълнение към ежедневното всеизгаряне. Всички те бяха принесени в сутринта, след ежедневното сутрешно жертвоприношение.

24. По този начин. Всички специални приноси, изброени в стихове 16–25, са същите като тези за първия ден от всеки месец, по този начин се принасяха всеки ден от Празника на безквасните хлябове (Левит 23:5–8).

25. На седмия ден. Сравнете Изх. 13:6; Лев. 23:7, 8. Първият и последният ден на пиршествата бяха идентични по своите изисквания.

26. Денят на първите плодове. Това е необичаен израз. Нарича се още „празникът на жетвата, първите плодове на труда ти“ (Изх. 23:16) и „празникът на седмиците“ по време на събирането на първите плодове от пшеничната жетва (Изх. 34:22; Втор. 16:10; вижте също Лев. 23:15–21).

Нов месен принос. Сравнете Лев. 23:16. Основната характеристика на този ден беше нов хлебен или зърнен принос. Той се състоеше от два хляба, наречени „първи плодове Господу“ (Левит 23:17). Тези хлябове бяха направени от първозряла пшеница. С тези два хляба бяха принесени седем мъжки агнета, един млад юнец, два овена, две агнета за примирителна жертва и един мъжки козел за жертва за грях (Левит 23:18).

След вашите седмици. Тоест, седемте седмици, бройни от първия ден на безквасен хляб (Левит 23:15–21).

28. Принос на месо. Сравнете с ст. 12, 20, които се отнасят до новолунието и Празника на безквасните хлябове.

29. Сделка от няколко десети. Сравнете с 13, 21.

30. Едно яре. В допълнение към това, принесено в жертва с двете агнета (Левит 23:19).

31. Освен това. Ежедневната жертва трябваше да се принася, въпреки че бяха предписани други жертви (вижте стихове 10, 15, 23). Важността на ежедневната жертва не трябваше да се счита за подчинена на останалите.

ГЛАВА 29

1 Приносът на празника на тръбите, 7 в деня на смирение на душите им, 13 и в осемте дни на празника на шатрите.

1. Свещено събрание. Седмият месец, първият месец от гражданската година, имаше бил специално отделен за религиозни цели (Левит 23:23–44) и имал повече дни, посветени на религиозни обреди, отколкото всеки друг месец от годината. Посоченото тук свято събрание вече било постановено (Левит 23:24, 25).

Ден за тръбене на тръби. Тръбенето на сребърните тръби вече е било заповядано при различни поводи (виж гл. 10:10), включително новолунията. Но първият ден от седмия месец, или новата година от гражданския календар, е бил именно денят за тяхното тръбене. Думата „тръби“ не се появява нито тук, нито в Лев. 23:24. Терминът *teruah*, тук преведен като „тръбене на тръби“, се появява в Лев. 25:9 шопар, или „овнешки рог“.

2. Принесете всеизгаряне. В допълнение към всички други жертви, определени преди това за този ден (Левит 23:25). Жертвените животни бяха по-малко от тези, определени за празниците от Числа 28:19, 27, доколкото бяха в допълнение към другите за същия ден.

3. Три десети от деалите. Около 6 кварта (6,6 л), обичайната част за всички жертвоприношения от този вид (гл. 15:6, 9).

4. Една десета от сделката. За стихове 4 и 5 сравни гл. 28:15, 22, 30.

6. Всеизгаряне на месеца. Всеизгаряне от два юнеца е било предварително определено за началото на всеки месец (гл. 28:11, 12). Тази наредба не е трябвало да се пропуска на първия ден от седмия месец.

По техния начин. Тоест, в предварително определения ред: ежедневното всеизгаряне, след това жертвите, определени за първия ден от всеки месец, и накрая тези, специално определени за първия ден от седмия месец.

7. Десетият ден. Денят на изкуплението (Левит 23:27), кулминацията на цялото жертвена система. Ритуалът за този велик ден се намира в Лев. 16 и 23:26–32.

Измъчвайте душите си. Буквално „упражнявайте се“, „бъдете измъчвани“, „бъдете смирени“. Това включваше и пост. Това беше и е великият годишен пост, стриктно спазван от ортодоксалните евреи (вж. Лев. 16:29; 23:27–29, 32; Пс. 35:13; Ис. 58:3, 5; Деяния 27:9).

Всякава работа. Денят трябваше да се спазва стриктно като събота за почивка (Левит 16:29, 31; 23:28–32).

8. Всеизгаряне. Вижте стих 2.

9. Техният месен принос. Месният принос трябваше да бъде в същите пропорции, както е отбелязано в стихове 3, 4.

11. Приносът за грях за изкупление. Това е обредът, от който празникът е получил специалното си име (виж Лев. 16). Обърнете внимание, че Евр. 9:7–12, 23–28 е базиран на описанието от Лев. 16. Кръвта от приноса за грях за изкупление се е внасяла от първосвещеника в пресвятото място. Кръвта на юнеца, принесен като принос за грях за семейството на Аарон, също се е внасяла в пресвятото място (Лев. 16:11, 14). Освен тези две, кръв никога не е била внасяна в светилището на светините.

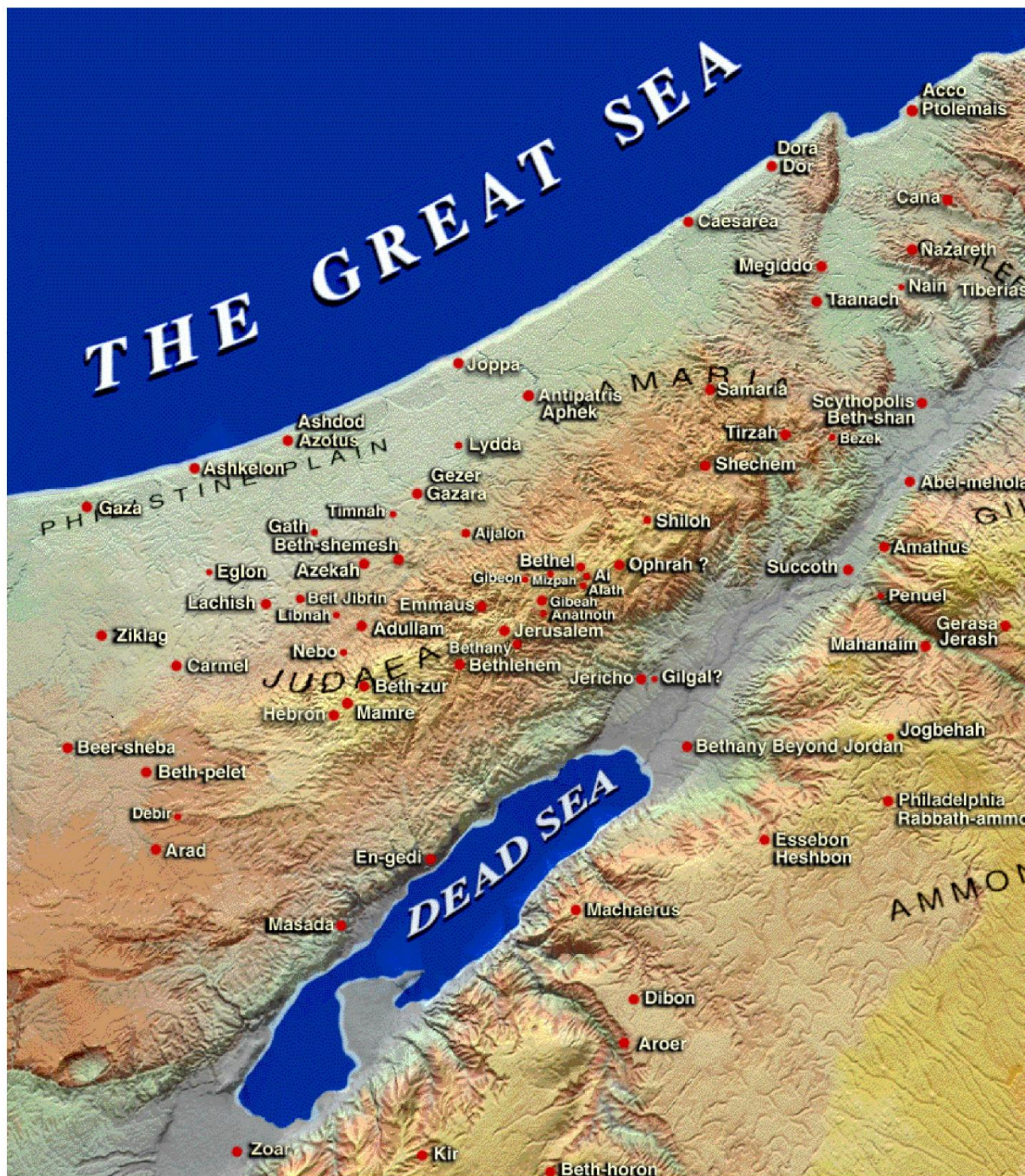
Непрестанното всеизгаряне. Отново се подчертава, че различните споменати приноси не трябва да се пропускат, дори не във великия Ден на изкуплението. Дори този висок ден трябваше да започне с постоянното всеизгаряне и другите приноси, принадлежащи към него. Те щяха да бъдат последвани от приноса за грях от този стих. След това щеше да дойде жертвата на изкуплението, както е дадено в Левит 16.

12. На петнадесетия ден. Тоест, първият ден от Празника на шатрите, който започваше при залез слънце на 14-ия ден (Левит 23:34, 35). Този празник следваше след събирането на плодове и грозде (Второзаконие 16:13). Седемте дни бяха време на щастие и радост пред Господа.

Палестина в библейските времена

4

⁴ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с ексегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Числа 21:25). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

13. Тринадесет млади юнета. Същият вид жертвоприношение е било предписано и за други празници. Но докато 2 юнета са били достатъчни за другите празници, тук са 13

заповядано (гл. 28:11, 19, 27). Всеки ден в продължение на 7 последователни дни се принасял в жертва по един вол по-малко (ст. 17, 20, 23, 26, 29, 32). Така на 7-ия ден били принесени в жертва 7 волове, което прави 70 волове през 7-те дни.

16. Принос за грях. Изискванията към приноса за грях не бяха увеличени.

17. На втория ден. Един юнец по-малко от предходния ден. Броят на овните и агнетата не беше засегнат. Цялата система от обреди се основаваше на ежедневното жертвоприношение; без значение какви жертви бяха добавени, ежедневното приношение никога не беше отменено.

По подобен начин, Божият Агнец никога не може да бъде заменен. Никаква функция, никаква наредба, никакво правило не може да заеме мястото на Божия Син, чрез когото единствено е спасението от греха.

35. Тържествено събрание. Осмият ден бил отделен като ден на тържествена радост пред Йехова. Така преведената дума произлиза от корен, означаващ „да въздържам“. Съществителна форма на същия корен се превежда като „съдия“, буквално „притежател на въздържание“, както в Съдии 18:7. На този ден израилтяните трябвало да се въздържат от всякаква светска работа и да посветят мислите си на Йехова.

36. Всеизгаряне. Специална жертва, определена за този ден (виж стих 13).

37. Според броя им. Сравнете гл. 15:1–13.

38. Една коза в жертва за грях. Независимо от празника, се изискваше жертва за грях. (гл. 28:15, 22, 30; 29:5; и др.). Хората винаги са се нуждаели от прошка; важно е било никога да не забравят този факт.

39. Това трябва да правите. Господ беше определил определени празници за определени сезони. Те трябваше да се изпълняват по точния начин, който Той беше предписал.

Освен обетите си. В допълнение към всички тези редовно предписани жертви, човек може да принесе допълнителна жертва за всеизгаряне, било то като знак на благодарност към Йехова, било в изпълнение на някой обет.

Всеизгаряния. Сравнете Лев. 22:18–21; Числа 15:1–13. Жертвите в тази глава са били предписани над всички всеизгаряния, хлебни приноси, възлияния и мирни приноси, принасяни в изпълнение на специални обети.

40. И Моисей разказа. В еврейската Библия това е първият стих на гл. 30.

ГЛАВА 30

1 Обетите не трябва да се нарушават. 3 Изключение правят клетвите на момина девица. 6 На съпругата. 9 На вдовица или разведена.

1. Главите на племената. Същите мъже, за които се говори в гл. 1:4, 16; 7:2 и др. Използват се различни изрази, „главите на вашите племена и вашите старейшини“ (Втор. 5:23), „цялото общество на израилтяните“ (Исус Навин 18:1; 22:12), „началникът на целия народ“ (Съдии 20:2), „целият Израил“ (1 Царе 7:5), „всичките първенци на Израил, първенците на племената“ (1 Лет. 28:1), „старейшините на Израил и всички глави на племената, главите на бащините домове“ (2 Лет. 5:2), „първенците и старейшините“ (Ездра 10:8).

2. Обет. Клетва или обещание да се даде нещо на Бога: обещание за лична служба, както на Яков във Ветил (Бит. 28:20; 31:13), освещаването на сина на Анна (1 Царе 1:11), клетвата на Йефтай относно дъщеря му (Съдии 11:30, 39).

Обвързване. Задължение, като например въздържание от вино, храна и др. (виж 1 Царе 14:24; Пс. 132:3; Деяния 23:21). Еврейският глагол се използва често със значението „вързвам“, „затварям“, „впрегавам“.

Да не нарушава думата си. Буквално „да не развързва обещаната от него дума“, в смисъл на „да разхлаби“, „да освободи от задължение“, „да направи законен“, „да оскверни“. Да се въздържа от изпълнение на тържествените си обещания към Бога е акт на долна неблагодарност и греховна небрежност.

(Второзаконие 23:21; Екл. 5:4; Мат. 5:33). По-добре е човек да не дава обет, отколкото да обещае и да не го изпълни (Екл. 5:2-5).

3. Ако една жена също се обрече. Неомъжената жена се е считала за под контрола на баща си и следователно не е била свободна да планира и решава без неговия съвет и съгласие. Възрастните жени-моми не се споменават.

4. Да мълчи. Буквално „мълчи“ или „не възразявай“.

Нейните обети ще останат в сила. Не беше по власт на бащата да отмени която и да е част от клетва, ако не възрази, когато чуе за това или чуе дъщеря си да го казва.

5. През деня. Тоест, веднага щом чуе.

Не ѝ позволи. Съгласието на бащата беше необходимо, за да стане обетът или обещанието обвързващо. Но ако след като се запознаеше с обета, той не казваше нищо, тогава мълчанието му се смяташе за съгласие. Ако обаче бащата възразяваше, тогава младото момиче беше освободено от обета или задължението си и нямаше задължение да го изпълнява.

6. Да е имала изобщо съпруг. Тоест, ако е била омъжена. Същото би важало и за сгодена жена, която все още живее в бащиния си дом, защото сгоденият съпруг е имал права във връзка със сгодената си съпруга. Например, ако тя е извършила прелюбодеяние, е била убивана с камъни до смърт, сякаш бракът вече е бил сключен. Тя и всичките ѝ притежания са били считани за принадлежащи на сгодения ѝ съпруг (Втор. 22:23, 24; виж също Мат. 1:19, 20).

Когато тя се закле. Буквално „и клетвите ѝ да бъдат върху нея“. Клетвата може би е била взето преди годеща ѝ и е имало съгласието на баща ѝ по това време. Сега тя е сгодена и законно е под юрисдикцията на годеника си и той може да изиска от нея да се откаже от обета си.

8. Ако съпругът ѝ. Сравнете със стих 5, където същият принцип е приложен към дъщеря в дома на баща ѝ, както тук към сгодена съпруга по отношение на съпруга ѝ.

9. За вдовица. Както вдовицата, така и разведената жена са били свободни да дават обети и да ги изпълняват. Вдовица или разведена жена обаче, която се е върнала в бащиния си дом и е била под негова закрила, отново е била подчинена на неговата власт. Думата, преведена като „разведена“, буквално е „изгонена“. Тук се предполагат разпоредбите на Второзаконие 24:1.

11. Нейните обети. Ако обета е била дадена, докато съпругът е бил жив, в един случай, или преди жената да се е развела в другия и не е повдигнато възражение, тогава обетът трябва да бъде изпълнен от жената, която го е дала. Промяната в семейното положение не е повлияла на обетите, обвързващи преди промяната.

12. Обезсмисляше ги. Вдовица или разведена жена не беше държана отговорна за клетвите си. предварително анулирано от съпруга ѝ.

14. Мълчеше. Мълчанието му, когато беше напълно наясно какво прави тя, установи и потвърди обетите си.

15. Понесе нейното беззаконие. Пълната отговорност беше негова; тя беше свободна. Защото естеството на понесената вина и ритуалът, необходим за освобождаване от нея, вижте Лев. 5:4-10.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1, 2 4Т 471

2 АА 74

ГЛАВА 31

1 Мадиямците са разграбени, а Валаам убит. 13 Моисей се разгневи на военачалниците, заедно оставиха жените живи. 19 Как ще бъдат войниците с пленниците и плячката си

пречистен. 25 Пропорцията, с която трябва да се раздели плячката. 48 Доброволният принос за съкровищницата на Господа.

1. Господ говори. Както е записано в гл. 25:16–18, заповедта да се поразят мадиамците вече е била дадена на Моисей; сега той трябвало да организира военната експедиция, за да изпълни Божията воля. Мадиамците, по предложение на Валаам, били подвели Израел до тежък грях, което от своя страна донесло бедствие от Бога върху Неговия народ.

2. Отмъщение. Престъплението на мадиамците се е случило по време на ръководството на Моисей; сега той е бил упълномощен от Бога да накаже нарушителите, преди да се откаже от властта си.

След това. Бог предварително беше говорил на Моисей за предстоящата си смърт (гл. 27:12, 13). В допълнение към кампанията срещу мадиамците, оставаше и задължението да се предадат указанията относно завладяването на Ханаанската земя (гл. 32 и 34) и да се осигури храна за левитите (гл. 35:1–8).

3. Въоръжете някои от себе си. Буквално „въоръжете се измежду онези, които са с вас, мъже“. Стих 2 говори за отмъщение за израилтяните; този стих го нарича отмъщение на Йехова. Така, по този начин, интересите на Бога и Неговия народ са отъждествени.

4. Хиляда. Този малък брой предполага внимателен подбор, тъй като някои от по-големите племена лесно биха могли да осигурят много по-голям брой.

Всички племена. Някои смятат, че това може да е включвало левитите, може би не за да носят оръжие, а като служебна единица зад фронтовата линия. Но фактът, че левитите са получавали своя дял от плячката от онази част от нея, определена за онези, които не са отишли на война (ст. 30, 37–41), изглежда изключва подобна идея.

5. Дванадесет хиляди. Сравнете Съдии 21:10, където същият брой е изпратен срещу Явис-Галаад. Идеята, предадена в стих 5, е, че младите мъже са били наети. Броят изглежда малък в сравнение с мадиамците, които са имали петима царе с въоръжените си сили.

6. Моисей ги изпрати. Тоест, упълномощи ги да изпълнят Божията заповед.

Финеес. Не ни се казва дали Финеес е бил командир на експедицията, по този начин измествайки Исус Навин, или дали е отишъл единствено в ролята си на главен свещеник (виж Исус Навин 22:13). Предишното му дело на храброст в чест на Бога несъмнено му е дало голяма репутация за решителност и смелост (гл. 25:8).

Светите инструменти. Тоест, свещените съдове. Не ни се казва кои съдове са били взети. Някои предполагат ковчега (виж Числа 10:33; Исус Навин 3:14; 6:8), други - златната плоча, която Аарон носел на главата си (Изход 28:36). Думата, преведена тук като „инструменти“, е същата като тази, предадена като „съдове“ в Числа 3:31. Може би е допустимо да се мисли за тръбите на светилището като за „свети инструменти“.

7. Те воюваха. Израелските сили, вероятно, преминаха границата с Мадиам. територия и там влязоха в бой със силите си.

Убийте всички мъже. Тоест, от атакуващата сила, вероятно мъже на военна възраст. Друго унищожение на мадиамците е записано в Съдии 8:12, от Гедеон. Унищожаването на цялото мъжко население би довело до изчезването на нацията; въпреки това мадиамците се появяват отново и отново като жестоки врагове на Израел (Съдии 6:1, 2; 7:14; 8:22; 9:17, 28; Исая 60:6).

8. Мадиамските царе. За тези мъже се използват различни титли: старейшини (гл. 22:4) и войводи или князе (Исус Навин 13:21).

Еви. Вижте Исус Навин 13:21.

Рекем. Вижте Исус Навин 13:21; 1 Летописи 2:43; 7:16. Също така името на град на вениамитите (Исус Навин 18:27).

Зур. Вижте бр. 25:15; Исус Навиев 13:21.

Ур. Дава се и като име на израилтянин (Исх. 17:10), роднина на Халев.

Валаам. Краят му беше коренно различен от надеждата, която беше изразил за себе си. (Числа 23:10; Исус Навин 13:22).

9. Взеха всички жени. Древен обичай беше да се убиват мъжете, но не и жените. и деца (Бит. 34:25; 3 Царе 11:16). По-късно Божият закон изисквал в някои случаи просто избиването на мъжете, а в други – избиването на цялото население (Втор. 20:13, 14, 16).

Говеда. Така преведената дума произлиза от глагола „да мълчиш“, „да бъдеш ням“. Често включва всички по-големи опитомени животни. Мадиямците били известни със своите камили (Съдии 6:5), които не са споменати отделно тук (виж Исх. 9:25; 12:12; Пс. 135:8; Йеремия 50:3).

10. Техните градове. Разрушаването на тези укрепени места би предотвратило сериозно въстание по-късно.

Хубави замъци. Буквално „техните лагери“, препратка към кръговите лагери на номадските племена. Вижте Битие 25:16, където е използвана същата дума.

11. Плячката. Те бяха завладели плячката, както е отбелязано в стих 9, и сега я отнесоха.

12. Пленниците. Завладяването на това племе мадиямци беше завършено. „Пленниците“ бяха жените и децата; „плячката“ – камилите, воловете, овцете и козите; и „плячката“ – благородните метали, скъпоценностите, дрехите и др.

Събранието. Вероятно препратка към 70-те старейшини и князете на племената, който представляваше народа.

Моавските равнини. Откъдето бяха тръгнали да дадат битка на мадиямците (виж гл. 22:1; 26:3, 63).

13. Излязоха. Това беше комитет за посрещане, който да посрещне победителите и да направи необходимите приготовления за почистването, отделянето или унищожаването на нечистите неща.

14. Моисей бил разгневен. Особено защото неприемливи мадиямски жени били отведени като пленници, включително и същите, които били причината за чумата, покосила лагера (виж стихове 15, 17).

Служители. Буквално „инспектори“ или „надзорници“.

15. Спасили ли сте? Наказанието на жените, инструменти, използвани от Сатана, за да внесе грях в лагера на Израел, е било имплицитно включено в заповедта да се „отмъсти за израилтяните от мадиямците“ (гл. 31:2). Сравнете наказанието на амаликитските жени (1 Царе 15:3).

17. Убийте всеки мъж. За да доведете един идолопоклоннически народ до безсилие.

Всяка жена, която е познавала мъж. Вероятно включително и онези, които са отговорни за унижението на Израел.

18. Жените и децата. Тъй като бяха млади и впечатлителни, имаше възможността да бъдат отвикнати от идолопоклонството и неговите нечисти практики.

Да бъдат запазени живи. За закон, който е дошъл по-късно и чието приемане може да е отразило пленяването на тези жени, вижте Второзаконие 21:10–14.

19. Останете извън стана. Вижте гл. 19:9–11.

Пречистване. С вода, смесена с пепелта на червена юница (виж гл. 19). Церемониално Нечистотата беше сериозен проблем за израилтяните (вижте Марк 7:15).

20. Пречистване. Това може да се постигне чрез водата за очистване или в течаща вода (Левит 11:32, 33). И двете очевидно попадат под обряда за онези, които са били в контакт с мъртви тела.

Изработени от кожи. Включително обувки, седла и др.

Козина. Това би се отнасяло за шатрите (Исх. 25:4), а също и за килимите и спално бельо (1 Царе 19:13, 16).

22. Месингът. Тоест, бронз или мед (вижте Исх. 27:3).

Олово. Вижте Йер. 6:29. Шестте метала, споменати тук, са били често срещани в Египет и други древни страни.

23. Огън. Водата не е адекватен препарат за почитване на метали, но огънят е. Различните прибори, взети от мадиамците, били нечисти поради контакт с мъртви тела, а също и защото са били използвани от езициниците.

24. Измиване. Вижте гл. 19:19.

25. Господ проговори. Тоест, след като ритуалът на пречистването беше завършен и мъжете бяха влезли в лагера.

26. Сумата на плячката. Буквално „главата на плячката“. Не се споменава за плячката от скъпоценни камъни, благородни метали и платове. Тези неща впоследствие осигуряват доброволен принос (ст. 50, 53).

27. Разделете плячката. Целият лагер беше пострадал от ръката на мадиамците; затова беше редно и онези, които бяха останали в лагера, да получат дял.

28. Събиране на данък. Буквално „събиране на определена сума“. Думата, преведена тук като „данък“, се среща другаде само в стихове 37–41. За други примери за разделяне на плячката вижте Исус Навин 22:8; 1 Царе 30:24, 25.

Овце. Еврейската дума включва както кози, така и овце.

29. Дай го на Елеазар. Като десетък за издръжката на свещениците и левитите. (виж гл. 18:21, 24, 26).

30. Един дял от петдесет. Това бяха 2 процента от плячката, разпределена на обществото. Делът на левитите беше 320 девици, 6750 овце и кози, 720 говеда и 610 магарета. Процентът несъмнено беше заповядан пропорционално на относителния брой на левитите. На свещениците обаче не беше позволено да се женят за неизраилтянки (Левит 21:14).

31. Моисей и Елеазар. Заповедта е дадена на Моисей (ст. 25), с Елеазар като помощник (ст. 26). Тук не се споменават „главите на бащите на обществото“ (ст. 26). Несъмнено те имаха пълно доверие в почтеността на Елеазар.

32. Останалата част от плячката. Може би по-добре „останалата част, която остава“, тоест от плячката. Плячката, взета на бойното поле, ще бъде намалена от редица фактори; клането на някои животни за храна, смъртта на някои от трудностите на похода, от отклоняване от пътя и от болести.

48. Служителите. Командирите лично докладваха на Моисей от изпълнение на техните отговорности.

49. Не липсва нито един човек. Когато беше извикан списъкът на всички, които бяха участвали в експедицията, беше разкрито, че израилтяните не са понесли нито една жертва. Тя имаше

наистина беше битката на Господа (виж стих 3). Без съмнение би било смятано за трагедия хората да загубят живота си на самия праг на обещаното наследство.

50. Принос. Украшения от благородни метали са били често носени от номадските народи. Често украшенията за врата, китките и глезените са били от сребърни или златни монети, нанизани заедно (вж. Съдии 8:24–26).

Всеки мъж. Всеки желал да предложи нещо на Йехова в знак на благодарност за победа и безопасно завръщане (виж Бит. 14:20; 2 Царе 8:11, 12; 1 Лет. 26:26, 27).

Златни бижута. По-точно „златни украшения“ (виж Бит. 24:53; Изх. 3:22).

Вериги. За глезените, а може би и за горната част на ръцете.

Гривни. Вижте Бит. 24:47; Езек. 16:11.

Пръстени. Вижте Бит. 41:42; Естир 3:10.

Обеци. Много разпространени сред източните народи, както древни, така и съвременни.

Да се извърши изкупление. Вероятно във връзка с темата от стих 14, както и с други лични инциденти, свързани с нечистота и вина, които може да са се случили по време на битката.

53. Всеки сам за себе си. Несъмнено е имало индивидуално плячкосване и разграбване; но от всичко, което всеки човек получаваше, той с радост даваше част на Бога, с благодарност от сърце.

54. За спомен. Голяма част от голямото количество злато несъмнено е било претопено и направено в съдове за употреба в светилището.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-54 ПП 456

2, 7 ПП 456

8 ПП 451, 456; СР 177

16 ПП 451; 5Т 599

ГЛАВА 32

1 Рувимците и Гадовците се борят за наследството си от татък Йордан. 6 Моисей ги смъмря. 16 Те му предлагат условия, с които да се задоволи. 33 Моисей им дава земята. 39 Те я завладяват.

1. Децата на Рувим. Рувимците и гадците бяха разположени на лагер на юг страна на скинията, вероятно не като съседни, а с племето на Симеон между тях (гл. 2:10–14). Рувим е първородният на Яков и затова е споменат първи, според племенното старшинство. В следващите стихове Гад е споменат първи, тъй като това племе е поело инициативата по въпроса за заселването от източната страна на Йордан. Фактът, че са живели близо един до друг в продължение на 38 години, е повлиял на това да останат заедно на постоянното си място.

Голямо множество добитък. Тоест, в сравнение с останалите израилтяни. Не е посочено как са станали толкова богати на добитък (виж Съдии 5:16, 17).

Земята Язер. Това име се появява и другаде като име на град. Смята се, че се е намирал северно или северозападно от Рабат Амон.

Земята Галаад. Името на област, спомената за първи път в Бит. 37:25, разположена на север и южно от потока Ябок. Бил е известен с плодородната си почва. Името Галаад понякога се използва за обозначаване на цялата територия, заета от Израел на изток от Йордан.

Място за добитък. В тази територия е бил включен Васан, известен с хубавия си добитък (виж Пс. 22:12).

2. Гад. Гад поема инициативата да предложи идеята си. Не се споменава Манасия, който също е имал много добитък и е споделял земята на изток от Йордан с Гад и Рувим (виж Втор. 3:12, 13; 4:43; 29:8; Исус Навин 12:6; 13:29, 31; 14:3; 18:7).

3. Атарот. Присвоен на Гад (ст. 34).

Дивон. В царството на Сихон (гл. 21:30), а също и даден на Гад (ст. 34).

Язер. Вижте стих 1. Друго място, принадлежащо на Гад (стих 34).

Нимра. Наречена Бет-нимра в стих 36, което вероятно означава „мястото на леопарда“.

Есевон. Столицата на Сион, цар на аморейците (гл. 21:26–28), и отредена на Рувимците (ст. 37).

Елеала. Споменава се като съседен на Есевон (Числа 32:37; Исаия 15:4; 16:9; Еремия 48:34).

Вероятно съвременният Ел-Ал, североизточно от Хесевон.

Шебам. Известен е още като Шивма (ст. 38) и Сивма (Исаия 16:8, 9; Йеремя 48:32). Бил е известен с лозята си.

Нево. Разпределен на рувимците (ст. 38).

Веон. В стих 38 откриваме Ваал-меон, което е променено на Веон от израилтяните, за да се премахне името Ваал. По-късно, когато попада в ръцете на моавците, те възстановяват пълното име, дадено като Бет-меон (Ер. 48:23). Нарича се Бет-баал-меон в Исус Навин 13:17. Вероятно е бил приписан на рувимците. Руините му са известни като Ма'ин.

днес, на около 8 километра южно от планината Небо.

4. Господ порази. Тоест, с намерението да го даде на Своя народ за наследство (гл. 21:24, 25).

6. Ще седнете ли тук? Предвид сравнителната лекота, с която страната на изток от Йордан беше завладяна, Гад и Рувим несъмнено смятаха, че страната на запад от Йордан ще бъде бързо завладяна.

7. Обезкуражавам. Буквално „противопоставям се“, „отчуждавам“. Моисей се страхуваше, че действието на двамата племена биха накарали другите племена да откажат да преминат Йордан. Ефектът тогава би бил много подобен на този на неверния доклад на съгледвачите, довел до загиването на цяло поколение в пустинята.

8. Вашите бащи. Не само предците на двете племена, но и на целия народ.

Кадеш-Барнеа. Вижте гл. 13:3, 26.

9. Долината Есхол. Вижте гл. 13:21–23. Шпионите отвърнаха сърцата на Израел от влизане в Обетованата земя, изобразявайки врага като твърде силен, за да се справят с него (гл. 13:31).

10. Гневът Господен. Вижте гл. 14:21, 28.

11. Никой от мъжете. Вижте гл. 14:22, 23, 29, 35.

12. Кенезецът. Вижте гл. 14:24. Същото име е дадено в Исус Навин 14:6, 14. Произлиза от Кеназ (вижте Бит. 36:15, 42; 1 Лет. 1:36, 53). Възможно е Кеназ да е бил общ прародител на Отниил и Халев, от когото бащата на Отниил е взел името.

Йефоний е наречен кенезеец (Исус Навин 14:14).

Изцяло. Тоест, „изцяло“ (виж гл. 14:24, 30, 38).

14. Умножение на грешни хора. По-точно „род на грешни хора“. Еврейската дума, преведена тук като „умножение“, не се среща другаде в Стария завет. Моисей бил силно разтревожен от този призив.

15. Ако се отвърнете, както направиха бащите им, и загинаха в пустинята.

Унищожете целия този народ. Тогава народът може да откаже да премине през Йордан и да затвърди претенциите си върху Ханаан. След освобождаването им от военна служба от Исус Навин,

С неговата благословия, същите тези племена предизвикаха инцидент, който накара братята им да се страхуват, макар и без основание, от Божия гняв (виж Исус Навин 22:1–29).

16. Кошари. Изградени от сухи каменни редове, събрани заедно полски камъни, и без покрив.

Градове. Вероятно са поправяли вече съществуващите аморейски жилища. Слабост на този план е била, че техните жени, деца, добитък и овце едва ли са могли да бъдат оставени в новозавладяна, враждебна територия без силна, добре въоръжена сила, която да ги защитава.

17. Въоръжени в готовност. Буквално „снаряни за война, бързаци“. Това беше обещание да не се забавя по никакъв начин преминаването на Йордан, а да се действа като предна част или авангард пред основната войска (виж Втор. 3:18; Исус Навин 4:12).

Жителите. Аморейците и моавците, които преди това са обитавали територията (гл. 21:26).

18. Докато. Обещание да останат верни на дълга си към нацията до завладяването на Ханаан. беше завършено. Според Второзаконие 33:21 Гад беше осигурил първата си част, тоест територията на Сихон и Ог, и изпълни заповедта на Господа – те спазиха обещанието си да помогнат на братята си да завладеят Ханаан.

19. Няма да наследим. Те се отричат от всякакво желание да претендират за наследство на запад от Йордания.

От тази страна на Йордан. Същата еврейска дума се превежда като „оттам“ и също като „тази страна“. Тя произлиза от глагола „да премина“, „да премина през“. Производното съществително означава „регионът отвъд“ и в множествено число, мъжки род, се прилага към евреите.

20. Пред Господа. Йехова е смятан за Бог на битките, вървящ пред маршируващия народ, за да обърка враговете им (виж Числа 21:14; Исус Навин 4:5, 11–13; 6:8, 9; Съдии 5:23).

22. Без вина. Така преведената дума е от глагола „да бъдеш чист“, „да бъдеш освободен“ от наказание.“ Второто значение е за предпочитане тук.

Твое притежание пред Господа. Тоест, с пълното одобрение на Господа.

23. Грехът ти ще те намери. Буквално „и познай греха си, който ще те намери“.

Бог изрази същата идея, обръщайки се към Каин: „Грехът дебне пред вратата“ (Битие 4:7).

25. Както заповядва господарят ми. Типично източен щрих, както е заявил Моисей.

беше точно това, което самите те бяха предложили (ст. 17).

26. Градове в Галаад. Такива укрепени места, каквито преди това са били окупирани от врага.

27. Всеки мъж въоръжен. За гарнизонна служба на изток от Йордания и експедиционни сили за придружете главната част на израилтяните през Йордан.

28. Заповядал на Елеазар. Моисей знаел, че няма да премине Йордан и затова възложил на Елеазар и Исус Навин отговорността да се погрижат Рувим и Гад да изпълнят обещанията си (вж. Исус Навин 1:13, 14; 22:1–6).

29. Земята Галаад. По това време целият Галаад едва е бил в тяхно владение. Те укрепваха редица градове, не само като безопасни убежища за семействата си, но и като опорни пунктове, от които да завладеят земята.

30. Преминете. Тяхното обещание, както е записано в стих 17, трябва да бъде изпълнено с почит; в противен случай щяха да бъдат принудени да живеят на западната страна на Йордан.

31. Така ще направим и ние. Те повтарят и потвърждават обещанието си към Моисей (ст. 25), призовавайки името на Йехова като доказателство за добрата си вяра.

32. От тази страна на Йордан. Потвърждавайки предишните си обещания в присъствието на Елеазар и Исус Навин, те говорят за източната страна на Йордан като за „тази страна“, защото са били в земята Галаад.

33. Половината от племето на Манасия. Тези хора били известни като воители (Исус Навин 17:1); и доколкото е имало място, и на тях е било дадено владение в Галаад. От стих 39 е видно, че половината племе на Манасия е сътрудничило при завладяването на Галаад и може би без чужда помощ е покорило определени части.

Сихон. Териториите на Сихон и Ог са първите, които са завладени от израилтяните, а хората са подчинени (виж Числа 21:24, 29; 4 Царе 15:29).

34. Гад построи. Списъкът с градове, посочени в стихове 34–38, съответства много добре на този от стих.

3. Допълнителен и по-пълнен списък се намира в Исус Навин 13:24–28.

Дивон. Мястото, където през 1868 г. е открит моавският камък. Този град постоянно е сменял собственика си. Тук е отреден на Гад. В Исус Навин 13:17 е посочен за Рувим (виж също Числа 21:30; Исая 15:2; Йеремиа 48:18, 22).

Строежът на тези градове вероятно е бил по-скоро средство за възстановяване на опустошенията от войната. Жителите са били унищожени, но не и градовете (Второзаконие 2:34, 35). Сравнете това с преживяването на Йероваам, за когото е записано, че е „построил“ Сихем, когато всъщност го е възстановил (1 Царе 12:25). По подобен начин Азария „построил“ Елат, след като го възстановил на Юда (2 Царе 14:22).

Атарот. Съвременният Атарус, на около 7 мили северно от Дивон, съвременният Дибан.

Ароер. Амореиски град, завладян от Сихон (Второзаконие 2:36; 3:12; 4:48). Съвременното име на този град е Араир, който е разположен близо до река Арнон, на 5 км южно от съвременния Дибан. Същото име се среща в Исус Навин 13:25; Съдии 11:33; 1 Царе 30:28.

35. Атрот, Шофан. Все още не е идентифициран. Вероятно е един град, Атрот-Шофан.

Язър. Значение „полезен“. Еквивалентно на Язър от стих 3.

Йогбеа. Сега Джубейхат, на около 6 мили северозападно от Рабат Амон.

36. Бет-нимра. Вероятно съвременният Тел ел-Блейбил, на 6 мили източно от Йордан и на около 8 мили северно от Мъртво море.

Бет-Харан. Според някои това е съвременният Тел Иктану, на около 7 мили североизточно от устието на река Йордан.

Оградени градове. За защита на жените и децата, които ще бъдат оставени с гарнизоните си.

Кошари за овце. Те биха били построени в рамките на защитата на външните укрепления. Това беше отлична земя за паша, както моавците бяха напълно наясно (4 Царе 3:4).

37. Рубен построи. Отново идеята е да се поправи и направи обитавано и безопасно, градове, които са били разрушени във войната.

Есевон. Друг град, който е имал много промени в съдбата си. В гл. 21:25 той е във владение на амореиците. В Исус Навин 13:17, както и тук, Рувим го контролира. В Исус Навин 21:39 Гад е владетелят. Моав отново го владее според Ис. 15:4; 16:9; Йер.

48:2. В крайна сметка попада под властта на амонците (Ер. 49:1–3).

Кириатаим. Записан е като град на гигантски народ, наречен Емим (Битие 14:5).

Вероятно el-Qereiyât, между Dhiban и Мъртво море.

38. Небо. Вероятно е свързано с еврейските думи „да пророкувам“ и „пророкувам“.

Вероятно Хирбет ел-Мехайет, на около 5 мили. югозападно от Хешбон и близо до планината.

Нево, където умря Моисей (виж Втор. 32:49), на изток от северния край на Мъртво море.

Промяна на имената. Буквално „променено на името“. Имената на Нево и Ваал-меон били променени, защото те представлявали боговете, чието поклонение било съсредоточено там.

Древните имена обаче са се запазили (Исус Навин 13:17; Езекиил 25:9).

Шибма. Вижте стих 3.

Построен. Отново, в смисъл на поправяне или възстановяване (виж 1 Царе 9:17; 2 Лет. 11:6).

39. Галаад. Може би тук се говори само за северната част, а не в по-общия смисъл, както в стихове 1, 26, 29.

41. Яир. Яир беше син на Сегув, син на Есрон, който се беше оженил за дъщерята на Махир (1 Лет. 2:21, 22), син на Манасия.

Хавот-Яир. Буквално „градовете на Яир“, както в Исус Навин 13:30. Тези, или евентуално други, групи от неоградени села са споменати в Съдии 10:4; 1 Царе 4:13; 1 Летописи 2:22, 23.

42. Нобах. Сравни Съдии 8:11. Очевидно виден принц.

Кенат. Отъждествява се с Кануат, на около 60 мили на изток от Галилейското езеро (виж 1 Лет. 2:23).

Нарекъл го Нобах. Вероятно са били превзети 60 града. Яир, като водач на експедицията, задържал 23 за себе си и разделил останалите между онези, които участвали с него в кампанията. Нобах бил един от тях.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

12 ПП 524

ГЛАВА 33

1 Четиридесет и две пътувания на израилтяните. 50 Ханаанците ще бъдат унищожени.

1. Пътуванията. От еврейския глагол „издърпвам“, като колчета за палатка. Отнася се за етапи от един лагер до друг, тъй като те „издърпват“ колчетата и тръгват по пътя си към ново място за лагеруване.

С войските си. Буквално „според войнствата им“, което предполага подреденост уговорка (виж Изх. 12:41, 51; 13:18).

Под ръководството на Моисей и Аарон. Вижте Изх. 12:1, 28, 50. Тези двама мъже изпълняваха задачите си като назначени пастири и служители на стадото.

2. Моисей е писал. Моисей е бил летописец на тези събития и е писал „чрез заповед Господня“ (виж Изх. 17:14; 24:4; 34:27; Втор. 31:9, 24).

3. Рамзес. Споменат е също в Бит. 47:11; виж върху Изх. 1:11; 12:37.

4. Първородният им син. Вижте Изх. 12:29–33.

Върху техните богове. Вижте Изх. 7:17; 8:2; 12:12; вижте също Ис. 19:1; Йер. 43:12. Господ предприе подобни действия по-късно по отношение на боговете на Вавилон (Ис. 21:9).

5. Сокхот. Вижте Изх. 12:37.

6. Етам. Вижте Изх. 13:20.

7. Пи-Хахирот. За местата, споменати в този стих, вижте Изх. 14:2.

8. Всред морето. Вижте върху Изх. 14:17–30.

Мара. Така преведената дума произлиза от глагола „да бъде огорчен“, „да бъде унил“. Вижте Изх. 15:23–25.

9. Елим. Вижте върху Изх. 15:27. Така преведената дума произлиза от корен, означаващ „да бъде първи“, „да бъде силен“. Съществителното име се прилага за дъба, бора, а също и за гъсталаците на дърветата, където се е извършвало идолопоклонство.

11. Пустинята Син. Не бива да се бърка с пустинята Цин. споменато в гл. 13:21. Вижте върху Изх. 16:1.

13. Дофка. Нито Дофка, нито Алуш се споменават другаде в Писанията, и нито едното не може да бъде идентифицирано с никое известно днес място.

14. Рефидим. Вижте върху Изх. 17:1, 8 и 19:2.

Нямаше вода... за пиене. Вижте Изх. 17:2-6. Рафидим беше и място на изпитание от Амаликити (вижте върху Изх. 17:8-12; вижте също 1 Царе 15:2), които нанесли загуби на изоставашите, но били победени от Исус Навин и неговите сили.

15. Синайската пустиня. Вижте върху Изх. 3:1; 19:1.

Киброт-атаава. Буквално „гробовете на похотта“ (виж гл. 11:34). Много хора умряха тук, защото мърмореха за манната. Това беше и мястото, където Бог дари Духа Си на 70-те старейшини.

17. Асирот. Сравнете гл. 11:35; 12:1, 10 за завистливото отношение на Мириам и Аарон към Моисей.

18. Ритма. Име на растение. Вижте 1 Царе 19:5, където същият еврейски корен е преведено като „хвойна“ (вж. Йов 30:4). Някои отъждествяват Ритма с Уади Ретемат, но това не е сигурно.

19. Римон-парез. Не се използва другаде в Стария завет. Втората половина на името често се появява и в други комбинации (2 Царе 5:20; 6:8; 1 Лет. 13:11; 14:11).

20. Ливна. Вероятно лагер, който не е бил близо до установена общност. Коренната дума означава „да бъдеш бял“ и името тук може да се отнася до варовикови образувания в околността. Личното име Лаван вероятно е вариант на същия корен. Вижте Исус Навин 10:29; 15:42 за друг град със същото име. Еврейската дума за „луна“ е от същия корен, вероятно във връзка с бледата ѝ светлина. Името може би показва някаква връзка с поклонението пред луната.

21. Риса. Имената лесно се повреждат в произношението и правописа. Някои имат предполага, че Риса е същото като Раса, на около 25 километра от Ецион-Гебер.

22. Кехелата. Нищо не е известно със сигурност относно местата, споменати в прямо 22-28.

29. Хашмона. Някои я отъждествяват с Хешмон (Исус Навин 15:27).

30. Мосерот. Вероятно Мосера от Втор. 10:6, където се е случила смъртта и погребението на Аарон и наследяването на Елеазар на поста му.

31. Бене-Яакан. Местоположението е неизвестно (виж Втор. 10:6).

32. Хор-агидгад. Вижте Втор. 10:7, където различно изписване вероятно обозначава същото място. Местоположението е неизвестно.

33. Йотвата. Предполага се, че Йотвата от 4 Царе 21:19 може да е същото място (виж също Втор. 10:7).

34. Еброна. Местоположението е неизвестно.

35. Ецион-габер. Сравни Втор. 2:8; 3 Царе 9:26; 22:48; 2 Лет. 8:17; 20:36. Пристанище за търговските кораби на цар Соломон в северния край на Акабския залив.

Сега е известен като Тел ел-Хелейфе.

36. Кадес. Вижте гл. 20:1. Този Кадес е същият като Кадес-варни, на границата с Ханаан.

40. Цар Арад. Сравни гл. 21:1. Този стих изглежда неуместен в този контекст.

41. Залмона. Местоположението е неизвестно; сравни планината Залмон (Съдии 9:48) и Салмон (Пс. 68:14).

42. Пунон. Вижте Бит. 36:41 и 1 Лет. 1:52 за името Пинон, вероятно вариант.

правопис на същото име. Идентифицирано със съвременното Фейнан, на 40 километра южно от Мъртво море.

43. Обот. Вижте гл. 21:10.

44. Идже-абарим. Вижте на гл. 21:11.

45. Дивон-гад. Вижте гл. 21:30; 32:34. Някои етапи от Изхода са трудни за проследяване.

46. Алмон-дивлатаим. Вероятно същото като Бет-дивлатаим от Йер. 48:22.

47. Аварим. Вижте върху гл. 21:11; вижте също Числа 27:12; вж. Йер. 48:22.

48. Моавските равнини. Вижте гл. 22:1.

49. Бет-Йесимот. Вижте Исус Навиев 12:3; 13:20; Ез. 25:9. Модерният Tell el-'Azeimeh, между планината Нево и река Йордан, е предложено за местоположение на това място.

Авел-ситим. Вижте гл. 25:1. Вероятно съвременният Тел ел-Хамам, на около 8 километра северно от Бет-Йешимот.

50. Господ проговори. Дадени бяха ясни инструкции относно закона на владение на Ханаанската земя.

51. Когато бъдете отминати. Сравнете Числа 34:2; 35:10; Втор. 11:31; 18:9.

52. Ще се изгоните. На предишните жители не можеше да бъде позволено да останат в земя, тъй като те бяха отдадени на идолопоклонство и щяха да покварят Израел (виж Изх. 23:33; Втор. 20:16–18).

Картини. Буквално „фигурни камъни“. Това може да се отнася до издълбани фигури върху колоните вътре в техните идолски храмове, каквито са често срещани в Индия днес.

Високи места. Препратка към езическите светилища и олтари, построени по високите хълмове.

53. Ще отнемете собствеността. За процедурата и процеса вижте Изх. 23:29, 30; Втор. 7:22.

54. Чрез жребий. За указания вижте гл. 26:53–55.

Наследството на всеки човек. Дори наследството на отделните семейства.

55. Убождане. Сравнете езика на Исус Навин 23:13 и Езекиил 28:24, и на Павел (2 Кор. 12:7).

Да ви дразнят. Те щяха да бъдат постоянен източник на безпокойство (вижте Съдии 2:18; 4:3; 6:6).

56. Ще ти направя същото. Всъщност, идолопоклонническите жители на Ханаан бяха никога не са били напълно унищожени. Тяхното пагубно влияние продължило през цялата история на Израел, който също се явявал пред Бога за съд (виж Съдии 3:8, 14; 6:2).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

55 ПП 544

ГЛАВА 34

1 Границите на земята. 16 Имената на мъжете, които ще разделят земята.

1. Господ говори. На същото място, където говори на Моисей за заселване в Ханаан (гл. 33:50), защото оттогава не е имало преместване.

2. Когато дойдете. Тоест, в територията между Йордания и Средиземно море
Море (виж Числа 32:32; Исус Навин 22:11, 32).

3. Южната ви четвърт. Буквално „южната ви страна“.

Соленото море. Мъртво море, където се срещат източната и южната граница. В Езекиил.
47:18 пророкът нарича това „източно море“ (виж също Бит. 14:3; Втор. 3:17; 4:49).

4. Границата ви ще се обърне. Тоест, граничната линия трябваше да поеме в югозападна посока.

Изкачването на Акрабим. Тоест, „проходът на скорпионите“, което предполага, че скорпионите са били многобройни в този квартал (виж Исус Навин 15:3; Съдии 1:36). Обикновено се смята, че е Накб ес-Сафа, проход, водещ на северозапад от Арава, дълъг 24 километра.

Зин. Пустинята Зин може би е получила името си от това място. Тя е спомената само тук и в Исус Навин 15:3.

На юг до Кадес-варни. Вижте гл. 13:17, 32.

Хацар-адар. Сравнете Исус Навин 15:3, където името на това място е дадено по-кратко форма като Адар, с Есрон като отделно място. Той е идентифициран с Хирбет ел-Кудейрат.

Азмон. Това също е неидентифицирано. Някои коментатори предполагат съвременното „Айн ел-“ Косейме.

5. Вземете компас. Буквално „завийте“, тоест в по-западна посока.

Реката на Египет. Не река Нил, а Уади ел-Ариш, която е трябвало да образува западната граница на Израел, докато достигне Средиземно море на около 50 мили под Газа. Това е трябвало да бъде тяхната граница с Египет.

6. Голямо море. Средиземно море.

7. Планината Ор. Не планината Ор на границата с Едом (гл. 20:22; 33:38), където е починал Аарон. Местоположението на тази планина е неизвестно; някои коментатори я идентифицират с разклонение на планината Ливан или планината Ливан.

8. Входът на Емат. Или долината Оронт, или съвременната Лебве, на 70 мили югозападно от Емат, в същата долина. Смята се, че думата, преведена като „вход“, е част от отделно топонимно име, а не се отнася до самия Емат. Или Лебве, или долината Оронт биха могли да бъдат определени като „вход на Емат“, тъй като човек се приближава към Емат от юг.

9. Зифрон. Не е известна сигурна идентификация с някое съвременно място. Някои предполагат Сибраим в Езек. 47:16 като вариант на изписване на същото име.

Хацар-Енан. Това е отбелязвало края на северната граница, представлявайки нейния североизточен ъгъл (виж Езекиил 47:17; 48:1). Мястото е било предварително идентифицирано с Карятейн. Еврейското име означава „дворът на извора“, отнасяйки се, вероятно, до затворен извор с вода.

10. Шефам. Мястото е неизвестно. Маркира южния край на източната граница.

11. Рибла. Без съмнение близо до река Йордан, но местоположението му е неизвестно.

Айн. Буквално „извор“. Тъй като никое друго име на място не е свързано с думата „извор“, Невъзможно е да се идентифицира Айн.

Хинерет. Галилейското езеро. Името Хинерет вероятно произлиза от мястото, посочено в Исус Навин 19:35 (виж също Второзаконие 3:17). Думите „страните на“ се отнасят до хълмистите

склонове на североизток от Галилейското езеро. По-добър превод би бил „склон“. RSV се чете „рамо“.

12. Границата. Тоест, източната граница.

13. Девет племена. Две и половина племена се заселили от другата страна на Йордан (виж стихове 14, 15).

15. От тази страна на Йордан. По-добре „отвъд Йордан“.

17. Това са имената. Назначени са отговорни мъже, чиито решения ще бъдат уважавани (виж гл. 26:54, 55). Обърнете внимание, че Елеазар и Исус Навин е трябвало да наблюдават разделянето на земята в присъствието на Бога на вратата на скинията (Исус Навин 18:6, 8, 10; 19:51).

18. По един княз от всяко племе. Властни и уважавани мъже бяха свързани с Елеазар, първосвещеника, и Исус Навин, главнокомандващия на армията.

По този начин бяха гарантирани безпристрастността и справедливостта при разделянето на територията.

20. Самуил. Същото име като Самуил (виж 1 Царе 1:20; 1 Летописи 7:2).

Амихуд. Вижте гл. 1:10.

21. Елидад. Вижте гл. 11:26 за вариант на изписване.

22. Буки. За същото име вижте Ездра 7:4, а за различен правопис вижте 1 Лет. 25:4, 13.

23. Аниил. Вижте 1 Лет. 7:39.

24. Кемуил. Име, срещано и другаде, но принадлежащо на други лица (Бит. 22:21; 1 Лет. 27:17).

25. Елисафан. Виж гл. 3:30.

26. Палтиил. Вижте 2 Царе 3:15.

Точността, с която Вдъхновението е запазило запис на границите на

Разпределянето на земя на различните племена подчертава организирания начин, по който трябва да се осигуряват средства за Божието дело. Нищо не трябва да се оставя на случайността; всичко трябва да бъде внимателно планирано и изпълнено.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1-13ПП 511

5

ГЛАВА 35

1 Четиридесет и осем града за левитите с пасбищата им и с мярката им. 6 Шест от тях да бъдат градове за убежище. 9 Законите за убийството. 31 Няма откуп за убийство.

2. Градове, в които да живеят. На левитите не е била дадена земя, лозя, маслинови горички и др., както наследство. Беше редно обаче да имат подходящи жилища; затова за домовете им бяха отделени градове (Левит 25:32).

Предградия. Буквално „открита земя“ или „пасище“, от глагола „изгонвам“. Тук Става дума за открита провинция извън града, където добитъкът може да бъде изгонен за паша или който може да бъде използван за градини. „Предградия“, както е използвано тук, е еквивалентно на английската дума „common“, отнасяща се до откритото пространство, общо за общността (вж. Езекиил 48:10–20).

3. Говеда. Едрите животни, като волове и камили.

⁵ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Числа 29:13). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

Зверове. Това може да се отнася за овце и кози или може да включва целия им добитък.

4. Хиляда лакътя. Около 1/4 миля (0,44 км). Извън границите на града е била предвидена открита земя за добитъка им, частните им градини и паркове за отдих, както и за погребални цели.

6. Шест града за убежище. Три в Ханаан и три на източната страна на Йордан (виж бр. 35:14; Втор. 4:43; Исус Навиев 20:7, 8).

Бягайте. Градовете-убежища са били светилище и по този начин прототип на Христос, който приютава грешник, който прибягва до Него с вяра (виж Изх. 21:13; Втор. 19:2–9; Пс. 46:1; 142:5; Ис. 4:6; Рим. 8:1, 33, 34; Фил. 3:9; Евр. 6:18, 19).

7. Четиридесет и осем. Сравнете с Исус Навин 21:41.

8. Според наследството му. Градовете ще бъдат разпределени според населението (виж Числа 26:54; 33:54; Исус Навин 21:16–32).

11. Несъзнаващ. От дума, чийто корен означава „да се отклоня“, „да допусна грешка“. Думата, използвана тук, буквално означава „по погрешка“, „по погрешка“ (виж Исус Навин 20:3; Екл. 5:6). Правото на убежище е било признато от повечето народи още от древността.

12. Отмъстител. От дума, чийто корен обикновено означава „да изкупя“, „да действам като роднина“, което предполага близка лична връзка. Задълженията на този „роднина-изкупител“ стават разнообразни и многобройни. Едно от задълженията му е да отмъсти за убийството на роднина. Той е трябвало също да сключи левиратски брак (Рут 3:13), да откупи роднина от робство, в което е бил принуден от нещастни обстоятелства (Левит 25:47, 48), да предотврати отчуждаването на семейно имущество (Ер. 32:8–12) и да изкупи обратно имущество, което може да е попаднало в ръцете на други (Левит 25:25).

Застанете пред събранието. Не е посочено подробно какви точно задължения е изпълнявало събранието. Но несъмнено цялата процедура е била съдебна, с представяне на доказателства, обсъждане и решение от жури (виж Числа 27:2; Втор. 19:17; Исус Навин 20:6).

Обърнете внимание, че във Втор. 19:12 се използва изразът „старейшините на града му“.

13. Шест града. Шестте отделени града представлявали сигурно убежище, като пътищата, водещи до тях, се поддържали в добро състояние.

15. Тези шест града. Вижте Исус Навин 20:7, 8 за имената им.

Пришълец. Или „заселник“, отнасящ се може би до човек, който се е привързал към еврейско семейство по някакъв по-траен начин.

16. Железен инструмент. Тази фраза включва не само оръжия като мечове и копия, но и различни железни инструменти, чиято основна функция не е била във война, а в мирни дейности. Тук се има предвид намерението за убийство, независимо дали е било преднамерено или е било причинено от внезапен гняв.

17. С хвърляне на камък. Буквално „с камък на ръката“, което означава камък достатъчно голям, за да бъде повдигнат и хвърлен така, че да причини смърт (виж Изх. 21:18).

18. Ръчно оръжие от дърво. Като например овчарска тояга или сопка, бастун и др.

19. Отмъстител. Гоел или „роднина“ (виж на стих 12).

Среща го. Тоест, извън града-убежище.

20. Хвърлете го. По-добре е, „ако той го бутне“, тоест от някое високо място, откъдето падането би причинило смърт (виж Езекиил 34:21).

21. Ръката му. Тоест, юмрукът му.

22. Без вражда. Тоест, при внезапен пристъп на гняв, под провокация, но без предварителна подготовка или предварително намерение за убийство (Изх. 21:13; Втор. 19:5).

24. Ще съди. Обвиненият е бил изпратен извън града-убежище, вероятно под закрилата на ескорт, до място, където общността ще разгледа доказателствата по делото (Изм. 21:12-14; Втор. 19:1-13).

25. Първосвещеник. Безопасността на обвиняемия се състоеше в това той да се подчинява на закона на града-убежище и да пребъдва в него. По този начин той буквално беше под левитска или църковна защита и следователно подчинен на първосвещеника. Ново управление, образно казано, би му дало нов живот.

30. Свидетели. Сравнете Втор. 17:6; 19:15; Мат. 18:16.

31. Без удовлетворение. От съществителната форма на глаголен корен, обикновено преведен като „да се извърши изкупление“, „да се направи помирение“, „да се очисти“. Тук означава, че убиецът не може да бъде изкупен чрез плащане на откупна цена. Тази разпоредба подчертава достойнството на човека и стойността на неговия живот в очите на Бога.

32. Няма удовлетворение. Същата дума като по-горе. Принудителното пребиваване в града-убежището се е смятало за наказание за небрежност при извършване на убийство по невнимание. На неволния убиец не е било позволено да се върне в дома си в замяна на определена сума пари.

33. Замърсете земята. Не може да има изкупление за земята (вижте Бит. 4:10; Втор. 21:1-9; Пс. 106:38).

34. Където живеея. Светилището на Бога беше сред Неговия народ и представляваше силна причина да се пазим от „оскверняване“ на земята (виж Изх. 29:45; Чис. 23:21; 2 Лет. 20:11; Зах. 2:10). Сравнете новозаветното учение във 2 Кор. 6:16 за църквата и идеалното състояние на новата земя (Откр. 21:3).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

7 ПП 511

11-15 ПП 515

26-33 ПП 516

ГЛАВА 36

1 Неудобството с наследството на дъщерите 5 се отстранява чрез бракове в собствените им племена, 7 за да не се отнеме наследството от племето. 10 Дъщерите на Салпаад се омъжват за синовете на братята на баща си.

1. Децата на Галаад. Тези хора представлявали другата половина от племето Манасия, които не били заселени от източната страна на Йордан, в земята Галаад, но които щели да получат наследството си в земята Ханаан.

Говори пред Моисей. Това беше среща с Моисей в голямо събрание (виж гл. 27:2).

2. Чрез жребий. Вижте гл. 26:52-55.

3. Взето от наследството на нашите бащи. Това беше желание да се предотврати постоянното промяна в племенните граници, поради преминаването на имуществото на жените към децата им чрез съпрузи от друго племе.

4. Юбилей. Буквално „овнешки рог“, защото такъв рог се е свирел на десетия ден от седмия месец, за да се открие юбилейната година (виж Лев. 25:10-15, 28, 30-33, 40, 50-54; Исус Навин 6:4-13).

6. Само за семейството. Дадени са две ограничения. Жени без братя не са били да се омъжва за мъже от други племена, нито за мъже от друг клон на същото племе. Тези две предпазни мерки биха запазили семействата и наследствата, толкова важни в израилтянската икономика.

11. Синове на братята на бащата. Тоест, техните братовчеди, синовете на техните чичовци по бащина линия (виж 1 Лет. 23:22).

13. Това са заповедите. Този подпис вероятно се отнася до цялата книга Числа (виж Лев. 27:34), включително по-специално нейните предписания за богослужение (гл. 28 до 30) и нейните граждански разпоредби (гл. 27:11; 35:29).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

7 РК 205 6

⁶ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Числа 35:2). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.